

סח

תרומה

(ר) מאן תפתו. דא עדן. ורזא דא, וננהר יוצא מעדן. עדן, דא איהו חופא דחפאי על כלא. ישיש כגבור. ישיש, מסטרא דאור קדמא דלא אשתכח ביה דינא כלל. כגבור, מסטרא דגבורה, ואע"ג דגבורה איהי דינא שלים, כגבור כתיב, ולא גבור, בגין דאמתיק דינא בחסד, ונטיל כלל פתך, בתיאובתא ורעותא שלים. וכל דא, לרוץ ארת. כד"א הנותן בים דרך לאשקא ולאשלמא נהירו דסיהרא בכל סטרין, ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא.

(רא) מקצה השמים מוצאו, מסיפי אלין שמים עלאין דקאמרן, איהו אפיק, בגין דבסיומא דגופא, איהו אפיק, ובתהוא אתר אשתמודע בין דכר לנוקבא. ודא הוא דכתיב, ולמקצה השמים ועד קצה השמים. קצה השמים דא עלמא עלאה. ולמקצה השמים, דא שלמא דיליה. כמה דהאי נטיל כל נהורין, וכלהו ביה, אוף הכי האי, נטיל כל נהורין, וכלהו ביה, ואיהו נפיק מקצה השמים.

(רב) ותקופתו: ודסתרא בכל אינון סטרין קדישין, דאתחזון * לאתנהרא ולאשתקא וכןצא מניה. ואין נסתר, לית מאן דאתחפאי מההוא נהירו, דהא ללהו אנהיר בכללא דא, לכל חד וחד כמה דאתחזי ליה.

(ג) וכד פלהו אשתלימו ואתנהירו מגו שמשא, כדן סיהרא מתעטרא

מסורת הזהר

(ה) (שם ב) ב"א ריא צ"א, ו) (ישעיה מג) ב"א רנב צ"ג, (ז) (דברים ז) וארא ב צ"א.

חלופי גרסאות

ל חופה, ח ועל, ו ולאשקאה, ס ל"ג מוצאו, ט נפיק, פ דבסופא, צ נפיק, ק מלכא דשלמא, ר דסיהרא, ש ספיק; גופין, ת מוסף דאתחזון ליה, א לאנהרא, ב ל"ג לכל חד וחד, ג ואנהירו.

מאמר

הסולם

השמים מספרים כבוד אל

השפע, משום שבסיום התפארת הנקרא גוף, שהוא יסוד, הוא מוציא שפע, שבמקום שהוא ניכר בין זכר לנקבה, וזהו שכתוב, ולמקצה השמים עד קצה השמים. קצה השמים, זהו עולם העליון, דהיינו ז"א הנקרא שמים, ולמקצה השמים, זהו השלום שלו, שהוא יסוד. כמו שזה, ז"א, לוקח כל האורות וכולם בו, אף זה, יסוד, לוקח כל האורות וכולם בו, והוא יוצא מקצה השמים.

(ב) ותקופתו, דסתרא בכל וכו': ותקופתו, פירושו, שמסבב בכל הצדדים הקדושים הראויים להאיר ולהישקות ולהתנוצץ ממנו. ואין נסתר, פירושו, שאין מי שיתכסה מאור הזה, כי הוא מאיר לכולם בכלל אחד, לכל אחד ואחד כמו שראוי לו.

(ג) וכד בלהו אשתלימו וכו': וכשכולם נשלמים ומאירים מתוך השמש, או מתעטרת הלבנה, שהיא המלכות, כמו אמא עלאה, שנעשית שלמה בחמשים שערים כמותה, וזה הוא שכתוב, תורת ה' תמימה, כי אז היא תמימה

(ר) מאן חופתו דא וכו': שואל, מי הוא חופתו. ואומר, זהו עדן. שהוא חכמה, וזה סוד, ונהר יוצא מעדן. עדן, זהו חופה המכסה על כל, דהיינו שמכסה ומגין מפני כל הקליפות. ישיש כגבור. ישיש, הוא מצד אור הראשון, ששימש בששת ימי בראשית מטרם שנגזר, שלא נמצא בו דין כלל. כגבור, היינו מצד הגבורה, ואע"פ, שהגבורה היא דין שלם, כגבור כתיב, ולא גבור, הוא משום שהמתיק הדין בחסד, ולקח הכל ביהר, הו חכמה והו חסדים, בתשק וברצון השלם. וכל זה הוא צרוץ ארה, כשא, הנותן בים דרך, שנותן דרך במלכות שנקראת ים, כדי להשקות ולהשלים הארת הלבנה, שהיא המלכות, בכל הצדדים, דהיינו בימין ובשמאל, ולפתוח בה ארה, להאיר למטה, שה"ס תקון המפתחא שנקראת ארת. (כנ"ל בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית) שזולתו לא היתה יכולה להאיר.

(א) מקצה השמים מוצאו: היינו מסוף שמים אלו העליונים, שהוא ז"א, הוא מוציא (דפו"י דף קל"ז ע"א * דף קל"ז ע"ב)

טז

תרומה

בגוונא דאימא עלאה, שלימא בני תרעין, ודא איהו דכתיב תורת יי' תמימה, דהא פדין איהי תמימה, מפל סטרין, ברזא דחמש דרגין, בגוונא דאימא עלאה, דאינון חמש רזא דחמשין.

רד) ובגיני פך, איהי אתיא בחמש חמש תיבין, בגין לאשלמא ולרזא דחמשין. תורת יי' תמימה משיבת נפש, הא חמש. עדות יי' נאמנה מחכימת פתי, הא חמש. פקודי יי' ישרים משמחי לב, הא חמש. מצות יי' ברה מאירת עינים, הא חמש. יראת יי' טהורה עומדת לעד, הא חמש. משפטי יי' אמת צדקו יחדיו, הא חמש. וכלהו אתיין בחמש חמש, לאתפללא בגוונא דאימא עלאה.

רה) ועל דא, ויהי' יהי' שית זמנין, לקבל שית סטרין עלאין, דאינון רזא דשמא עלאה, ועל דא, סיגרא אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה פדקא יאות, ודא איהו ביומא דשבתא, דכלא אשתלים פדקא יאות, ברזא דשבתא עילא ותתא.

רו) ועד ביומא דא, אתוסף נהירו בכלא, פדקאמרן. שמים נטלי ממקורא דחיי בקדמיתא, ואינון מנתרי ומתקני לכבוד עלאה, מרזא דספר עלאה, אבא דכלא. ומרזא דספר, אימא עלאה. ואיהו, מרזא דספור. ובגין פך, מספרים, פדקאמרן. ברזא דתלת שמהן אלין, דשלטין ביומא דשבתא, על כל שאר יומין.

חלופי גרמאות

ד מוסיף שלימא תמימה. ה ליג דאימא. ו ליג לרזא דחמשין. ז חמש חמש. ח דשמיא עלאין. ט דשבת עלאה ותתאה.

השמים מספרים כבוד אל

כנגד ששה קצוות עליונים, שהם סוד השם העליון, שהוא ז"א, וע"כ נתמלאה מהם הלבנה, שהיא המלכות, ונשלמה בסדר העליון כראוי. וזה הוא ביום השבת, שהכל נשלם כראוי בסוד השבת, למעלה בז"א, ולמטה במלכות.

רו) ועד ביומא דא וכו' וע"כ ביום הזה, נתוסף אור בכל, כמו שאמרנו. השמים, שהוא ז"א, מקבלים תחלה ממקור החיים, שהוא אר"א, והם, השמים, מאירים ומתקנים את כבוד העליון, שהוא מלכות. מסוד ספר העליון, שהוא אבא של כולם, ומסוד הספר שהוא אבא עלאה, והוא, דהיינו ז"א שנקרא שמים, הוא מסוד ספור. ומשום זה כתוב, מספרים, כמו שאמרנו, שהוא בסוד ג' שמהן אלו, שהם ספר וספר וספור, דהיינו אבא אבא ז"א, השולטים ביום השבת על כל שאר הימים.

ובגיני

הסולם

מאמר

תמימה מכל הצדדים בסוד חמש המדרגות חג"ת נ"ה, כמו אמא עלאה, כי אלו החמש הן סוד חמשים שערי בינה, כי כל אחת כלולה מעשר.

רד) ובגיני כך איהי וכו': ומשום זה, היא באה בפסוקים של חמש חמש תיבות, כדי להשלים סוד חמשים, תורת ה' תמימה משיבת נפש, הרי חמש. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, הרי חמש. פקודי ה' ישרים משמחי לב, הרי חמש. מצות ה' ברה מאירת עינים, הרי חמש. יראת ה' טהורה עומדת לעד, הרי חמש. משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, הרי חמש. שכל אלו השמות, תורת עדות, פקודי, וכו' הם שמות המלכות, וכולם באים בחמש חמש, כדי להכליל בחמשים, כמו אמא עלאה.

רה) ועל דא הויה וכו': ועל כן כתוב בפסוקים אלו הויה הויה שש פעמים שהם (דפווי דף קליו ע"ב)

תרומה

ע

רז) ובגניני כף תושבתתא דא, קאמר דוד ברוח קדשא, על נהירו ונציצו ושולטנו דיומא דשבתא על כל שאר יומין בגין רזא דשמא עלאה, דקא נהיר בנהירו, ונציץ בנציצו, ואשתלים בשלימו עילא ותתא. וכדין תורת יי תמימה, שבת דמעלי שבתא, ברזא תדא כדקאמרן.

רח) ואתקיננו סתבריאי שירותא דתושבתתי, מאינון תושבתתן דדוד, מרזא דא השמים, דאיהו נטיל פרישא, ונהיר לכל שאר. ולבתר ההוא נהר דנפיק מעדן, ודא איהו רזא, וננו צדיקים בגין דהאי נהר פניש ונטיל כלא מרזא דשמים, ברזא עלאה, ומקורא דתי, כלא כדקא יאות ביומא דא. ושמשא אתקין לאנהרא כדקא יאות, ביומא דא.

רט) ולבתר סיהרא דקא מתפרשת מסטרא אחרא ביומא דא, בגין לאתנהרא מן שמשא, ודא איהו לדוד בשנותו את טעמו וגו'. ולבתר דאתפרשת ומניה, הא אתתבת בשמשא. ותושבתתא דא בכ"ב אתון, דאעיל בה שמשא כסיהרא. ותושבתתא דא, פרישו דסיהרא מסטרא אחרא, ותושבתתא דכ"ב אתון בנהירו דשמשא.

רי) ולבתר אתתברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה. ודא איהו

חלופי גרסאות

ח) (תהלים לג) ח"א רוב; ח"ג רבנ. ת"ז ת"ג כט; י ושלימו. כ מוסיף ותקונא דיליה דאתתקן ביומא דא מכל שאר יומין בגין. ל מוסיף דמעלי שבתא וזא דשמור כבוד לילה דהא היא תורת ה' תמימה תורה שבע"פ משה קבל מסיני והא אתערו על תורה שבע"פ דאלו תורה שבכתב הא כתיב ויצו משה את הלויס וגו' לוקח את ספר התורה. ודא ללואי אתחזו להאי דאחוד בשמשא ומלכא דאתיה מניה משה נהיר לישראל מ' שנין שמשא ביומיו ותורת ה' דא מעלי שבתא. נ אנשי כנסת הגדולה. ו סידורא. ס דתושבתתא. ע תושבתן. פ ל"ג מן ושמשא עד ולבתר. צ אתפרשת. ק לאנהרא. ר מינה.

מסורת הזהר

המולם

מאמר

רו) ובגניני כף תושבתתא וכו': ומשום זה שבת הזה של השמים מספרים, אמר דוד ברוח הקדש על ההארה וההתנוצצות והמשלה של יום השבת על כל שאר הימים, משום שהסוד של השם העליון, ז"א, מאיר באור ומתנוצץ בהתנוצצות ונשלם בשלמות למעלה ולמטה. ואז תורת ה' תמימה, שהוא שבת של ליל שבת, דהיינו המלכות, שהיא בסוד אחר, עם ז"א, כמו שאמרנו.

מאמר רננו צדיקים

רח) ואתקיננו הבריא שירותא וכו': ותקנו החברים התחלת התשבתות מתשבתות האלו של דוד, מסוד זה של השבח השמים מספרים וגו', שהשמים שהוא ז"א לוקח תחלה, ומאיר לכל השאר. ואח"כ לוקח נהר ההוא היוצא מעדן, שהוא יסוד, וזה הוא סוד, רננו צדיקים בה', שהשבח הזה הוא בחינת יסוד, משום שהנהר הזה מקבץ ולוקח הכל מסוד (דפו"י דף קל"ז ע"ב)

רננו צדיקים

השמים, שהוא ז"א, בסוד העליון, שהוא חסדים ומקור החיים, שהוא הארת חכמה, הכל כראוי ביום הזה. והשמש, שהוא ז"א, מתקן את היסוד, להאיר כראוי, ביום הזה.

מאמר לדוד בשנותו את טעמו

רט) ולבתר סיהרא דקא וכו': ואח"כ צריכים לומר השבח, שהוא סוד הלבנה, שהוא המלכות, הנפרדת מסטרא אחרא ביום הזה, כדי להאיר מן השמש, וזה הוא, לדוד בשנותו את טעמו וגו'. כי אחר שנפרדה מס"א, הרי נתחברה בשמש, שהוא ז"א. ושבת הזה הוא בסוד כ"ב אותיות, בהתחלת הפסוקים, שהשמש מכניסם בלבנה. ושבת הזה, יש בו הפרדת הלבנה מסטרא אחרא, ושבת של כ"ב אותיות שהשמש מכניס בלבנה.

מאמר תפלה למשה

רי) ולבתר אתתברותא וסליקו וכו': ואח"כ, הוא התחברות ועלית המלכה, עם בעלה ז"א

עא

תרומה

ט תפלה למשה איש האלהים. אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה,
 ט לפרשא ימינא ושמאלא לקבלא לה, ולמהוי פתדא בחברא ט תדא.
ריא א ודא איהו מןמור שירו ליי שיר חדש. תושבתתא דא הא
 אוקימנא. אבל אע"ג דאתערנא ביה, אתערנו דתבריאי דקא אתערנו, שפיר
 איהו, ב דתנהו פרות עלות כד הוו נטלי ארונא, ד אתערנו בהאי תושבתתא,
 כד"א וישנה הפרות בדרך. ומה שירה הוו אמרי. מןמור שירו ליי שיר
 חדש פי נפלאות עשה. רזא דא איהו פגוונא דלעילא. בשעתא דאינון חיות
 נטלי פ פרסייא, לארמא ליה לעילא, י אינון אמרי תושבתתא דא.
ריב ואי תימא, אמאי פתיב הכא חדש, והא תדיר קאמרי תושבתתא דא.
 אלא ודאי חדש איהו, וחדש לא אקרי, אלא יבאתתדתותא דסיגרא, כד
 אתנהיבת מן שמשא, כדן איהו חדש, ודא איהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו
 ונרוע קדשו, הא אתערותא פ דימינא ושמאלא לקבלא לה.
ריג ותושבתתא דא, כד נטלי ארונא, קא משבתתאן לה. כד סלקין לבית

מסורת הזהר
 (שם צ) וישלח יט צ"א. (י) (שם צח) חיי שרה יוד
 צ"ב. כ) (ש"א ו) חיי שרה אות כז. ל) (תהילים צח) חיי
 שרה יוד צ"ב.
 ותשבתן אלן אתקינן בתיקנא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר
 ברזא דכבוד אל דשמים מספרים ליה וזהרין ליה כדקאמרן.
 אינון [פרות] אתערנו. ה ארונא. ו ליי אינון. ז
 באתחודתא. ח בימינא ובשמאלא. ט ליה.
חלופי גרסאות
 ט לאפרשא. ת מוסף חדא למהוי חד ברזא וכל אלן
 [וואלין] שמים מספרים לון ומתקנין לון. מכאן ולהלאה
 תושבתן אחרינן דחרוה ותיאובתא שלימתא אבל הני אינון
 תיקנא שלימתא עלאה ברזא דשמא קרישא כדקא יאות
 בעטריו כדקא יאות וסלקין ברזא דשמא קרישא למהוי חד
 א ליי ודא איהו. ב ודא. ג עלות; ל"ג עלות. ד מוסף
 ז באתחודתא. ח בימינא ובשמאלא. ט ליה.

מאמר
 ז"א. וזה הוא תפלה למשה איש האלקים. כי
 תפלה היא המלכות, ומשה ה"ס ז"א. שזה יורה
 התחברות ודבקות האשה בבעלה דהיינו תפלה
 למשה. ולפרוש ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה
 לקבל אותה, ולהיות יחד בחבור אחד.
מאמר שירו לה' שיר חדש
ריא ודא איהו מזמור וגו': וזה הוא,
 מזמור שירו לה' שיר חדש. שבת הזה הרי
 העמדנו (בחיי שרה אות כ"ט). אבל אע"פ
 שהערנו בו, התעוררות החברים שהעירו בזה,
 הוא יפה, שאמרו שאלו פרות עלות שהיו
 נושאות הארון, העירו בשבת הזה, כמש"א,
 וישרנה הפרות בדרך, מהו השירה שהיו
 אומרות, הוא מזמור שירו לה' שיר חדש כי
 נפלאות עשה. סוד זה הוא כעין של מעלה,
 שבשעה שהחיות נושאות הכסא, שהוא המלכות
 להרים אותו למעלה, לז"א, הן אומרות שבת
 הזה.
ריב ואי תימא אמאי וכו': ואם תאמר
 (דפו"י דף קל"ז ע"ב *) דף קל"ח ע"א)

הסולם
 למה כתוב כאן חדש, שכתוב שיר חדש, והרי
 תמיד אומרות שבת הזה. ומשיב, אלא ודאי
 הוא חדש. שאינו נקרא חדש אלא בהתחדשות
 הלבנה, שהיא המלכות. כשמאירה מן השמש,
 שהוא ז"א, אז היא חדש, וזה הוא, שיר חדש.
 כי כל פעם שהמלכות עולה לזווג עם ז"א,
 נבחת לחדשה. בסוד שכל פעם חוזרת להיות
 בתולה. הושיעה לו ימינו ונרוע קדשו, זהו
 התעוררות של ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה,
 לקבל אותה.
ריג ותושבתתא דא כד וכו': ושבת
 הזה, כשהיו נושאות את הארון היו משבתות
 אותו, כשהיו עולות לבית שמש. כמו העגלות,
 שה"ס חיות עולות לבית שמש, שה"ס ז"א
 שנקרא שמש. והכל בסוד אחד עולה, כי בשבת
 הוא עלית הכסא, שהוא המלכות, לעלות
 למעלה, וע"כ תקנין שבת הזה הוא בשבת. אלו
 תשבתות כולן, התקינו בשבת, שישבתו לו
 העם היחיד בעולם.
 מזמור

עב

תרומה

שְׁמֵשׁ. כְּגוֹנוֹנָא דְעִגְלוֹת סְלִקִין לְבֵית שְׁמֵשׁ. וְכֹלָא כְּרָזָא חַד יְסֻלְקִין, כִּי בְּגִין דְּכֻשְׁבַּת אִיהוּ סְלִיקוּ דְכוּרְסִיָא, לְסֻלְקָא לְעִילָא. תְּקוּנָא דְתוֹשְׁבַחְתָּא דָּא בְּשַׁבַּת יְאֵלִין תוֹשְׁבַחְתָּן כְּלָהוּ אֶתְקִינוּ יְבֻשְׁבַּת, לְשַׁבְחָא לִיהַ עֲמָא יַחֲדָא בְּעֻלְמָא.
(ריד) מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, תוֹשְׁבַחְתָּא דָּא, אָדָם הָרֵאשׁוֹן קָאֻמַר לֵהּ, בְּשַׁעֲתָא דְאֶתְתַּרְדּוּ מִגְּנֻתָא דְעַדְדָן, וְאֶתָּא שַׁבַּת וְאֶגִּין עֲלֵיהּ. וְאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, תוֹשְׁבַחְתָּא דָּא, עֲלֵמָא תַּתָּאָה קָא מְשַׁבַּח לְגַבֵּי עֲלֵמָא עֲלָאָה, יוֹמָא דְדֹאִיהוּ כּוּלוּ שַׁבַּת, מְלַכָּא, דְשֻׁלְמָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ מְזֻמּוֹר שִׁיר, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן קָאֻמַר לִיהַ, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא.

רמז י ליום השבת, יומא עלאה, שבת עלאה. דא שבת ודא שבת, מה בין האי להאי. אלא, שבת סתם, דא שבת דמעלי שבתא. דא שבת דלעילא. דא יום, ודא לילה. ושמרו בני ישראל את השבת, הא ליליא, רזא דנוקבא. זכור את יום השבת, הא יום, רזא דדכווא. ובגין כך מזמור שיר ליום השבת.
רמז ו ואשבחן בכמה אתר, דעלמא תתאה לא סליק בשמא, ואתיא סתם, כגון האי, וכגון ויקרא אל משה, וכגון ואל משה אמר עלה אל יי. כלהו סתים שמא, ולא סליק ביה. בגין דאית ביה דרגא עלאה, ולגבי דרגא עלאה איהו לא סליק בשמא. נהורא דשרגא, לא סליק ביממא, בנהורא דשמשא, ועד לא סליק בשמא. וכל אלין תושבחון, דשבת, דאיהי כפבוד יום, איהו תושבחתא עלאה, על כל שאר יומין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח (תהלים צב) ב"ב קצו צ"א. ט (שמות לא) ב"ב רח צ"ג. ט (שם כ) יתרו קיג צ"ג. ו (שם כד) בשלה צט צ"ג.
ז השבת; ביום השבת דאיהו תושבחתא; אתקינו בתיקוונא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר בעטרין עלאין עטרין קדישין על כל שאר יומין. ו ל"ג דאיהו. ת ל"ג כבוד יום איהו. א דיום.

מזמור שיר ליום השבת

הסולם

כאמר

השבת, זהו יום, סוד הזכר, דהיינו ז"א. ומשום זה נאמר מזמור שיר ליום השבת, שהמלכות משבחת לז"א שנקרא יום השבת.

רמז ו ואשבחן בכמה אתר וכי: ומצאנו בכמה מקומות, שעולם התחתון, שהוא מלכות, אינו עולה בשם, ובא סתם בלי שם, כגון זה, מזמור שיר ליום השבת שלא נאמר מי אמרו. וכגון, ויקרא אל משה. וכגון, ואל משה אמר עלה אל ה'. בכולם נעלם השם ואינו מובא בו, משום שיש בו מדרגה עליונה, דהיינו ז"א, ואצל מדרגה עליונה היא אינה עולה בשם. אור נר אינו ניכר ביום באור השמש. וע"כ אינה עולית בשם. וכל אלו השבחים של שבת, שהוא כבוד יום, הוא שבת עליון על כל שאר הימים.

(ריד) מזמור שיר ליום השבת: שבה הזה אמר אדם הראשון בשעה שנתגרש מגן עדן, ובא השבת והגן עליו. והעמידוהו החברים. שבת הזה, עולם התחתון, שהוא המלכות, משבח לעולם העליון, שהוא יום שכולו שבת, שהוא המלך שהשלוש שלו, דהיינו ז"א. וזה הוא מזמור שיר, ולא כתוב מי אמר אותו, שהוא מפני שרומז על המלכות. שכל מקום שנאמר סתם רומז על המלכות. כמ"ש להלן.

רמז ו ליום השבת: היינו יום העליון, שבת העליון, שהוא ז"א. זה שבת וזה שבת מה בין זה לזה. ומשיב, אלא שבת סתם זהו שבת של ליל שבת, דהיינו המלכות. יום השבת, זהו שבת של מעלה, דהיינו ז"א. זה יום, ז"א, וזה לילה, המלכות. ושמרו בני ישראל את השבת, זהו לילה, סוד הנוקבא. זכור את יום (דפו"י דף קל"ח ע"א)

נשמת

עג

תרומה

ריז) נשמת כל חי, היא חברייה אתערו ביה מלין דקשוט. אכל אית לן לאדפרא, האי נשמתא דפרחא מההוא חי העולמים. ובגין דאיהי דיליה, דמניה נפקן כל ברקאן, ושריין ביה, והוא אשקי ומברך לתתא, האי נשמתא דנפקא מניה, אית לה רשו לברכא להאי אתר.

ריח) ועל דא פרחין נשמתין מההוא חי, במעלי שפתא. אינון נשמתין דאינון דפרחאן, ממש מברכין להאי אתר דאקרי שם מתתא. וההוא אתר דנפקי מניה מברך ליה לעילא, והאי שם מקבלא ברקאן, מתתא ומעילא, ואתפלילת מכל סטריין.

ריט) ביומי דחול, איהי מקבלא ברקאן, משאר נשמתין, דקא מברכין לה מתתא. ביומא דשבת, איהי מקבלא ברקאן מאינון נשמתין עלאין, דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין, כחושבן מ"ה. כמה דאוקימנא, ברזא מ"ה, וברזא מ"י. דא עלמא עלאה, ודא עלמא תתאה. ונשמת כל חי יעד האחרונים, מ"ה. ומן ואילו פינו מלא שירה עד ומלפנים, סלקא תושבתתא אתרא חמשין תיבין. ואע"ג דלא קיימא תמן מלה בחושבנא, סלקא תושבתתא אתרא חמשין ומתמן וולהלאה סלקא תושבתתא אתרא לחשבון מאה תיבין, תשלומין דכלא, וחד רתיקא על מה דשריא * ההוא שלימא עלאה.

חלופי גרמאות

ב נפקי ג דשריין, ד ברכאן; פרחן, ה מוסיף מ"ה מנשמת כל חי עד והאחרונים; מוסיף וברוא מי דחמשין תיבין כחושבן מ"י, ו וע"ד מן ולא גרסינן מן נשמת עד ומן ואילו, ז לא גרסינן עד האחרונים, ח מוסיף עד חמשין. ט מוסיף עד רזא. י ל"ג ולהלאה. כ מ"ה; מוסיף מ"ה מאה. ל דשרי. מ דאיהו תשלומא ול"ג ההוא שלימא עלאה.

הסולם

נשמת כל חי

החול, היא, המלכות, מקבלת ברכות משאר הנשמות שמברכין אותה מלמטה. ביום השבת היא מקבלת ברכות מנשמות העליונות דאצילות המברכות אותה במ"ה תיבות כחשבון השם מ"ה, כמו שהעמדנו בסוד מ"ה ובסוד מ"י, שזה, מ"י, הוא עולם העליון בינה, וזה, מ"ה, הוא עולם התחתון, מלכות. נשמת כל חי עד המלה האחרונים הן מ"ה תיבות, ומן ואלו פינו מלא שירה עד המלה ומלפנים, עולה שבת אחר שהן חמשים תיבות, ואע"פ שאין עומדת שם מלה בחשבון, כלומר, שאין שם סוף ענין שיורה על חשבון מיוחד, כי המלה ומלפנים היא באמצע הענין, עכ"ז עולה החשבון בסוד מ"י דהיינו חמשים תיבות. ומשם ולהלאה עולה שבת אחר לחשבון מאה תיבות, עד בפי ישרים תתרום, שהוא תשלום הכל, דהיינו גדלות המלכות שיש לה ע"ס שכל אחת כלולה מעשר, והן מאה. שהוא מרכבה אחת על מה ששורה שלמות העליון, שהוא ז"א.

וכל

מאמר

מאמר נשמת כל חי

ריז) נשמת כל חי: החברים העירו בו דברי אמת. אבל יש לנו לזכור, נשמה הזו שפורחת מחי העולמים ההוא, שהוא יסוד דו"א, ומשום שהוא שלו, שממנו יוצאות כל הברכות ושורות בו, והוא משקה ומברך למטה, למלכות, נשמה הזו שיוצאת ממנו, יש לה רשות לברך למקום הזה, למלכות.

ריח) ועל דא פרחין וכו': ועל כן, פורחות נשמות מן חי ההוא, שהוא יסוד דו"א, בכניסת השבת, אלו הנשמות שהן פורחות, מברכות ממש למקום ההוא שנקרא שם למטה, דהיינו המלכות שט"כ נאמר, נשמת כל חי תברך את שמך, דהיינו למלכות הנקראת שם. ומקום ההוא שהנשמות יוצאות ממנו, שהוא יסוד, מברך אותה, את המלכות, מלמעלה, ונמצא אשר שם הזה מקבל ברכות ממטה ומלמעלה, ונכלל מכל הצדדים.

ריט) ביומי דחול איהי וכו': בימות

(דפו"י דף קלי"ח ע"א * דף קלי"ח ע"ב)

עד

תרומה

רכב וְכֹל שִׁבְחָא דָּא, וְכֹל מְלִין אַלִּין, בְּלֵהוּ שְׁיִפִּין דִּדְעֵן, בְּחוּשְׁבְּנָא לְתַשְׁלוּמָא דְשַׁבְּתָא, וְלֹאשְׁתַּלְמָא מְנִייהוּ, בְּדָקָא תְּזִי. וְכַּאֲה עֲמָא, דִּדְעֵי לְסַדְרָא שִׁבְחָא דְמְרִיהוֹן, בְּדָקָא יֵאוּת. מִפְּאֵן וְלֵהֲלֵאָה סְדוּרָא דְצְלוֹתָא כְּמָה דֵּאֲתַתְקַנְתָּ.

רכבא כְּתִיב וְאֵתָהּ יי' אֵל תְּרַחֵק אֵילוּתֵי לְעִזְרָתִי חוּשָׁה. דְּוֹד מְלִפָּא אָמַר דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְתַהוּ מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר תּוֹשְׁבְּחַתָּא דְמְלִכָּא, בְּגִין לְחַבְרָא שְׁמִשָּׂא בְּסִיחְרָא. כִּינֵן דְתַהוּ מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר שְׁבַחִין דִּילֵיהּ לְאֲתַחְבְּרָא, אָמַר וְאֵתָהּ יי' אֵל תְּרַחֵק.

רכבב וְאֵתָהּ יי' רְזָא דְחַבְרוּתָא תְּדָא בְּלֵא פְרוּדָא. אֵל תְּרַחֵק, כִּינֵן דְאֵיהִי סְלִקָּא לְאֲתַעֲטְרָא בְּבַעֲלָהּ, וְכֹלָא בְּעַלְמָא עֲלָאָה, וּמְתַמֵּן בְּעֵי לְסְלִקָּא לְאִין סוּף, לְאֲתַקְשְׁרָא כְּלָא לְעֵילָא לְעֵילָא, וּבִג"כ אֵל תְּרַחֵק, לְאֲסַתְלֵקָא מִינֵן, לְשִׁבְכָא לָן.

רכבג וּבְגִין כְּהוּ, בְּגוּ סְדוּרָא דְתּוֹשְׁבְּחַתָּא, בְּעָאֵן יִשְׂרָאֵל לְאֲתַפְלֵלָא תַמְזֵן, וְלֹאֲתַדְבַּקָּא בְּהַדִּייהוּ מִתַּתָּא, דְאֵלְמֵלָא יְכַעֵי לְאֲסַתְלֵקָא יי' הָאִי כְבוֹד, הָא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא יי' אַחִידֵן בֵּיהּ וְתַקְפִּין בֵּיהּ, דְלֹא שְׁבַקֵי לֵיהּ לְאֲתַרְחַקָּא מְנִייהוּ. וְע"ד צְלוֹתָא בְּלַחֲשׁ, כְּמָאֵן דְמְלִיל בְּרְזָא עִם מְלִכָּא, וּבְעוֹד דְאֵיהוּ בְּרְזָא עֲמִיהּ, לֹא אֲתַרְחַקָּא מִנֵּיהּ כְּלָל.

רכבד אֵילוּתֵי, מָה אֵיל וְצַבִּי, בְּשַׁעְתָּא דְאֲזֻלֵי וּמְרַחֵקֵי, מִיַּד אֲהַדְרֵן לְהַהוּא אַתָּר דְשַׁבְּכֵי, אוּף קב"ה, אַע"ג דְאֲסַתְלֵק לְעֵילָא לְעֵילָא בְּאִין סוּף, מִיַּד אֲהַדְרֵן

מסורת הנהר

חלופי גרסאות

(9) (תהילים כב) ח"א רסא. ח"ב קט: ח"ג סח.

1 ל"ג יי', 8 הכבוד ול"ג האי, 5 דאחידן.

מאמר

הסולם

ואתה ה' אל תרחק

רכב וְכֹל שִׁבְחָא דָּא וכו': וְכֹל שַׁבְּחָא הוּא, וְכֹל דְבוּרִים אֲלוּן, כּוֹלֵם אַבְרַים יְדוּעִים דְהִיִּינוּ וְחַדְגוֹת, כְּחַשְׁבוֹן לְתַשְׁלוּם הַשַּׁבְּתָא, וְלֵהֲשַׁתְלֵם מֵהֶם כְּרָאוּי. אֲשֵׁרֵי הַעַם הַיְיִודִיעִים לְסַדֵּר הַשַּׁבְּחָא שֶׁל אֲדוֹנָם כְּרָאוּי. מִכָּאֵן וְלֵהֲלֵאָה הוּא סְדוּר הַתַּפְלָה כְּמוֹ שֶׁנִּתְקַנְהָ.

מאמר ואתה ה' אל תרחק

רכבא כְּתִיב, וְאֵתָהּ ה' אֵל תְּרַחֵק וכו': דוּד הַמֶּלֶךְ אָמַר זֶה בְּשַׁעָה שֶׁהִיָּה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר הַשַּׁבְּחָא שֶׁל הַמֶּלֶךְ, כְּדֵי לְחַבֵּר הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא ז"א, בְּלִבְנָה, שֶׁהִיא מְלִכּוּת, כִּינֵן שֶׁהִיָּה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר הַשַּׁבְּחָתִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ אֵל הַחַיְיבוֹר, אָמַר, וְאֵתָהּ ה' אֵל תְּרַחֵק.

רכבב וְאֵתָהּ ה' הוּא סוּד הַחַיְיבוֹר בֵּיתָא בְּלֵי פְרוּד. כִּי אֵתָהּ הוּא הַמְלִכּוּת, ה' הוּא ז"א. אֵל תְּרַחֵק, כִּינֵן שֶׁהִיא עוֹלָה לְהַתְעַטֵּר בְּבַעֲלָהּ, וְהַכֹּל הוּא בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וּמִשָּׁם צְרִיכִים לְהַעֲלוֹתָהּ לְאִין סוּף כְּדֵי שִׁתְקַשֵּׁר הַכֹּל לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה, וְע"כ אֲוֹמַר, אֵל תְּרַחֵק, לְהַסְתַּלֵּק מִמֵּנִי לְעוֹב אֲתַנּוּ.

(דפו"י דף קלי"ח ע"ב)

רכבג אֵילוּתֵי, מָה אֵיל וכו': אֵילוּתֵי, פִּירוּשׁוֹ, מָה אֵיל וְצַבִּי בְשַׁעָה שֶׁהוֹלְכִים וּמְתַרְחַקִים חוּזִים מִיַּד אֵל הַמְקוּם שְׁעוֹבוֹ, כְּהַקְב"ה, אַע"פ שֶׁנִּסְתַּלֵּק לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה בְּאִין סוּף, מִיַּד חוּזוֹר לְמַקוּמוֹ. מָה הַטַּעַם, מִשּׁוּם שִׁישְׂרָאֵל לְמַטָּה מֵאֲחָדִים בּוֹ, וְאִינֵם עוֹבִים אוֹתוֹ לְהַשְׁכַּח וְלֵהֲתַרְחֵק מֵהֶם. וְעַל זֶה נֹאמַר אֵילוּתֵי לְעִזְרָתִי חוּשָׁה.

ובגין

עה

תרומה

לאתריה. מ"ט. בגין דישאל לתפא אתאחדן ביה, ולא שבקין ליה ⁹ לאתנשא, ולא תרחקא מנייהו. וע"ד, אילותי לעזרתי חושה.

רכה ובגין כך בעינן לאתאחדא ביה בקב"ה, ולאחדא ביה, כמאן דאמשיף מעילא לתפא, דלא ישתבק בר נש מניה, אפילו שעטא תדא. וע"ד פד סמיק גאולה לתפלה, בעי לאחדא ביה, ולאשתעי בהדיה בלחישו, כרזא, דלא יתרחק מינן, ולא ⁸ ישתבק מינן, וע"ד פתיב ¹⁰ ואתם הדבקים ביני אלהיכם חיים כלכם היום. ¹¹ אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי' אלהיו.

רכו בההיא שעטא, קם רבי שמעון ¹² ויחבריא אוף הכי קמו ואזלו. אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, אבא, עד הכא הוינא נתבי בצלא דאילנא דחיי בגנתא דעדן. מכאן ולהלאה דאנן אזלין, אצטריף לן למיהו ¹³ בארחוי דנטרן אילנא דא. אמר ליה, ¹⁴ אנת תשרי בשירותא למפתח בארתא.

רכז פתח ואמר, ¹⁵ ויקחו לי תרומה, כמה דאתמר. במאי איהי תרומה. כרזא דנהב, ¹⁶ דהא מתמן אתונת בקדמיתא, בגין דאיהי גבורה תתאה, דאתיא מסטרא דנהב. ואף על גב דאתיא מסטרא דנהב, כל עקר לא אשתארת, אלא בסטרא דכסף, דאיהו ימינא.

רכח ורזא דא כוס של ברכה, דאצטריף לקבלא ליה בימינא ובשמאלא, וכל עקר לא אשתאר אלא בימינא. ¹⁷ ושמאלא ¹⁸ אתער ימינא, ולא אתדבק

חלופי גרסאות

9 פ מוסיף לאתנשיא מניה. צ נשתבק מניה. ק אוף הכי קמו ואזלו וחברייא אינון נמי קמו ואזלי. ד בארחי; באורחי. 10 מוסיף ואצי"ג דאתיא מסטרא דנהב דהא. ת ובשמאלא. א אתעדי מניה ולי"ג אתער ימינא.

מסורת הזהר

צ (דברים ד) ב"ב ק"ו צ"א. ק (תהלים קמד) הקשה"ז נ צ"ג. ו (שמות כה) לעיל אות א צ"א.

דרך אמת ח אתה תתחיל בתחילה להגיד דברי תורה.

זהב וכסף ונחשת וכו'

הסולם

מאמר

תתחיל בתחילה לפתוח בדרך. **רכז** פתח ואמר ויקחו וגו': פתח ואמר ויקחו לי תרומה, פירושו כמו שלמדנו, שהיא המלכות המיוחדת עם הז"א. (לעיל אות י"ג) ובמה היא תרומה. הוא בסוד הזהב, שהוא קו השמאל, כי משום היא נזונית תחילה, משום שהיא גבורה תחתונה הבאה מצד הזהב, שמשם הארת החכמה, כי המלכות נבנית מקו השמאל. ואע"פ שבאה מצד הזהב, לא נשאר כל עיקר אלא בצד הכסף, שהוא קו ימין. דהיינו בהארת החסדים.

רכה ובגין כך בעינן וכו': ומשום זה צריכים להתאחד בהקב"ה, ולאחוז בו, כמי שמושך ממעלה למטה, שלא יהיה איש נעזב ממנו אפילו שעה אחת. וע"כ כשסומך גאולה לתפלה, דהיינו ברכת גאל ישראל לתפלת שמונה עשרה, צריך להתאחו בו ולדבר עמו בלחש, בסוד, שלא יתרחק ממנו ולא יעזוב אותו. וע"כ כתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו.

רכח ורזא דא כוס וכו': וזה סוד כוס של ברכה הרומו על המלכות שנקראת כוס, שצריכים לקבלו בימין ובשמאל, וכל עיקר לא נשאר אלא בימין, והשמאל מעורר את הימין, שמשפיע בו הארת חכמה שבו, ולא מתדבק בו, משום שהכוס ניתן בין ימין לשמאל

רכו בההיא שעטא קם וכו': בשעה שהיא קם ר' שמעון, והחברים קמו ג"כ, והלכו. אמר ר' אלעזר לר' שמעון אבוי, אבי, עד כאן ישבנו בצל של עץ החיים בגן עדן, מכאן ולהלאה שאנו הולכים, צריכים אנו ללכת בדרכי השומרים אילן הזה. אמר לו, אתה ^(דפו"י דף ק"יח ע"ב)

עו

תרומה

ביה, בגין דאיהו אתייהיב בין זמינא ושמאלא, ושמאלא אתאחיד תחותיה, וימינא אתאחיד ביה לעילא, כד"א * שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. זקב וכסף, כד"א * לי הכסף ולי הזקב, והא אתמר.

רכט) ונחושת, דא איהו גוון פגוונא דזקב, בגין דאצטבע ב מגוון זקב ומגוון דכסף. ועל דא מזבח הנחשת קטן. אמאי איהו קטן. כד"א * כי המזבח אשר לפני יי קטן מהכיל את העולה וגו'. כד"א * ודוד הוא הקטן. ואע"ג דאיהו קטן, כלא אתאחיד בגויה. ואי תימא מזבח אתרא, אקרי קטן. לאו הכי. דלאו קטן בר האי, דכתיב * את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה. ודא איהו המאור הקטן. המאור הגדול, דא מזבח הפנימי דאיהו מזבח הזקב.

רל) ותכלת * דא איהו תכלת דציצית. תכלת דא איהו פרסייא, רזא דתפלה דיד. תכלת דא איהו פרסייא, דדיינין ביה דיני נפשות. בגין דאית פרסייא דדיינין ביה דיני ממונות, ואית פרסייא דדיינין ביה דיני נפשות. ועל דא, כל גוונין טבין לחלמא, בר גוון תכלא, בגין דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא. וכד נשמתא סלקא בדינא, גופא אתדן לאשתצאה ויאצטרף ההוא חלמא, לרחמין סגיאיין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב ובגוון זהב ובגוון ג מוסף קטן ודוד הוא הקטן. ד ל"ג מן כד"א עד ואע"ג. ה מוסף נפשות והאי איהו כרטיא דדיינין ביה דיני נפשות. ו בר דאצטרף.

ש) (שיר ב) ב"א רלה צ"א. ט) (חגי ב) ויחי מה צ"א. א) (מ"א ח) ח"ג ל: ב) (ש"א יז) ת"ז ת"ע קבה. ג) (בראשית א) ב"א קד צ"ג ת"ז תמיד פב: תס"ט קד: ת"ע קבו.

מאמר

הסולם

זהב וכסף ונחשת וכו'

שכתוב, את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה. וזה, המזבח הנחשת, הוא המאור הקטן, המאור הגדול, זה מזבח הפנימי, שהוא מזבח הזהב.

רל) ותכלת דא איהו וכו': ותכלת. זה הוא תכלת של ציצית, תכלת, זה הוא כסא, סוד תפלה של יד, שהוא המלכות. תכלת, זה הוא כסא הדיו, שדנים בו דיני נפשות דהיינו המלכות מצד דין הקשה שבה. משום שיש כסא שדנים בו דיני ממונות, שה"ט דין רפה. ויש כסא שדנים בו דיני נפשות, שה"ט דין קשה. ותכלת היא דין הקשה שבמלכות. ועל כן כל הצבעים יפים לחלום חוץ מצבע תכלת, שהוא כדי שידע שנשמתו עולה בדין, וכשהנשמה עולה בדין נידון הגוף לכליה, וחלום ההוא צריך לרחמים רבים.

ותכלת

לשמאל, והשמאל מתאחד ונכלל תחת הימין, והימין מתדבק למעלה, בז"א, כש"א, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. זהב וכסף כמש"א לי הכסף ולי הזהב, דהיינו ימין ושמאל דז"א. אבל במלכות זהב תחילה ואח"כ כסף, משום שנבנית מקו שמאל שהוא זהב. וכבר נתבאר.

רכט) ונחושת דא איהו וכו': ונחשת זה הוא צבע כעין הזהב, משום שנצטבע מצבע הזהב ומצבע הכסף. שהיא המלכות המקובלת בשמאל וימין דז"א שהם זהב וכסף, כנ"ל. ועל כן מזבח הנחשת קטן, כמש"א, כי המזבח אשר לפני ה' קטן מהכיל את העולה וגו'. וכמש"א ודוד הוא הקטן, דהיינו המלכות הנקראת מאור הקטן. ואע"פ שהוא קטן, הכל נאחו בתוכו. ואם תאמר שמזבח האחר דהיינו הפנימי, נקרא קטן, כי לא היה אלא אמה על אמה אינו כן, שאינו תלוי במדה, כי אינו קטן רק זה (דפו"י דף קלי"ח ע"ב *) דף קלי"ט ע"א)

עז

תרומה

רלא) תכלת דא איהו פּרְסִיָא, דְּכְתִיב בִּיהּ ז' פּמְרָאָה אָבְן סְפִיר דְּמוֹת כְּסָא, וּכְתִיב וְנִגְה לּוֹ סְבִיב. בְּגִין דְּעִבְדִּין בִּיהּ פּרִיכִין לְצִיצִית, וְכַד נִגְה לּוֹ, אֲתַהֲדֵר לְגוּוֹן יְרוּק, פּ בְּגוּוֹן פְּרָתִי. מִהֵיא שְׁעֵתָא וְאַיְלָף, אֲשֶׁתְּרִי זְמָנָא דְּק"ש, דְּהָא אֲשֶׁתְּנִי גּוּוֹן תְּכֵלָא מִפְּמָה דְּתַהּ, וּבְגִין פּךְ אָסִיר לְמִידָן דִּינִי נְפִשׁוֹת בְּלִילָה, בְּגִין דְּשִׁלְטָא הֵהוּא גּוּוֹן תְּכֵלָא בְּהֵהוּא זְמָנָא, וְאַתְּיָהִיב רְשׁוֹ לְמַחְטָף נְפִשָּׁא בְּלֵא מִשְׁפֵּט. דְּהָא מִשְׁפֵּט לֹא שְׁלֵטָא בְּהֵהוּא זְמָנָא.

רלב) פִּד אֲתִי צְפָרָא, וְאַתְעֵר יְמִינָא דְּלְעִילָא, נְפִיק הֵהוּא נְהוּרָא, וּמְטִי עַד הָאֵי תְכֵלָא, וְאַשְׁתְּנִי מִפְּמָה דְּתַהּ, וּכְדִין שְׁלֵטָא עֲלֵיהּ, וְאַתְדַּבֵּק בִּיהּ פּרְסִיָא אֲתֵרָא קְדִישָׁא. מִהֵיא שְׁעֵתָא וְאַיְלָף, זְמָנָא דְּק"ש.

רלג) וְאַרְגָּמָן, דָּא כְּנּוּפִיא דְּכֵלִילָא פֶּל גּוּוֹנִין פְּחָדָא. וְתוֹלַעַת שְׁנִי, פְּתִיב שְׁנִי, וּכְתִיב שְׁנִים, דְּכְתִיב פִּי כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ שְׁנִים. אֶלָּא הָאֵי אִיהוּ גּוּוֹן פּ אֲקָרִי שְׁנִי, דְּנָטִיל פֶּל גּוּוֹנִין בִּיהּ, וְכֵלָא אִיהוּ י חֵד, שְׁנִי וְשְׁנִים. שְׁנִים: פִּד כְּלָהוּ פְּלִילָן בִּיהּ פְּחָדָא. שְׁנִי: דְּנָפִיק מִכְּרְסִיָא עֲלָאָה, דְּשִׁלְטָא עַל תְּכֵלַת מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ אֲפּוּטְרוּפְסָא דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בִּיהּ מִיכָאֵל שָׂרְכָם. תוֹלַעַת: פּ דְּחִילָהּ בְּפוּמִיָה, כְּתוֹלַעַת, דְּמִתְבַּר כְּלָא וְעָקֵר כְּלָא.

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

ז ואש מתלקחת ונגה לו סביב וליג מן כמראה ער בגין. ח כרירות. ט כנוון. י זמן ק"ש. כ לעילא. ל דכלא. מ דאקרי. נ ליג חר. ס דחיי ליה.

מסורת הזהר

ד (יחזקאל א) נח צב צ"ג. ה (משלי לא) ויחי קצא צ"ג. ו (דניאל י).

זהב וכסף ונחשת וכו'

רלג) וְאַרְגָּמָן דָּא כְּנּוּפִיא וכו': וְאַרְגָּמָן, הוּא קִיבוּץ כָּל הַצְּבָעִים בִּיחָד, שְׁהוּא ז"א, דְּהֵיִינוּ קוֹ הָאֲמַצְעִי הַכּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ כָּל שְׁלֹשָׁה הַקּוּיִם שְׁהֵם לְבַן אָדוּם יְרוּק. וְתוֹלַעַת שְׁנִי, כְּתוּב שְׁנִי, וּכְתוּב שְׁנִים, שְׁכְּתוּב, כִּי כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ שְׁנִים. אֶלָּא זֶה הוּא צִבְעֵ שְׁנִקְרָא שְׁנִי, שְׁחִי"ס נְקוּדָת הַמִּפְתָּחָא שְׁבַמְלֻכוֹת, וְהוּא כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ כָּל הַצְּבָעִים. דְּהֵיִינוּ גַם נְקוּדַת הַמְּנַעוּלָא. (כנ"ל בְּהַקְּטָה"ז דָּף קכ"ג ד"ה תרין) וְשְׁנִי וְשְׁנִים הַכֹּל הוּא אֶחָד, שְׁנִים נְקָדָא, כְּשִׁכּוֹלֵם כְּלוּלִים בּוֹ יַחַד. דְּהֵיִינוּ גַם הַמְּנַעוּלָא. שְׁנִי, הוּא יוֹצֵא מִכְּסָא הַעֲלִיּוֹן, שְׁהוּא ז"א שְׁהוּא כְּסָא לְבִינָה, הַשּׁוֹלֵט עַל תְּכֵלַת מִצְדַּיִם, דְּהֵיִינוּ הַמִּפְתָּחָא. וְזֶה הוּא אֲפּוּטְרוּפּוֹסֵ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁכְּתוּב בּוֹ מִיכָאֵל שָׂרְכָם. שְׁהוּא בְּחַי" חֲסֵד, וְבוֹ הַמִּפְתָּחָא. וְנְקָדָא תוֹלַעַת, מִשּׁוּם שְׁכַחוּ בְּפָה, דְּהֵיִינוּ הַמְּסַךְ הַמְּתוּקֵן בְּפָה דְּרֹאשׁ, וְכְּתוֹלַעַת הַמְּשַׁבֵּר הַכֹּל וְעוֹקֵר הַכֹּל. כִּי הַדֵּיִינן דְּמְנַעוּלָא הַכְּלוּלִים בּוֹ, אִם הֵם מִתְּגַלִּים גּוֹרְמִים לְהַסְתַּלְקוֹת כָּל הָאוֹרוֹת (כַּמְ"שׁ לְעִיל וְיוֹצֵא י"ג ד"ה סְתוּדָא).

תולעת

הסולם

מאמר

רלא) וְתַכְלֵת דָּא אִיהוּ וכו': וְתַכְלֵת, זֶה הוּא כְּסָא שְׁכְּתוּב בּוֹ, כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כְּסָא. וּכְתוּב, וְנִגְה לּוֹ סְבִיב. מִשּׁוּם שְׁעוּשִׁים בּוֹ כְּרִיכוּת לְצִיצִית, הִנְגָה מְאִיר לּוֹ, וּכְשִׁנְהַנְגָה מְאִיר לּוֹ חוּזֵר לְצִבְעֵ כְּרָתִי. שְׁנֵרָאָה בּוֹ יוֹתֵר לְבַנּוּנִית, שׁו"ס כְּכַב הִנְגָה הַמְּאִיר לְפָנוֹת בּוֹקֵר. מִשְׁעָה הֵיא וְהֵלָאָה מִתְּחִיל זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, כִּי נִשְׁתַּנָּה צִבְעֵ הַתְּכֵלַת מִמַּה שְׁהִיָּה, דְּהֵיִינוּ לְצִבְעֵ כְּרָתִי. שְׁהוּא דִּין רְפָה. וּמִשּׁוּם זֶה אֲסוּר לְדוֹן דִּינִי נְפִשׁוֹת בְּלִילָה, מִשּׁוּם שְׁצִבְעֵ תְכֵלַת הֵהוּא שׁוֹלֵט בּוֹזְמַן הֵהוּא, וְנִינְתַנְה רְשׁוֹת לְחַטּוּף נִפְשׁ בְּלִי מִשְׁפֵּט. דְּהֵיִינוּ שִׁישׁ אִז כַּח לְס"א לְבַלְבֵּל דַּעַת הַשּׁוֹפְטִים. כִּי הַמִּשְׁפֵּט שְׁהוּא ז"א שְׁהוּא רְחִמִים, אִינוּ שׁוֹלֵט בּוֹזְמַן הֵהוּא.

רלב) כִּד אַתָּא צְפָרָא וְאַתְעֵר וכו': כְּשַׁבָּא הַבּוֹקֵר, וְנִתְעוֹרֵר הַיַּמִּין שְׁלַמְעֵלָה, יוֹצֵא אוֹר הֵהוּא וּמְגִיעַ עַד הַתְּכֵלַת הַזֶּה, וּמִשְׁתַּנְה מִמַּה שְׁהִיָּה, וְאִז הַיַּמִּין שׁוֹלֵט עֲלֵינוּ, וּמִתְדַבֵּק בּוֹ כְּסָא אַחַר קְדוּשָׁה, שֶׁל רְחִמִים, מִשְׁעָה הֵיא וְהֵלָאָה הוּא זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע.

(דפו"י דף קל"ט ע"א)

ע"ה

תרומה

רל"ד) תולעת שני "ושש, תרין גוונין פתדא, דימינא ושמאלא, תינר וסומק. ושש: בוץא איהו. דשית חוטין מתתברן, ודא איהו דכתיב, "וגוניתו כתרשיש. ובאלין תרין, פלילן תרין אחרנין.

רל"ה) ועזים: גבוראן תתאי "דלבר, לתפיא על "פנימאי. וכלא אצטריף, ואצטריף למיחב דוקתא לכלא, דהא מסטרא דנהבא קאתיין. ועורות אלים מאדמים, משיכו דתרין סטרין, דימינא ושמאלא, לתפיא בדוקתא אחרא.

רל"ו) ועורות תתשים, סטרא תדא אית דרבי גו סטרא אחרא בחורבא, ולא בישובא אשתכת, ודא איהו סטרא דכיו, ואקרי תחש.

רל"ז) בספרא דשלמה מלכא אית גו האי מזבח "הנחשת דקאמרן, רזין עלאין. דהא מזבח אדמה וכתוב, "מזבח אדמה תעשה לי וגו' ודא איהו רזא פדקא יאות. נחשת, פד "שלטין טורין אחרנין, ואיהו צריכא למינן לזן, אצטבע בהאי גוון למינן לזן. ואינון אקרון הרי נחשת.

רל"ח) ואינון הרי נחשת אתמשך "עלייהו רותא תדא מגו האי מזבח, וכד האי מזבח אסתלק בסליקו אחרא, פדין אסתלק את ג', דאיהו מזבח קדישא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (שם) ח"ב קמו: ח"ג קמג: רכג. ת"ז תי"ח לב: תעשה לי כתיב החיד. ש סלקין. ת כ"ג בריז; מנייהו. (ח) (שמות כ) לך קמ צ"א.

מאמר

הפוסם

זהב וכסף ונחשת וכו'

רל"ו) ועורות תתשים: יש בחינה אחת שגדלה תוך הסטרא אחרא בחרבה, ואינה נמצאת בישוב, וזו היא בחינת טהרה ונקיאת תחש. שהיא זו"ן דנגה דאצילות, הגדלה תוך ג' הקליפות, שהן רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת. (כמ"ש בייחזקאל א').

רל"ז) בספרא דשלמה מלכא וכו': בספר של שלמה המלך יש, במזבח הנחשת שאמרנו, סודות עליונים. כי מזבח אדמה כתוב, מזבח אדמה תעשה לי, וזה הוא סוד כראוי, שהוא המלכות*. נחשת הוא, כששולטים הרים אחרים והמלכות צריכה לזון אותם, היא מצטבעה בגוון הזה של נחשת, כדי לזון אותם, שאז נקראת המלכות מזבח הנחשת, והם נקראים הרי נחשת.

רל"ח) ואינון הרי נחשת כו': ואלו הרי נחשת, נמשך עליהם רוח אחד מתוך מזבח הזה, שהוא המלכות, שהיא אות ג' דנחשת. וכשמזבח הזה מסתלק בעליה אחרת, מסתלק אז אות ג', שהיא מזבח הקדוש, ונשאר הרוח של אלו הרי נחשת, שהוא אותיות הש"ת.

וכשהרוח

*תוספת ביאור בבית שער הכוונת עמ' נא אות פו

(דפו"י דף קל"ט ע"א)

ע"ב

תרומה

וְאֶשְׁתָּאֵר רוּחָא דְאַלִּין * טוּרֵי נַחֲשֵׁת. וְכַד הָהוּא רוּחָא אֶסְתְּלִיק בְּקִיּוּמֵיהּ, אֶקְרִי פַחַשׁ, דְּהָא אֶסְתְּלַק מִנֵּיהּ אֶת נ'.

ר"מ וְהָאִי אֶתְפָּרַשׁ, לְכַמָּה רוּחִין אֶתְרַנִּין, וְאֶקְרוּן אוּף הַכִּי, וְעַל דָּא אֶקְרִי הָהוּא ב' עֲמָא, פַחַשׁ. כד"א * וְאֶת פַחַשׁ וְאֶת מַעֲכָה. * אֵינּוּן הֵוּוּ יְדַעֵי בְהָא תִּיהַ דְמַשְׁכְּנָא, דְאֶקְרִי עַל שְׁמֵהוּן.

ר"ב וְעֲצֵי שְׁטִים, אֵלִין אֵינּוּן רְזִין קְדִישִׁין, דְאֵינּוּן לוּחֵי מַשְׁכְּנָא, וְאֵינּוּן דְאֶקְרוּן בְּרִזָּא דְלַהוּן. פְּתִיב עֲצֵי שְׁטִים עוּמְדִים, וְכַתִּיב * שְׂרָפִים עוּמְדִים.

רמ"א מִכָּאן וְלַהֲלָאָה * שְׁמֵן לְמָאוֹר, מְשִׁיכוּ דְמַשַּׁח רַבּוּת קְדִישָׁא לְאֶמְשַׁכָּא עֲלֵייהּ. אֲבָנֵי שְׁהֵם וְאֲבָנֵי מְלוֹאִים, אֵלִין אֲבָנֵי קְדָשָׁא, יְסוּדֵי דְמַקְדָּשָׁא, בְּרִתִּיכִין קְדִישִׁין אֵלִין, אֲנֻדְמָנֵן בְּלַחֲוּדֵיהּ, לְקַר וְלִשְׁבֻתָּא, בְּלִבוּשׁ יָקָר, לְעֵינָא י' פְּהֵנָּא בְּהוּ פִמָּן, * וְלֹאדְכְּרָא תְרִיסַר שְׁבָטִין, וְע"ד תְרִיסַר אֲבָנִין פְּמָה דְאֶתְמַר.

רמ"ב תְלִיסַר זִינִין אֵינּוּן, בַּר * י"ב אֲבָנִין יְקִרִין אֵלִין, וְכַלְהוּ סְלִקִין לְכ"ה אֶתְוּן, * בְּרִזָּא עֲלָאָה דִּיחֻדָּא. וְלְקַבֵּל אֵלִין, גְּלִיף וְאֶתְקִין מְשָׁה, כ"ה אֶתְוּן בְּרִזָּא דְפְסוּקָא דִּיחֻדָּא, דְכַתִּיב * שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְדוּד אֱלֹהֵינוּ יְדוּד אֶחָד. וְאֵינּוּן כ"ה אֶתְוּן, גְּלִיפֵן מְחַקְקֵן בְּרִזָּא דְלַעֲיָלָא.

ח'לופי גרסאות

א. הרי. ב. עמודא; עמא חר. ג. ואינון. ד. ליג אקרון; ואקרון וליג ואינון. ה. ליג שמן למאור. ו. ולשבת. ז. ליג כהנא. ח. ולברכא וליג ולאדרכא; ולברכא ולאדרכא (ד"א); ולדברא. ט. ליג י"ב. י. בחוץ עלאין.

מסורת הזהר

(בראשית כב) ח"ב קמז: (י) (ישעיה ו) ב"ב נא צ"א ז"ח ליג ט"א שמי"ה. (כ) (דברים ו) בא סו צ"ט.

זהב וכסף ונחשת וכו'

ד' מלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל שכל אחד מהם כולל משלשה קוין, שהם י"ב נושאי המרכבה, שהיא המלכות, במרכבות קדושות אלו, הם, י"ב הנ"ל, מזדמנים בלבדם להוקיר ולשבת בלבוש יקר, דהיינו החשו, שיכוין בהם הכהן שם, ויזכיר י"ב שבטים, וע"כ הם י"ב אבנים. כמו שלמדנו.

רמ"ב תְלִיסַר זִינִין אֵינּוּן וכו': שלשה עשר מינים הם, דהיינו זהב וכסף וכו', חוץ משתים עשרה אבנים יקרות אלו שבאבני מילואים, וכולם עולים כ"ה, לכ"ה אותיות בסוד העליון של היחוד, וכנגד אלו חקק ותקן משה כ"ה אותיות בסוד הפסוק של היחוד, שכתוב, שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, שהן כ"ה אותיות מפותחות, נחקקות בסוד העליון.

יעקב

הסולם

וכשהרוח נתעלה בקיומו נקרא תחש, כי נסתלק ממנו אות נ'.

ר"ט וְהָאִי אֶתְפָּרַשׁ לְכַמָּה וכו': ורוח הזה תחש, נחלק לכמה רוחות אחרים, ונקראים גם כן תחש, וע"כ נקרא עם ההוא תחש, כש"א, ואת תחש ואת מעכה. והם היו יודעים בחיה הזו תחש. שהיתה במשכן, שנקרא על שמם.

ר"מ וְעֲצֵי שְׁטִים: אלו הם סודות הקדושים של אלו קרשי המשכן, שהם נקראים בסוד שלהם, דהיינו עצי שטים. כתוב, בקדושים, עצי שטים עומדים, וכתוב שרפים עומדים. ללמד שהקדושים הם סוד שרפים.

רמ"א מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, שְׁמֵן גוֹר': מכאן ולהלאה, שְׁמֵן לְמָאוֹר הוא המשכת שמן הגדלות, הקדוש, להמשיך עליהם. דהיינו המוחין דג"ר. אֲבָנֵי שְׁהֵם וְאֲבָנֵי מְלוֹאִים, אלו הם אבני קדש יסודות המשכן, שהם סוד (דפו"י דף קליט ע"א *) דף קליט ע"ב)

תרומה

פ

רמזג) יַעֲקֹב בֶּעָא לְאַתְקֵנָא לְתַתָּא, בְּרִזָּא דִּיחֻדָּא, וְאַתְקִין בְּכ"ד אַתְוֹן, וְאַיְנוּן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלֹא אֲשֵׁלִים לְכ"ה אַתְוֹן, בְּגִין דְּעַד לֹא אַתְתְּקֵן מִשְׁפָּנָא. בִּין דְּאַתְתְּקֵן מִשְׁפָּנָא, וְאַשְׁתְּלִים, מִלָּה יִקְדַּמָּה דְהוּה נְפִיק מִנְיָה, כִּד אֲשְׁתְּלִים, לֹא מְלִיל אֶלָּא בְּכ"ה אַתְוֹן, לְאַתְזָּא דְהָא אֲשְׁתְּלִים דָּא כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיִלָּא, דְכְּתִיב וַיִּדְבֹר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. יֵהָא כ"ה אַתְוֹן.

רמזד) וְע"ד כ"ה זִינִין לְאַשְׁלֵמָא תְּקוּנָא דְמִשְׁפָּנָא וְכָל הֵנִי אַתְוֹן, אֻקְיָמָנָא בְּאַיְנוּן אַתְוֹן גְּלִיפִין, דְּאוּלִּיפָנָא מִמֶּר. וּבְגִין דְּמִשְׁפָּנָא אֲשְׁתְּלִים בְּרִזִין אֲלִין, אֶקְרִי כ"ה, בְּיַחְדָּא דְשְׁלִימוֹ דְמִשְׁפָּנָא, וְע"ד וַיִּחְסִידֶיךָ יְבָרְכֻכָּהּ כְּתִיב, וְדָא דְשְׁלִימוֹ דְכָל מִשְׁפָּנָא וְתְּקוּנָא דִּילֵיהּ. כ"ה, לְקַבֵּל כ"ב אַתְוֹן, וְאוּרִימָא וְנְבִיאִים וְכְתוּבִים, דְּאַיְנוּן כְּלָלָא חֲדָא, וְרִזָּא חֲדָא.

רמזה) בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל קָא מִיחְדִּי יַחְדָּא בְּהַאי קָרָא, בְּרִזָּא דְכ"ה אַתְוֹן, דְּאַיְנוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, וּבְשַׁכְמַל"ו, דְּאַיְנוּן כ"ד אַתְוֹן, וּיְכוּוֹן

מסורת הזהר (7) (ויקרא א) וירא מה צ"ג, מ) (תהלים קמה) יתרו סז
חלופי גרסאות
כ ל"ג קדמאה, ל ל"ג הא כ"ה אתוון, מ דמקדשא, צ"ג.

הסולם

מאמר

זהב וכסף ונחשת וכו'

דַּאתְתֵּקֵן מִשְׁכָּנָא, וְאַשְׁתְּלִים מִלָּה קְדַמָּה דְהוּה נְפִיק מִנְיָה, דְהֵינֵי שְׁנַשְׁלַם הַשּׁוֹרֵשׁ, שְׁה"ס נְקוּדַת הַחֻזָּה שִׁיצָאָה מִשֵּׁם, אִז, לֹא מִלֵּיל אֶלָּא בְּכ"ה אַתְוֹן וְכו'. דְהָא אֲשְׁתְּלִים דָּא כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיִלָּא, כִּי אַחַר שְׁוֹרֵשָׁה שְׁבַנְקוּדַת הַחֻזָּה נִהְפֵךְ לְאוּר, הִרִי הִיא שׁוּה בְטַהֲרַתָּה כְּמוֹ ז"א, וְיֵשׁ לָהּ ג"כ כ"ה בְּחִינּוֹת כְּמוֹהוּ.

רמז) וְע"ד כ"ה זִינִין וְכו': וְע"כ הֵם כ"ה מֵינִים לְהַשְׁלִים תְּקוּן הַמִּשְׁכָּן, וְכָל אוֹתוֹת אֲלוֹ הָעַמְדָנוּ בְּאֵלּוֹ אוֹתוֹת הַחֻקוֹת שְׁלַמְדַתִּי מְאֻדוּנִי, וּמִשׁוֹם שֶׁהַמִּשְׁכָּן נִשְׁלַם בְּסוּדוֹת אֵלוֹ, הוּא נִקְרָא כ"ה, בִּיחֻד הַשְׁלַם שֶׁל הַמִּשְׁכָּן, שְׁהוּא הַמַּלְכוּת, וְע"כ וַיִּחְסִידֶיךָ יְבָרְכֻכָּהּ כְּתוּב, שְׁהֵם אוֹתוֹת יְבָרְכֻוּ כְּה, אֲשֶׁר כְּה, ה"ס הַשְׁלַמּוֹת שֶׁל כָּל הַמִּשְׁכָּן וְהַתְּקוּנִים שֶׁלוֹ. כְּמוֹשׁ בְּדַבּוּר הַסְמוּךְ. כ"ה הוּא כְּנֶגֶד כ"ב אוֹתוֹת וְתוֹרָה וְנְבִיאִים וְכְתוּבִים, שְׁהֵם כָּלל אֶחָד וְסוּד אֶחָד.

רמה) בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל קָא וְכו': בְּשַׁעַת יִשְׂרָאֵל מִיחְדִּים הִיחֻד בְּמִקְרָא הוּה בְּסוּד כ"ה אוֹתוֹת, שְׁהֵם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הוּיָה אֲלִיקִינוּ הוּיָה אֶחָד, וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם

רמזג) יַעֲקֹב בֶּעָא לְאַתְקֵנָא וְכו': יַעֲקֹב רָצָה לְתַקֵּן לְמַטָּה, בְּמַלְכוּת, בְּסוּד הִיחֻד, וְהַתְּקִין בְּכ"ד אוֹתוֹת, שְׁהֵם, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְלֹא הַשְׁלִים לְכ"ה אוֹתוֹת, מִשׁוֹם שֶׁעוֹד לֹא הִיָּה מְתוּקֵן הַמִּשְׁכָּן. שְׁהוּא כְּנֶגֶד הַמַּלְכוּת. כִּיֵּן שְׁנַתְתֵּקֵן הַמִּשְׁכָּן, וְנִשְׁלַם דְבַר הָרֵאשׁוֹן שִׁיצָא מִשֵּׁם, כְּשִׁנְשַׁלַם, לֹא דְבַר אֶלָּא בְּכ"ה אוֹתוֹת, לְהַרְאוֹת שׁוּה נִשְׁלַם כְּעִין הַעֲלִיּוֹן, שְׁהוּא ז"א, שְׁכְתוּב, וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר, הִרִי כ"ה אוֹתוֹת.

פירושו, שורש המלכות שהיא יוצאת משם היא נקודת החזה, ששם הדינים דמסך דחירק דז"א. ולז"א עצמו אין הדינים פוגמים להיותם בסיום שלו כי עיקר ז"א הוא חג"ת עד החזה, ומחזה שלו ולמטה שייך למלכות. ואין הדינים פוגמים למעלה ממקום יציאתם. אבל המלכות נפגמת מהם, להיותם בשורש שלה. והדינים ההם מתוקנים בסוד היחוד, ועם כל זה עוד לא נתקנו כל כך עד שיבאו במספר האורות, להשלים כ"ה בחינות, עד שהוקם המשכן, וע"כ לא תקן יעקב אלא כ"ד אוֹתוֹת, בְּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי חִסְרָה הַשְׁלַמּוֹת שְׁבַשּׁוֹרֵשׁ, שְׁהוּא נְקוּדַת הַחֻזָּה. וז"ש. כִּיֵּן (דפויי דף קל"ט ע"ב)

פא

תרומה

כל יחד בהו, בלהו אתון מתחברן פתדא, וסלקין בחרבא חד מ"ט תרעין, ברזא דיובלא. וכדין אצטריך לסלקא עד ולא יתיר. וכדין אתפתחו תרעין, וחשיב קב"ה להווא בר נש, פאלו קיים אורייתא פלה, דאיהי אתיא במ"ט פנים.

רמז ועל דא אצטריך לכוננא לבא ודעוהא בכ"ה ובכ"ד, ולסלקא לון ברעוהא דלבא, למ"ט תרעין דקאמרן. פיון דאתפון בהאי, יתפון בהווא יחדא דאמר מר, שמע ישראל ובשכמל"ו פללא דכל אורייתא פלה. זפאה חולקיה מאן דיתפון בהו, דודאי פללא איהו דכל אורייתא דעילא ותתא. ודא איהו רזא דאדם שלימא, דדכר ונוקבא, ורזא דכל מהימנותא.

רמז מחלוקת דשמאי והלל בקימה ובשכיבה, דכתיב ב"שכבך ובקומך, דשמאי סבר בערב דקא פלילא נוקבא בשלטנהא, אצטריך לגבי נוקבא דקא יטו ויקראו. ובבקר, דקא שלטא דכורא בשולטנותא דעלמא עלאה, אצטריך למיקם קמיה דדכורא, כמה דאצטריך בתפלה מעומד, ובכל אתר דדכורא אתיא.

רמז ובית הלל סבר, אלמלא אשתכח דא לחוד ודא לחוד, הכי אצטריך. אבל פיון דאנן מתחברן לון פתדא, בחרבא במ"ט פנים, יומ"ט תרעין, לא אצטריכנא לאפרשא דא לחוד ודא לחוד, אלא לאשגחא דכלא איהו חד, בלא

חלופי גרסאות

1 מוסיף חד מנייהו. 2 מוסיף כדן אתפתחו מ"ט. 3 מוסיף פנים בכלא. 4 ברבר. 5 בשולטנו. 6 מוסיף וסלקין כחדא בחבורא. 7 מ"ט. 8 אצטריכנן.

מסורת הזהר

(1 דברים 1) יתרו קנג צ"א.

הפלים

מאמר

זהב וכסף ונחשת זכר
בחינת זכר, ובשכמל"ו, היא בחינת נוקבא, והוא סוד כל האמונה.
רמז מחלוקת דשמאי והלל וכו': מחלוקת של שמאי והלל בקימה ושכיבה. שכתוב, בשכבך ובקומך, שמאי סבר, בערב, שאז זמן הנוקבא בממשלתה, ובנוקבא צריכים להטות ולקרות קריאת שמע, דהיינו בשכיבה. ובבקר שהזכר, ז"א, שולט בשליטת עולם העליון צריכים לקום ולקרות לפני הזכר, כמו שצריכים בתפלה שתהיה מעומד, וכן בכל מקום שהזכר בא, הוא מעומד.

רמז ובית הלל וכו': ובית הלל סבור, אם היה נמצא זה לבר, ז"א וזה לבר, המלכות, היו צריכים לחלק כך שזה יהיה בעמידה וזה בשכיבה. אבל כיון שאנו מחברים את ז"א והמלכות יחד, בחבור של מ"ט פנים ומ"ט שערים, שהם כ"ה דשמע, וכ"ד דבשכמל"ו, כנ"ל, אין אנו צריכים לחלק זה לבר וזה לבר, אלא

לעולם ועד, שהם כ"ד אותיות, ויכוון כל אחד בהם כל האותיות מתחברות יחד ועולים בחיבור אחד מ"ט שערים, בסוד היובל, שהיא בינה. כי כ"ה וכ"ד הם מ"ט. ואז צריך להעלות עד הבינה ולא יותר, ואז נפתחים המ"ט שערי בינה. והקב"ה מחשיב לאדם שהוא כאלו קיים כל התורה. הבאה במ"ט פנים.

רמז ועל דא אצטריך וכו': וע"כ צריך האדם לכוון הלב והרצון בכ"ה ובכ"ד, ולהעלותם ברצון הלב למ"ט שערים שאמרנו. כיון שכיוון בזה, יכוון ביתוד ההוא, שאמר ארנני, שהוא ר"ש, אשר, שמע ישראל ובשכמל"ו הם כלל של כל התורה כולה. אשרי חלקו מי שמתכוון בהם, כי ודאי הוא כלל של כל התורה למעלה ולמטה. וזה הוא סוד אדם השלם, דכר ונוקבא, כי שמע ישראל, הוא (דפויי דף קליט ע"ב)

פב

תרומה

פרודא. וקמה דאנדמן ליה לבר נש, הקי יימא, דהא תרווייהו בחבורא תדא, כמה דניחא לון, והכי אצטריך " לאתחזאה.

רמט וְעַל דָּא דְכוּרָא, בְּשִׁית סְטְרִין, בְּקָרָא דְשִׁמְעַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן שִׁית תִּיבִין. וְנוֹקְבָא בְּשִׁית סְטְרִין בִּשְׁכַמְלִי. דְּאִינוּן שִׁית תִּיבִין אַחֲרֵינִין, וְסִלְקִין בְּחַבְרָא תְּדָא, בְּרִזָּא דְמִ"ט תְּרַעִין, וְהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל בְּכָל אַתְר.

רב רַבִּי שְׁמַעוֹן אָרִים יְדוּי וְכִרְיָה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. פִּתַּח וְאָמַר, מִי הָעִיר מְמֹרַח וְגו'. הָאֵי קָרָא אֹקִימָנָא וְאִתְּמַר, אֲבָל רְזָא דְתַכְמָתָא אִיהוּ, מִ"י רְזָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה אִיהוּ, דְּהָא מִתְּפָן נִפְקָא שִׁירוּתָא, לְאִתְּגַלְיָא רְזָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, וְהָא אֹקִימָנָא.

רנא תּוּ. מִ"י טְמִיךָ דְכָל טְמִירִין, דְּלֹא אִתְּיַדַּע וְלֹא אִתְּגַלְיָא כְּלָל. גְּלִי יְקָרִיָּה לְאִשְׁתְּמוּדְעָא, מִהִהוּ אַתְר דְּאִקְרִי מְנַרְתָּ, דְּהָא מִתְּפָן שִׁירוּתָא דְכָל רְזָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, וְנַהוּרָא לְאִתְּגַלְיָא. וְלִכְתָּר צְדָק יְקָרָאָהוּ לְרַגְלוֹ, דְּהָא צְדָק, גְּלִי גְבוּרָתָא עֲלָאָה, וְשׁוּלְטָנְיָה דְקַב"ה, וְלִהָאֵי צְדָק אֲשֻׁלְטִיָּה עַל עֲלָמִין כְּלָהוּ, לְדַבְרָא לֹון, וְלְאִתְּקַנָּא לֹון, כְּדָקָא יָאוּת. וְע"ד, מִי יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִים יַרְדֵּי,

חלופי גרסאות

ת לאחזאה. א שלטיה; שלטיה.

מסורת הזהר

(ישעיה מא) ב"ב צה צ"ב. (שם) לעיל אות רנ צ"ס.

הסולם

מי העיר ממזרח

סוד האמונה, שהוא המלכות. וכבר העמדנו (בהקסח"ז אות ז').

רנא תּוּ, מִ"י, טְמִירָא וְכו': עוּד מִ"י הוּא נִסְתַּר שִׁבְכַל הַנְּסֻתוֹת, שְׁלֹא נֹודַע וְלֹא נִתְּגַלָּה כְּלָל, שְׁהוּא אֹר"א עֵילָאִין, שְׁהִי אִינְה יוֹצֵאת מֵאוּר שְׁלֵהֶם, וְאִינֶם נֹודַעִים לְעוֹלָם. (כנ"ל בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית) גילה כבודו להיות נודע ממקום שהוא שנקרא מזרח, דהיינו ז"א, כי משם ההתחלה של כל סוד האמונה, שהוא המלכות. והאור להתגלות, כי כל הגילוי שבמלכות, היא מקבלת מז"א. ואחר כך, צדק יקראוהו לְרַגְלוֹ, כי צדק, שהוא המלכות, מגלה גבורה העליונה, דהיינו שמגלה החכמה שבקו שמאל דז"א, שנקרא גבורה, והממשלה של הקב"ה, שהוא ז"א. ולצדק הזה המשיל על כל העולמות להנהיג אותם ולתקן אותם כראוי. וע"כ, יתן לפניו גוים ומלכים ירד, כי כל מלכי העולם נמצאים ברשות של צדק הזה. כש"א והוא ישפוט תבל בצדק.

תו

מאמר

אלא לראות שהכל הוא אחד בלא פרוד. שאין לחלק בין ק"ש של שחרית לק"ש של ערבית, וכמו שמזדמן לאדם כך יאמר, אם בעמידה ואם בשכיבה, כי שניהם הם בחבור אחד כמו שנרצה להם, וכך צריכים להראות.

רמט וְעַל דָּא דְכוּרָא וְכו': וְע"כ הוֹכֵר, ז"א, הוּא בִּשְׁשָׁה קְצוֹת כְּפִסּוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שְׁהֶם שֵׁשׁ תְּבוֹת אַחֲרוֹת כִּנְגַד ו"ק דְּגִדְלוֹת שְׁמֻקְבֵל מֵאו"א. וְהִנְקֵבָה בִּשְׁשָׁה קְצוֹת בְּבִשְׁכַמְלִי שְׁהֶם שֵׁשׁ תְּבוֹת, כִּנְגַד ו"ק דְּגִדְלוֹת שְׁמֻקְבֵל מִז"א, וְעוֹלִים שְׁנֵיהֶם בְּחַבְרָא אַחַד בְּסוּד מִ"ט שְׁעָרִים. וְהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל בְּכָל מְקוֹם.

מאמר מי העיר ממזרח

רב רַבִּי שְׁמַעוֹן אָרִים וְכו': ר"ש הרים ידיו וברך את ר' אלעזר בנו. פתח ואמר, מי העיר ממזרח וגו'. מקרא זה העמדנו, ולמדנו. אבל סוד החכמה הוא, מי, הוא סוד עולם העליון, בינה, כי משם יוצאת ההתחלה שתגלה (דפו"י דף קלי"ט ע"ב)

פג

תרומה

דְּהָא כָּל מַלְכִין דְּעֵלְמָא, בְּרִשׁוּתָא דְּהָאֵי צְדָק קַיִמִין, כַּד"א ^ט וְהוּא יִשְׁפּוּט תַּבַּל בְּצְדָק.

רנב תו, צְדָק יִקְרָאָהוּ לְרַגְלוֹ, מֵאֵן קָרִי לְמֵאֵן. אֲלֵא, צְדָק אִיהוּ קָאֲרִי תְּדִיר לְאַסְפֵּקְלִיגָא דְנִתְרָא, וְלֹא שְׂכִיף לְעֵלְמִין, וְצְדָק קָאִים תְּדִיר לְרַגְלוֹי, דְּלֹא אֲתַעְרִי מִתַּמְזָן, וְקָאֲרִי וְלֹא שְׂכִיף, הַה"ד, ^ט אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחְרֵשׁ וְאֵל תַּשְׁקֵט אֵל. וְהַשְׁתָּא ^י קַב"ה אֲנִהּ ^י לָן אֲרַחָא דָא ^י בְּגִין אֲלַעְזֹר בְּרִי יִדְקְרִי לְנִהוּרָא עֲלָאָה וְלֹא שְׂכִיף. וּפְאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

רנג ר' אָבָא פִּתַח קָרָא וְאָמַר, ^ט מְזֻמּוֹר לְדוֹד בְּהִיּוּתוֹ בְּמַדְבַּר יְהוּדָה. מֵאֵי שְׁנָא ^י מְכַל שְׁאָר תּוֹשְׁבֵינָן, דְּלֹא קָאָמַר בְּאֵן אֲתֵר שְׁבַח לֹן דְּוֹד מְלָכָא, וּמ"ש הָכָא דְקָאָמַר בְּהִיּוּתוֹ בְּמַדְבַּר יְהוּדָה. אֲלֵא לֹא דָא בְּלַחְדוּי, דְּהָא אוּף הָכִי נְמִי, ^י בְּשִׁנּוּתוֹ אֵת טַעְמֹו לְפָנֵי אַבִּימֶלְךְ. ^ט בְּבֵא הוֹיפִים. וְכֵן פְּלָהוּ. לְאַתְחַזָּא לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא, שְׂבַחֲהִי דְדוֹד, דְּאֵע"ג דְּבַצְעָרָא תְּוּה, וְהוּוּ נְדָפֵי אַבְתְּרִיָּה, תְּוּה מִשְׁתַּדַּל לִוְמַר שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵינָן לְקַב"ה.

רנד וְאֵע"ג דְּכְרוּחַ קַדְשָׁא תְּוּה אָמַר, רוּחַ קַדְשָׁא לֹא הוּי שְׂאֲרֵי עֲלוּי, עַד דְּאִיהוּ אֲשְׁתַּדַּל לְמִשְׁרֵי עֲלוּי. וְכֵן בְּכָל אֲתֵר, לֹא שְׂרִיא ^י רוּחַ קַדְשָׁא דְלַעֲלֵילָא, עַד דְּיִתְעַר עֲלֵיהּ בְּרֵשׁ מִתְתָּא. וְדוֹד אֵע"ג דְּקָא נְדָפֵי אַבְתְּרִיָּה, וְתְוּה בְּצַעֲרִיָּה, לֹא תְוּה שְׂבִיק שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵינָן מְפּוּמִיָּה, וְלִשְׁבַחָא לְמֵאֲרִיָּה עַל כְּלָא.

ח'לופי גרסאות

ב עמין, ג אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך וקבי"ה אנהר לך ארחא דא בגיניה זכאה חולקי חכאה חולקיהון דצדיקיא. ד ל"ג לך. ה בגינן ורבי אלעזר. ו קרי. ז בכל. ח רוחא דלעילא ול"ג קדשא.

מסורת הזהר

(9) (תהלים ט) וואר ה צ"ל. (ז) (שם פג) לך יב ב. (ק) (שם סג) ח"ג כא: (7) (שם לה.) (8) (שם נד.)

אלקים אלי אתה אשחרך

הסולם

מאמר

המלך, ומה השינוי כאן, שאומר, בהיותו במדבר יהודה. ומשיב, אלא לא זה בלבד, כי יש גם כן, בשנותו את טעמו לפני אבימלך. וכן, בבא הויפיים. וכן כולם. שהוא להראות לכל בני העולם שבתו של דוד שאע"פ שהיה בצער, והיו רודפים אחריו, היה משתדל לומר שירות ותשבחות להקב"ה.

רנד וְאֵע"ג דְּבְרוּחַ קוֹדְשָׁא וְכוּ': וְאֵע"פ שְׁהִיָּה אוֹמַר בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ, הִרִי הַרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ לֹא הִיָּה שׁוֹרָה עֲלוּי עַד שְׁהִיָּה מִשְׁתַּדַּל שִׁישְׂרָה עֲלוּי. וְכֵן בְּכָל מְקוֹם אִינּוּ שׁוֹרָה רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ מִלְמַעְלָה, עַד שִׁיעוֹרֵר אוֹתוֹ הָאָדָם מִלְמַטָּה. וְדוֹד, אֵע"פ שְׁהִיָּה רוֹדְפִים אַחֲרָיו וְהִיָּה בְּצַעַר, לֹא הִיָּה עוֹזֵב הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת מִפְּנֵי, וְלֹא הִפְסִיק מִלְשַׁבַּח לְאֲדוֹנֵי עַל כָּל. ^ט

ואי

(דפו"י דף ק"ע ע"א) ^ט ע"י ברכת שלום עה"ת מאמר ק"ח

פד

תרומה

רנה וְאִי תִימָא, הָא דְתַנְיֵנָן, מְזֻמֹּר לְדוּד, אוּ לְדוּד מְזֻמֹּר, וְהִכָּא שְׂרַת עֲלִיהּ רוּחַ קַדְשָׁא בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאָמַר מְזֻמֹּר לְדוּד. ׀ אֵלָא, יֵאֵי אִיהוּ לָא תְּהוּ מְכוּיֵן גְּרַמְיָה בְּקַדְמִיתָא, לָא שְׂרַת עֲלִיהּ רוּחַ קַדְשָׁא.

רנו מְזֻמֹּר דָּא רוּחַ קַדְשָׁא. אָמַאי אֶקְרִי הִכִּי. בְּגִין דְּאִיהִי, מְשַׁבַּחַת תְּדִיר לְמַלְכָּא עֲלָאָה יִדְכָּל זַמְנָא תְּהוּ קָא מְשַׁבַּחַת וּמְזַמְרַת, וְלֹא שְׂכִידָּהּ. בִּינָן דְּאֵתָא דוּד אֲשַׁבַּח גּוּפָא מְתַתְּקָנָא כְּדָקָא יְאוּת, וְשְׂרַת עֲלִיהּ, וְהוּוּ מְגַלִּי בְּהַאי עֲלֵמָא, לְשַׁבַּחַת וּלְזַמְרָא לְמַלְכָּא, יִוְכְּלָא, בְּגִין דִּיתְתַּקֵּן הָאִי עֲלֵמָא, כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא.

רנז לְדוּד. גְּבַר שְׁלִים בְּתַקוּנוֹי, גְּבַר מְתַקְנָא, גְּבַר זַפְאָה. דוּד וְדַאי דְלֹא אֲשַׁתְּנִי לְעֲלָמִין. בְּהִיּוּתוֹ בְּמַדְבַּר יְהוּדָה, דָּא שְׂבַחָא דְדוּד, אַע"ג דְּכַצְעָרִיהּ תְּהוּ, אַע"ג דְּהוּוּ רַדְפִּי אֲבַתְרִיָּה. ׀ וּמַאי תּוֹשַׁבַּחַתָּא קְאָמַר. תּוֹשַׁבַּחַתָּא דְאִיהוּ רַב וְיִקְרָא.

רנח וְשַׁבַּחָא דִּילִיהּ מַאי אִיהִי. ׀ אֱלֹהִים אֵלֵי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ. אֱלֹהִים סְתָם. בִּינָן דְּאָמַר אֱלֹהִים, אָמַאי אֵלֵי. אֵלָא תְּהוּוּ דְרָגָא דִּילִיהּ. תְּלַת דְרָגִין הִכָּא: אֱלֹהִים. אֵלֵי. אַתָּה. וְאֵף עַל גַּב דְּאִינוּן תְּלַת יִשְׁמַתָּן, חַד דְרָגָא אִיהוּ,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (שם סג) ח"ג כא: ז"ח ט"א ש"יא ט"ג ש"ט שלי"ה. ׀ ל"ג אלא. י דאי. כ ובכל זמנא איהו קא משבח ומזמר ולא שכיך; וכלא זמרא איהו דקא משבח ומזמר ולא שכיך; ובכל [וכל] זמנא וכלא זמרא משבח [מזמור] ומזמר ולא שכיך. ל וכלא. ׀ ומה; מה. ׀ ל"ג שמתן.

מאמר

הסולם

אלקים אלי אתה אשחרך

איש שלם בתקונו, איש מתוקן, איש צדיק. דוד ודאי לא נשתנה לעולם. שהיה שוה הו בשעת נחת והו בשעת צער. בהיותו במדבר יהודה, זה שבתו של דוד, אע"פ שהיה בצערו אע"פ שהיו רודפים אחריו, היה משבח ומזמר לה. ואיזה שבת אמר, שבת שהוא גדול ויקר.

רנח וּשְׁבַחָא דִּילִיהּ מַאי וְכֹרִי: וּמַהוּ הַמַּעֲלָה שְׁלוֹ, שֶׁל הַשְּׁבַח, הוּא, אֱלֹקִים אֵלֵי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ. שׂוֹאֵל, אֱלֹקִים הוּא סְתָם, אֱלֹקִים שֶׁל הַכֹּל, כִּינּוּן שְׂאֵמֵר אֱלֹקִים לְמַה אִמַּר אֵלֵי. וּמְשִׁיב, אֵלָא, זֶה יוֹרֵה עַל מַדְרַגַּת שְׁלוֹ, כִּי שְׁלֹשָׁה מַדְרַגּוֹת יֵשׁ כָּאֵן, אֱלֹקִים, אֵלֵי, אַתָּה. וְאַע"פ שֶׁהֵן ג' שְׁמוֹת, הֵן מַדְרַגַּת אַחַת בְּסוּד אֱלֹקִים חַיִּים, אֱלֹקִים, הוּא לְמַעֲלָה בְּבִינָה, הַנִּקְרָאת אֱלֹקִים חַיִּים. אֵלֵי, הוּא קֶצֶה הַשָּׁמַיִם עַד קֶצֶה הַשָּׁמַיִם, דְּהֵיִינוּ ז"א. אַתָּה, הוּא מַדְרַגַּת שְׁלוֹ, דְּהֵיִינוּ מַלְכוּת. וְאַע"פ שֶׁהַכֹּל אַחַד וּבִשְׁם אַחַד עוֹלָה בְּפִשּׁוּטוֹ שֶׁל הַכְּתוּב, עִכ"ז דּוֹמְזִים עַל ג' מַדְרַגּוֹת.

אשחרך

רנה וְאִי תִימָא הָא וְכֹרִי: וְאִם תֹּאמַר, זֶה לְמַדְרַגָּה, מְזֻמֹּר לְדוּד, יוֹרֵה שְׁתַּחֲלִילָה שְׂרָה עֲלֵיו רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ וְאַח"כ אִמַּר שִׁירָה, אוּ, לְדוּד מְזֻמֹּר, יוֹרֵה שְׁתַּחֲלִילָה אִמַּר שִׁירָה, וְאַח"כ שְׂרָה עֲלֵיו רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ. וְכַאֵן שְׂרָה עֲלֵיו רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ תַּחֲלִילָה, כִּינּוּן שְׂאֵמֵר מְזֻמֹּר לְדוּד. מְשַׁמַּע שְׁהִיָּה בְּלִי הַשְׁתַּדְּלוּת. וּמְשִׁיב, אֵלָא אִם הוּא לֹא הִיָּה מְכוּיֵן עֲצָמוֹ תַּחֲלִילָה לֹא הִיָּה שׂוֹרָה עֲלֵיו רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ.

רנו מְזֻמֹּר דָּא רוּחַ וְכֹרִי: מְזֻמֹּר, זֶהוּ רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ, שְׁנִקְרָא מְזֻמֹּר, לְמַה נִּקְרָא כֵּן, מְשׁוּם שֶׁהַמַּלְכוּת שְׁהִיא רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ, מְשַׁבַּחַת תְּמִיד לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, לִז"א, שֶׁבְּכֹל זְמַן הִיא מְשַׁבַּחַת וּמְזַמְרַת וְאִינָה שׂוֹקֵטָת. כִּינּוּן שְׂבַא דוּד, וּמַצָּא הַגּוּף שֶׁל הַמַּלְכוּת, דְּהֵיִינוּ הו"ק שְׁלֹה, מְתוֹקֵן כְּרֹאזִי, וְשְׂרַתָּה עֲלֵיו, הִיָּה מְגַלָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה לְשַׁבַּח וּלְזַמֵּר לְמֶלֶךְ, לִז"א. וְהַכֹּל כְּדִי שִׁתּוֹקֵן עוֹלָם הַזֶּה כַּעֵין שֶׁל מַעֲלָה.

רנז לְדוּד, גְּבַר שְׁלִים וְכֹרִי: לְדוּד, הֵיִינוּ

(דפו"י דף ק"מ ע"א)

פה

תרומה

בְּרָזָא דְאֵלֵהִים חַיִּים. אֵלֵהִים: לְעִילָא, אֵלֵהִים חַיִּים. אֵלֵי: קָצָה הַשְּׁמַיִם עַד קָצָה הַשְּׁמַיִם. אַתָּה: דְּרָגָא דִּילֵיהּ. וְאָף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, וּבְשָׂמָא חַד סְלִיק.

רנ"ט אֲשַׁחְרְךָ, אֵי כְּמִשְׁמַעוּ דִּילֵיהּ, שְׁפִיר. אַכְּל אֲשַׁחְרְךָ, אַתְקִין נְהוּרָא דְנְהִיר בְּשַׁחְרוּתָא. דְּהָא נְהוּרָא דְקַיִמָא בְּשַׁחְרוּתָא, לֹא נְהִיר עַד דִּי תִתְקַנּוּן לֵיהּ לְתַתָּא. וּמֵאֵן דְּאִתְקִין נְהוּרָא שְׁחָרָא דָא, אָף עַל גַּב דְּאִיהִי אוּכְמָא, זְכִי לְנְהוּרָא חוּרָא דְנְהִיר, וְדָא אִיהִי נְהוּרָא אֶסְפְּקֻלְרָא דְנְהִירָא, וְדָא אִיהוּ בְּר נֶשׁ דְּזְכִי לְעֻלְמָא דְאִתֵּי.

רס וְרָזָא דָא ^א וּמִשְׁחָרֵי יִמְצְאֲנִי, וּמִשְׁחָרֵי: דְּמִתְקַנִּין נְהוּרָא מִשְׁחָרֵי אוּכְמָא. יִמְצְאֲנִי, יִמְצְאוּנִי לֹא כְּתִיב, אֲלֹא יִמְצְאֲנִי, דְּזְכִי לְתַרְיִן נְהוּרִין. לְנְהוּרָא דְשַׁחְרָא אוּכְמָא, וְלְנְהוּרָא חוּרָא דְנְהִירָא. ^ב וְזְכִי לְאֶסְפְּקֻלְרָא דְלֹא נְהִיר, וְלֹאֶסְפְּקֻלְרָא דְנְהִיר. וְדָא אִיהוּ יִמְצְאֲנִי. וְעַל דָּא אָמַר דּוּד אֲשַׁחְרְךָ, אַתְקִין נְהוּרָא דְשַׁחְרָא אוּכְמָא, לְנְהִירָא עֲלֵיהּ נְהוּרָא חוּרָא דְנְהִירָא.

רס"א ^א צְמָאָה לְךָ נַפְשִׁי כְּמָה לְךָ בְּשָׂרִי, כְּמֵאֵן דְּכַפִּין לְמִיכַל וְצַחֵי לְמִשְׁתֵּי. בְּאֶרְץ צִיָּה וְעֵיף בְּלֵי מַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ מְדַבֵּר, וְלֹאֵן אִיהוּ אֲתַר

ח'לופי גרמאות

ס זכ.

מסורת הזהר

(א) (משלי ח) לעיל אות פו צ"א. (ב) (תהלים סג) לעיל אות רנח צ"א.

אלקים אלו אתה אשחרך

הסולם

מאמר

מחוסר חסדים, ולאור הלבן המאיר, שהוא ז"א המליבש החכמה שבמלכות עם חסדים והיא מאירה, ונמצא שזכה, למראה שאינה מאירה, שהיא המלכות, ולמראה המאירה, שהוא ז"א. וזה הוא ימצאנני, דהיינו שני אורות. ועל כן אמר דוד אשחרך, כי התקין אור השחרות השחור, שהוא המלכות, שיאיר עליו אור הלבן המאיר. שהוא ז"א שהחכמה שבמלכות תתלבש בחסדים דז"א ואז המלכות מתוקנת ומאירה.

רס"א צמאה לך נפשי כמה וגו': היינו כמי שרעב לאכול וצמא לשתות. בארץ ציה ועיף בלי מים, היינו המלכות בשליטת השמאל, שהוא אור שחור כנ"ל מחמת חסרון חסדים הנקראים מים, שאז היא מדבר, והיא אינה מקום ישוב, ואינה מקום קדוש, ומשום זה נבחנת שהיא מקום בלי מים. וע"כ תקן אותה דוד והמשיך לה מים מז"א, כנ"ל. וכמו שאנו רעבים וצמאים אליך אחר חסדים במקום הזה, כן בקדש הזיתוך וגו', כי הרעב והצמאון גורם להעלות מ"ן ולהמשיך חסדים מז"א ולהליבש האור השחור של המלכות, ואז חוזרת

רנ"ט אשחרך, אי כמשמעו וכנ"ל: אשחרך, אם כפשוטו, הוא יפה, ואינו צריך פירוש. אבל יש סוד בזה, אשחרך, פירושו, שהתקין האור המאיר בשחרות, שה"ס אור החכמה שבשליטת השמאל בסוד נקודת השורק שמתעם חסרון חסדים אינה יכולה להאיר ונקרא משום זה אור שחור. (עי' בהקס"ז דף כ"ב ד"ה קיימא) כי האור הנמצא בשחרות אינו מאיר עד שמתקנים אותו למטה, דהיינו שמעלים מ"ן, וממשיכים חסדים שהחכמה תתלבש בהם, ואז מאירה, כמ"ש שם. ומי שמתקן אור השחור הזה, אע"פ שהוא שחור, זוכה לאור הלבן המאיר, שזה הוא האור של המראה המאירה, שהוא ז"א. וזה הוא אדם הזוכה לעולם הבא.

רס ורזא דא ומשחרי וגו': וזה סוד, ומשחרי ימצאנני. ומשחרי, פירושו, שמתקנים האור של משחרי, דהיינו אור השחור. ימצאנני, ימצאוני לא כתוב, אלא ימצאנני, שזה יורה, שזוכה לשני אורות, לאור שחרות השחור, שהוא החכמה שבמלכות שאינה מאירה (דפויי דף ק"מ ע"א)

תרומה

פו

ע' דִּישׁוּבָא, וְלֹאֵו אִיהוּ אֶתְר דְּקַדְשָׁא. * וּבְגִין כִּף אִיהוּ אֶתְר בְּלִי מִים. וּכְמָה דְּאֲנָן כְּפִין וְצַחָאן לְגַבְךָ בְּאֶתְר דָּא, כִּן בְּקַדְשׁ תְּזִיתִיד וְגו'. וְאֲנָן כְּמָה דְּאֲנָן צַחָאן לְגַבֵּי דְמַר, לְמִשְׁתֵּי בְּצַחֲוֹתָא מְלוֹי בְּאֶתְר דָּא, אוֹף הֵכִי צַחֲוִין לְמִשְׁתֵּי בְּצַחֲוֹתָא מְלוֹי, בְּבִי מְקַדְשָׁא, אֶתְר דְּאֶקְרִי קַדְשׁ. אָמַר ר"ש לְר' אָבָא, מֵאֵן דְּשָׂאֲרֵי מְלָה הִשְׁתָּא יִימָא.

רסב פִּתַח ר' אָבָא וְאָמַר, * וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו'. מִשָּׁה בְּשַׁעֲתָא דְקַב"ה אֲחֻמֵּי לִיה עוֹבְדָא דְמִשְׁכָּנָא, הוּהוּ קָשָׁה קְמִיָּה, וְלֹא יָכִיל לְמִיקָם בֵּיָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְהִשְׁתָּא אֵית לָן לְמִקְשֵׁי * הֵכָא, אִי תְרוּמָה דָּא, יְהִבָּה קַב"ה לְמִשָּׁה בְּלַחֲדוּרֵי, הִיד יְהִבָּה לְאַתְרָא, וְאָמַר * דְּלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל * יִקְחוּ הָאִי תְרוּמָה.

רסג אֵלָא וְדָאִי לְמִשָּׁה יְהִבָּה, וְלֹא יְהִבָּה לְאַתְרָא. לְמִלְפָּא דְהוּהוּ בְּגוּ עֲמִיָּה, וְלֹא הוּוּ מְטְרוֹנִיתָא עֲמִיָּה יְדְמִלְפָּא. כָּל * זְמָנָא דְמְטְרוֹנִיתָא לֹא הוּוּ עֲמִיָּה דְמִלְפָּא, לֹא מְתִיבְשֵׁי עֲמָא בֵּיָה, וְאֵינּוֹן לֹא יִתְבִּין לְרַחֲצוֹן. כִּיּוֹן דְּאֶתְתּוּ מְטְרוֹנִיתָא, כָּל עֲמָא תְדָאן, וְיִתְבִּי בְּרוּחֲצָנּוּ. כִּף בְּקַדְמִיתָא, אַע"ג דְּקַב"ה עָבַד לוֹן נִסִּין וְאֶתִּין ע"י דְּמִשָּׁה, לֹא מְתִיבְשֵׁי עֲמָא. כִּיּוֹן דְּאָמַר קַב"ה וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה, וְנִתְתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם. מִיָּד אֲתִיבְשׁוּ כְּלָהוּ, וְחֲדוּ בְּפּוֹלְחָנָא דְקַב"ה, הַה"ד * וַיְהִי בְיוֹם כָּלֵת מִשָּׁה דְנִתְתַּת כָּלֵת מִשָּׁה לְאַרְעָא.

חלופי גרסאות

ע לישובא. פ מוסיף השתא הכא. צ דבני. ק ל"ג יקחו. ד במלכא. ו זמן.

מסורת הזהר

ג (שמות כה) לעיל אות א צ"א. ד (במדבר ז) שמות כב צ"ל.

הסולם

מאמר

ויקחו לי תרומה
אלא ודאי שנתנה למשה, ולא נתנה לאחר, ודומה, למלך שהיה בתוך עמו, ולא היתה המלכה עם המלך. כל זמן שהמלכה לא היתה עם המלך אין העם קובע שישאר אצלם, והם אינם יושבים לבטח. כיון שבאה המלכה שמחים כל העם ויושבים לבטח כך בתחילה, אע"פ שהקב"ה עשה להם נסים ואותות על ידי משה, עוד לא היו קובעים העם, שהקב"ה יהיה עמו. כיון שאמר הקב"ה, ויקחו לי תרומה, ונתתי משכני בתוכם, מיד קבעו כולם, שהקב"ה יהיה עמו, ושמתו בעבודת הקב"ה. ז"ש, ויהי ביום כלת משה, שירדה כלת משה לארץ. כי ע"כ כתוב כלת בחוסר ו' להורות על הכלה העליונה שהיא המלכות, שירדה לארץ לשרות בישראל.

ואי

חזרת לקדושה ומאירה. ואמר ר' אבא לר"ש, ואנו כמו שאנו צמאים לאדוני לשתות בצמאון את דבריו במקום הזה, כן אנו צמאים לשתות בצמאון את דבריו בבית המקדש מקום הנקרא קדוש. אמר ר' שמעון לר' אבא, מי שהתחיל הדבר יאמר ג"כ עתה.

מאמר ויקחו לי תרומה

רסב פתח ר' אבא וכו': פתח ר' אבא ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו'. משה, בשעה שהקב"ה הראה לו מעשה המשכן היה קשה לפניו ולא יכול לעמוד בו. וכבר העמדנו. ועתה יש לנו להקשות כאן, אם תרומה זו, שהיא המלכות, נתן הקב"ה למשה בלבד, איך נתנה לאחר, ואמר, שלבני ישראל יקחו תרומה זו

רסג אלא ודאי למשה וכו': ומשיב,

(דפו"י דף ק"מ ע"א *) דף ק"מ ע"ב

פז

תרומה

רסד) ואי תימא, ויהי בכל אתר לאו איהו אלא לישנא דצערא, והכא כתיב ויהי ביום. אלא, בההוא יומא דשכינתא נחתת לארעא, אשתכח מקטרגא לגבה, ותפיא ההוא חשוף^ט קבל לגבה, בגין דלא תיחות. ותנינן, אלף וחמש מאה רבוא מלאכין מקטרגין, אשתכחו לגבה בגין דלא תיחות.

רסה) ובההוא זמנא אשתכחו כל פנופיא דמלאכי עלאי קמי קב"ה. אמרו קמיה, מארי דעלמא, כל זיוא וכל נהורא דילן בשכינת יקרף איהו, והשתא תיחות לגבי תתאי. בההיא שעתא אתתקפת שכינתא, ותברת ההוא חשוף קבל, כמאן דמתבר^י גזיון תקיפין, ונחתת לארעא. כיון דחמו פלהו פה, פתחו ואמרו^{יא} "אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. אדיר ודאי, דתברת כמה גזיון וחילין תקיפין, ונחתת לארעא, ושלטת בכלא. וע"ד כתיב ויהי, צערא דקבילו כמה תילין ומשירין, כיומא דכלת משה נחתת לארעא.

רסו) ובגין פה ויקחו לי תרומה וגו'. ויקחו לי ותרומה לא כתיב, אלא ויקחו לי תרומה, לאתוואה דכלא חד בלא פרודא. ויעובדא דמשפנא כגוונא

חלופי גרמאות
ת עובדא.

מטרת הזהר
(ה) (תהלים ח) שמות ו צ"ע.

דרך אמת ט] לי אפילה כמו בתרגום (שמות י כב) חשוך קבל. י] חתיכות קליפות חזקות והוא מלשון גזיון דברא שפי' חתיכות ברד.

ויקחו לי תרומה

הסולם

מאמר

העליונים לפני הקב"ה. אמרו לפניו, רבון העולם, כל זיו וכל אור שלנו הוא בשכינת כבודך, ועתה תרד אל התחתונים, כלומר, שתתפשט הארת החכמה שבה מלמעלה למטה, שאז יחשך אורה. בשעה ההיא נתחזקת השכינה היינו שנתיחדה עם ז"א, ונכללה בהכרעה שלו, שהארת השמאל בכל מקום שהיא, לא תאיר אלא ממטה למעלה, ואז שברה החושך והאפלה כמי שמשבר חנינות חזקות, דהיינו מזיקים גדולים, וירדה לארץ. כיון שראו כולם זה, פתחו ואמרו, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ, אדיר ודאי, ששברה כמה חנינות וכחות חזקים וירדה לארץ ושלטה בכל. וע"כ כתוב, ויהי, שיוורה על צער שקבלו כמה צבאות ומחנות מלאכים ביום שכלת משה ירדה לארץ. גזיון, פירושו מיני חנינות, הוא מלשון תברא ר"ע, לגזיוה, (סנהדרין ז').

רסו) ובגין כך ויקחו וגו': ומשום זה כתוב, ויקחו לי תרומה. ויקחו לי ותרומה לא כתוב, אלא, ויקחו לי תרומה, הוא להראות שהכל אחד בלי פרוד, שהשכינה הנקראת תרומה, הוא אחד עם ל' בלי פרוד, ומעשה המשכן הוא כעין של מעלה, זה כנגד זה, לכלול

רסד) ואי תימא ויהי וכו': ואם תאמר, ויהי, בכל מקום שכתוב אינו אלא לשון צער, וכאן כתוב, ויהי ביום. ומשיב, אלא ביום ההוא שהשכינה ירדה לארץ, נמצא עליה מקטרג, וכיסה עליה חשך ואפלה ההוא כדי שלא תרד, ולמדנו אלף וחמש מאות רבוא מלאכים מקטרגים נמצאו עליה, כדי שלא תרד. פירוש. ירדת השכינה למטה לשרות על ישראל היינו בגילוי הארת החכמה שבה. ונבחן ירדתה למטה כמו המשכת החכמה ממעלה למטה הנמשך רק על ידי שליטת קו שמאל בלי ימין, וע"כ נמצא אז מקטרג עליה שכסה אותה בחשך ואפלה, דהיינו החשך ואפלה הבא עם שליטת השמאל. ואמרו **אלף ות"ק רבוא מלאכין מקטרגין**, היינו הנמשכים מקו וחצי קו השמאליים של הג"ר, כי ג' הקנים שה"ס ג' אלפים רבוא, נמצא קו השמאל אלף רבוא, וחצי קו האמצעי ת"ק רבוא, וזה יורה, שהן הדינים דשמאל, והן הדינים דקו אמצעי, נגלו עליה, להסתיר הארת החכמה שבה, שלא תוכל לרדת למטה.

רסה) ובההוא זמנא אשתכחו וכו': ובזמן ההוא נמצאו כל קבוצת מלאכים (דפו"י דף ק"מ ע"ב)

תרומה

פה

דלעילא, דא לקבל דא, לאתפלל לא שכינתא מפל סטרין עילא ותתא, הקא
בהאי עלמא עובדא דיליה, בעובדא דגופא, לאתפלל רוחא בגויה, ודא איהי
שכינתא, דאתכלילת לעילא ותתא, ואיהי רוח קדשא.

רסז ו לעולם אתמשכת ועאלת גו רזא דגופא, לאשרא מוחא גו קליפא
פלא כמה דאתחזי. האי רוחא דקדשא, אתעביד בגופא, לאתפלל בגויה רוח
אתרא עלאה, דקיק ונהיר, וכלא הכי אתאחיד ואתכליל דא בדא, ועאל דא
בדא, עד דאתאחיד בהאי עלמא, דאיהו קליפה בתרא דלבר.

רסח קליפה תקיפא איהי לגו מקליפה דהאי עלמא. פגוונא דאגווא,
דהאי קליפה דלבר לאו איהי תקיפא, קליפה דאיהי לגו מינה, איהי קליפה
תקיפא. אוף הכי לעילא, קליפה תקיפא, איהי רוחא אתרא דשלטא בגופא.
לגו מינה, איהי קליפה קלישא. לגו מינה מוחא.

רסט בארעא קדישא, מתתקנא פלא בגוונא אתרא, דהא קליפה תקיפא
אתברת מההוא אתר, ולא שלטא ביה כלל. קליפה תקיפא אתברת בתבר,
ואתפתחת מהאי סטרא ומהאי סטרא.

חלופי גרמאות

א עד דאתאחיד ברזא דמשכנא בהאי עלמא קליפה בתרא איהי לבר קליפה תקיפא איהי לגו כגוונא אוף הכי לעילא
קליפה תקיפא איהי לבר לגו מינה איהי קליפה קלישא ולא שלטא ביה כלל ואתפתחת מהאי סטרא ומהאי סטרא ולא
מן עד דאתאחיד עד אות ריע. ב תדיר; מההוא אתר תדיר.

הסולם

מאמר

ויקחו לי תרומה

רסח קליפה תקיפא איהי וכר: קליפה
החזקה של הטומאה היא בפנים הקליפה של
עולם הזה, כמו האגוז, שהקליפה שמבתוך אינה
חזקה, דהיינו הקליפה הידוקה שעל האגוז
שהיא רכה. הקליפה שהיא מבפנים ממנה, הוא
קליפה חזקה קשה כעץ, כן, כדור הארץ עצמו
היא קליפה קלה, והקליפה שבתוכה היא קליפה
הקשה. אף למעלה הוא כך, קליפה הקשה הוא
רוח אחר השולט בגוף. לפנים ממנו יש קליפה
קלה. ולפנים ממנו הוא המוח. שהוא השכינה,
שה"ס הנפש. ובתוכה ז"א, שה"ס הרוח. כנ"ל.

לכלול השכינה בכל הצדדים למעלה ולמטה.
כאן בעולם הזה, מעשה המשכן, הוא כמעשה
הגוף שיהיה ראוי לכלול רוח בתוכו, שזו היא
השכינה שנכללה למעלה ולמטה, והיא רוח
הקודש.

רסז ו לעולם אתמשכת ועאלת וכר:
ולעולם נמשכת השכינה ונכנסת תוך סוד הגוף,
שהוא המשכן. שישרה המוח תוך הקליפה,
שהמשכן וכליו הם כמו קליפה אל השכינה,
שהיא המוח. הכל כמו שראוי. ורוח הקודש
הזה, דהיינו השכינה, נעשה בתוך הגוף שיכלול
בתוכו רוח אחר עליון דק המאיר, שהוא ז"א,
המתלבש תוך השכינה. והכל כך מתאחד
ונכלל זה בזה ונכנס זה בתוך זה עד
שמתאחדים ומתלבשים בעולם הזה, שהיא
קליפה אחרונה בתוך. פירוש, שכל עליון
מתלבש בתחתון, והעליון כמו מוח והתחתון
קליפה אליו עד שהתחתון ביותר מתלבש
בקליפות הטמאות ממש וגם הקליפות הם זה
תוך זה עליון בתחתון, עד שתחתון האחרון
מן הקליפות מתלבש תוך כדור הארץ של עולם
הזה. ונמצא עולם הזה קליפה אחרונה מבחון
לכולם.

מאמר פתיחו וחופאה קלישא דעל ארעא קדישא

רסט בארעא קדישא מתתקנא וכר:
בארץ הקדושה מתתקן הכל באפן אחר. כי
קליפה הקשה, המתלבשת בתוך הארץ, נשברת
ממקום ההוא, ואינה שולטת בה כלל, כי
קליפה הקשה משתברת והולכת ומתפתחת מצד
זה ומצד זה עד שנעשה שם פתח. פירוש.
שהאורות הקיין מצד ימין ומצד שמאל,
משברות הקליפה הקשה הסותמת, ונעשה פתח
במקומה לקבל האורות.

וההוא

(דפו"י דף ק"מ ע"ב)

פ"ט

תרומה

ר"ב) ומהיא פתיחו תהו בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּכָל זְמַנָּא דְּפִלְחִין פּוֹלְחִנָּא כְּדָקָא יֵאוּת. כִּינּוּן דְּגִרְמוּ תּוֹבִין, מְשִׁיכוּ הֵהוּא פְּתִיחוּ לְהַאי סְטָרָא וּלְהַאי סְטָרָא, עַד דְּאַתְקַרְב קְלִיפָה, כִּלְאֵי כְּתָדָא. כִּינּוּן דְּאַסְתִּים קְלִיפָה לְמוֹחָא, כְּדִין שְׁלֵטָא הֵהִיא קְלִיפָה עֲלֵיהוּ וְדָחָה לֹון לְבַר מֵהֵהוּא דּוֹכְתָא.

רע"א) וְעכ"ד אַע"ג דְּדָחָה לֹון לְבַר, לָא זְכִיל הֵהִיא קְלִיפָה דְּתַקִּיפָא לְשִׁלְטָאָה בְּהֵהוּא דּוֹכְתָא קְדִישָׁא, דְּלָאוּ אַתְרֵיהּ אִיהוּ. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, הוּאִיל וְלָא זְכִיל הֵהִיא קְלִיפָה תַקִּיפָא לְשִׁלְטָאָה בְּהֵהוּא דּוֹכְתָא קְדִישָׁא, אַמְאִי קְיִימָא חֲרוֹב, דְּהָא תְּרַבָּא לָא תְּוִי בְּעֵלְמָא, אֶלָּא מִסְטָרָא דְּהֵהִיא קְלִיפָה תַקִּיפָא.

רע"ב) אֶלָּא וְדָאִי כִּד אַתְחַרְב לָא אַתְחַרְב אֶלָּא מֵהֵהוּא סְטָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַסְתִּים לְמוֹחָא, וְקב"ה עָבַד דְּלָא תְּשְׁלוּט הֵהִיא קְלִיפָה תַקִּיפָא עַל הֵהוּא דּוֹכְתָא. וְכִד דְּחָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל מִנִּיהּ, הֵהִיא קְלִיפָה אַתְחַדְרַת וְאַתְפַּתְחַת כְּמִלְקַדְמִין. וְכִינּוּן דְּעֵמָא קְדִישָׁא לָא הוּוּ תְּמִן, תְּפִיָּא עַל הֵהוּא פְּתִיחוּ, חוֹפְאָה כְּקְדִישָׁא דְּפְרוּכְתָא קְלִישָׁא, לְנִטְרָא הֵהוּא אַתְרֵי, דְּלָא יִסְתּוּם לִיהּ הֵהִיא קְלִיפָה תַקִּיפָא, וְאַחִיד בְּכָל סְטָרוֹי.

רע"ג) לְמַהוּ רְבוּת קְדִישָׁא עַל אַרְעָא כְּמִלְקַדְמִין, לָא זְכִיל, דְּהָא הֵהוּא חוֹפְאָה קְלִישָׁא אַחִיד, דְּלָא יַחוּת לְתַתָּא, דְּהָא עֵמָא קְדִישָׁא לָאו תְּמִן. וְע"ד לָא יֵאֲתַבְּנִי חֲרַבְוֹן, מִיּוֹמָא דְּאַתְחַרְיָבוּ. לְשִׁלְטָאָה הֵהִיא קְלִיפָה תַקִּיפָא, לָא יִכְלָא,

חלופי גרמאות

ג ברעוא. ד ל"ג תקיפא. ה קלישא דפרוכתא ולי"ג קדישא; קלישא דפרוכתא קדישא. ו אתברון.

הסולם

מאמר

פתיחו וחופאה קלישא דע"ל ארעא קדישא
רע"ב) אֶלָּא וְדָאִי כִּד וְכוּ': וּמְשִׁיב, אֵלָּא וְדָאִי, כְּשִׁנְחַרְב לָא נַחֲרַב אֵלָּא מִצַּד הֵהוּא, שֶׁל הַקְּלִיפָה הַקְּשָׁה, בְּשַׁעַת שְׁתַּמּוּ הַמּוֹת, וְהַקְּבִ"ה עֲשָׂה שְׁלֵא תְּשְׁלוּט קְלִיפָה הַקְּשָׁה הֵהִיא עַל מְקוּם הַזֶּה. וְכַשֶּׁהֱקִיפָה דַחְתָּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ אִז קְלִיפָה הֵהִיא חוֹרָה וּנְפַתְחָה כְּבַתְחִילָה, וּמְשׁוּם שַׁעַם הַקְּדוּשׁ לָא הִיוּ שֵׁם, כִּי הִיוּ בְּגִלוּת, נִתְּכַסָּה עַל פְּתִיחָה הֵהִיא כִּיְסוּי קְדוּשׁ שֶׁל פְּרוּכַת קֵלָה לְשִׁמּוֹר מְקוּם הֵהוּא, שֶׁהַקְּלִיפָה הַקְּשָׁה לָא תַסְתּוּם אוֹתוֹ, וְהַכִּיְסוּי אוֹחוֹ בְּכָל צַדְדֵי לְשִׁמּוֹר.

רע"ג) לְמַהוּ רְבוּת קְדִישָׁא וְכוּ': שִׁיחִיהּ מִשַּׁחַת קְדִישׁ עַל הָאֲרֶץ כְּבַתְחִילָה, אִינּוּ יִכּוֹל לְהִיּוֹת, כִּי כִיְסוּי הַקֵּל הֵהוּא נֶאֱחָז שֵׁם שֶׁלָּא יֵרֵד לְמַטָּה, כִּי עִם הַקְּדוּשׁ אִינּוּ שֵׁם. וְע"כ לָא נִכְנַה הַחֲרוֹבֵן מִיּוֹם שִׁנְחַרְב הָאֲרֶץ. שֶׁהַקְּלִיפָה הַקְּשָׁה תְּשְׁלוּט, אִינּוּ יִכּוֹלָה, כִּי כִיְסוּי הֵהוּא הַקֵּל

ר"ב) וְהֵהוּא פְּתִיחוּ הוּוּ וְכוּ': וּפְתִיחָה הֵהִיא, הִיא בְּאֲרֶץ הַקְּדוּשָׁה, בְּכָל זְמַן שְׁעוֹבְדִים עֹבְדוּה כְּרָאוּי. כִּינּוּן שְׁגִרְמוּ הַעוֹנוֹת, הַקְּלִיפָה הַקְּשָׁה שֶׁמִּצַּדֵּי הַפְּתִיחָה נִמְשַׁכַּת חוֹרָה לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, עַד שֶׁנִּתְּקַרְבוּ צַדְדֵי הַקְּלִיפָה יַחַד. וְזֶה הִיָּה דַק בּוֹמֵן הַחֲרוֹבֵן, כְּמ"ש לְפָנֵינוּ. כִּינּוּן שְׁתַּמְהַ הַקְּלִיפָה אֶת הַמּוֹת, אִז שׁוֹלְטַת הַקְּלִיפָה עֲלֵיהֶם, עַל יִשְׂרָאֵל, וְרוּחָה אוֹתָם לְחוּץ מִמְּקוּם הַזֶּה.

רע"א) וְעכ"ד אַע"ג דְּדָחָה וְכוּ': וְעַם כָּל זֶה, אַע"פ שֶׁדַּחְתָּה אוֹתָם לְחוּץ, אִינּוּ יִכּוֹלָה קְלִיפָה הַקְּשָׁה הֵהִיא לְשְׁלוּט בְּמְקוּם הֵהוּא הַקְּדוּשׁ, דְּהִינּוּ בְּאֲרֶץ הַקְּדוּשָׁה, כִּי אִינּוּ מְקוּמוֹ. וְאִם תֵּאמַר, א"כ כִּינּוּן שֶׁהַקְּלִיפָה אִינּוּ יִכּוֹלָה לְשְׁלוּט בְּמְקוּם הֵהוּא הַקְּדוּשׁ, לְמַה עוֹמֵד חֲרוֹב, שֶׁהִי אֵין חֲרוֹבֵן בְּעוֹלָם אֵלָּא מִצַּד הַקְּלִיפָה הֵהִיא הַקְּשָׁה.

(דפו"י דף ק"מ ע"ב * דף קמ"א ע"א)

תרומה

צ

דקה והוא חופפה קלישה אחיד ביה בכל סטרוי בההוא פתיחו דלא ותשלוט תמן, ולא תסתים מוחא, בההוא חופפה דפרוכתא קלישא, דאיהו מגו משיכו דפרוכתא קדישא דלעילא, דנטיר ההוא אתר.

רעד) ובגין כך, כל אינון נשמתין דשאר עמין, דדיירין בארעא, פד נפקין מהאי עלמא, לא מקבלא לון, ודחי לון לבר, ואזלין ושטאן ומתגלגלין בכמה גלגלין, עד דנפקי מפל ארעא קדישא, וסחרן לסטרייהו, במסאבו דלהון. וכל אינון נשמתין דישראל דנפקין תמן, סלקין, וההוא חופפה קלישא מקבלא לון, ועאלין לקדושה עלאה, בגין דכל זינא אזלא לזיניה.

רעה) ונשמתיהון דישראל דנפקי לבר מארעא, ברשותא דההיא קליפה תקיפא, אזלא וסחרא ומתגלגלא, עד דתבת לדוכתהא, ועאלת לאתר דאתחזי לה. זכאה חולקיה, מאן דנשמתיה נפקא ברשו קדישא, בההוא פתיחו דארעא קדישא.

רעו) מאן דנשמתיה נפקת בארעא קדישא, אי אתקבר בההוא יומא, לא שלטא עליה רוחא מסאבא כלל. וע"ד פתיב בצליבא, פי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך. בגין דכליליא אתיהיב רשו לרוח מסאבא למשטטא. ואע"ג דאתיהיב לון רשו, לא עאלין בארעא קדישא, בר אי אשכחן תמן מנא לאעלא ביה.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר (דברים כא) ח"ב רנו: ח"ג כ"ה: פח: ת"ז ת"ח ז' ישלוט. ח איהו. ט ומגו. י דנטיל. כ לסוחרנייהו; לכל סטרייהו לסוחרנייהו. ל ל"ג לרוח מסאבא. בהשמטות קמא:

דרך אמת כן כיסוי דקה.

הסולם

מאמר

פתיחו וחופפה קלישא דעל ארעא קדישא ונשמות ישראל הנפטרות בחוץ לארץ, ברשות קליפה ההוא הקשה, כל אחת הולכת ומסבבת ומתגלגלת עד ששבה למקומה ונכנסת למקום הראוי לה. אשרי חלקו, מי שנשמתי יוצאת ברשות קדושה, בפתיחה ההיא שבארץ הקדושה.

רעו) מאן דנשמתיה נפקת וכו': מי שנשמתי יוצאת בארץ הקדושה, אם נקבר ביום ההוא אינו שולט עליו רוח הטומאה כלל. וע"כ כתוב בתלוי, כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך. משום שבליילה ניתנה רשות לרוח הטומאה לשוטט, ואע"פ שניתנה להם רשות לא יכנסו בארץ הקדושה, חוץ אם מוצאים שם כלי להכנס בו. דחינו ג' של חת.

אברין

הקל אותו בכל צדדיו בפתיחה ההוא, שלא תשלוט שם הקליפה, ולא תסתום את המוח, כי כיסוי הקל ההוא, שהוא מהמשכה של פרוכת הקדוש שלמעלה, שומר אותו מקום.

רעד) ובגין כך כל וכו': ומשום זה כל אלו הנשמות של שאר העמים הדרים בארץ, כשיוצאות מן העולם, הארץ אינה מקבלת אותן ורוחה אותן לחוץ, והולכות ומשוטטות ומתגלגלות בכמה גלגולים עד שיוצאות מכל הארץ הקדושה, ומסבבות עד שמגיעות אל הצד שלהן בטומאה שלהן. וכל אלו נשמות ישראל הנפטרות שם, עולות, וכיסוי הקל ההוא מקבל אותן, ונכנסים לקדושה עליונה. משום שכל מין הולך אל מינו.

רעה) ונשמתיהון דישראל דנפקי וכו':

(דפויי דף קמ"א ע"א)

צא

תרומה

רעז אברין ופדרין דמתאפלן בליליא, לאתונא זינין אתרנין, לאו דעיילין בארעא, ולא לאמשכא לון בארעא, אלא, בגין דלא תשלוט סטרא אתרא גו ארעא, ולא יתמשכא לאעלא תמן. ובגין פה, תנא מנייהו הוה סליק עקימא, ומתגלגלא לבר, ואזיל ובבבילוי, עד דעאל לנוקבא דצפון, דתמן מדורין דכל סטרין אתרנין, ותמן עאל תנא, וכלהו אתונו תמן.

רעח תנא דיממא, הוה סליק לדוכתיה בארעא מישר, ואתון מה דאתון. ומהווא פתחו, אתונו כל סטרי קליפה תקיפא, דאיהי לבר מארעא קדישא, ומהווא תנא גסה כמה דאוקימנא.

רעט גופיהון דצדיקיא, דלא אתמשכו בהאי עלמא בטר הנאין דההיא קליפה תקיפא, ולא שלטא עלייהו רוח מסאבו כלל, דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא. כמה דגופא דרשיעיא אתמשך בהאי עלמא בטר ההיא קליפה תקיפא, והנאין וענוגין דיליה דתיקונין דיליה, הכי אסתאב, בטר דנפקת נשמתיה מניה.

רעז גופיהון דצדיקיא, דלא מתענגי בהאי עלמא, אלא מתענוגי דמצוה, וסעודתי שבתין וחגין וזמנין, והוא רוח מסאבא לא זכיל לשלטא עלייהו, דהא לא אתענגו מדיליה כלום. והואיל ולא נטלו מדיליה, לית ליה רשו עליהון כלל. וכאן איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום.

הלפני גרמאות

ח ולא תמשכא. ו מוסיף תקיף [ותקיף] בבבילוי. ט דלא אתמשכו בטר הנאין וכסופין דהאי עלמא ההיא קליפה תקיפא לא שלטא עלייהו דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא דהא כמה דגופא דרשיעיא. ו הוה. פ לשלטא; לא שלטא. צ ל"ג דרשיעיא. ק ומתקני ליה.

הסולם

מאמר

פתחו וחופאה קלישא דעל ארעא קדישא הקדושה, וניזונים מעשן הגס ההוא של איברים ופדרים, כמו שהעמדנו. **רעט** גופיהון דצדיקיא דלא וכו': גופיהם של הצדיקים, שלא נמשכו בעולם הזה, אחר הנאות ותאות של קליפה הקשה ההיא, אינה שולטת עליהם רוח הטומאה כלל, כי לא נשתתפו עמו כלום בעולם הזה. וכמו שהגוף של הרשעים נמשך בעולם הזה אחר קליפה הקשה ההיא ואחר הנאות ותענוגים שלו, ותקונים שלו, כך הוא נטמא אחר שיצאה נשמתו ממנו.

רפ גופיהון דצדיקיא וכו': גופיהם של הצדיקים שאינם מתענגים בעולם הזה אלא מתענגו של מצוה, וסעודות של שבתות וחגים וזמנים, רוח הטומאה ההיא אינו יכול לשלוט עליהם, כי לא נתענגו משלו כלום, ומשום שלא לקחו משלו אין לו רשות עליהם. אשרי הוא מי שלא נהנה משלו כלום.

מאן

רעז אברין ופדרין וכו': איברים ופדרים הנשרפים בלילה על המזבת, לזון מן העשן שלהם, מינים אחרים, שהם הס"א, אין הפירוש שנכנסים בארץ לחוון מן העשן. ולא להמשיכם לארץ, אלא לחיפך, כדי שלא תשלוט הס"א תוך הארץ ולא יהיו נמשכים לכנוס שם, ומשום זה העשן שלהם, מהאברים והפדרים, היה עולה בדרך עקום ומתגלגל לחוץ לארץ, והולך בחפזון עד שנכנס לנקב בצד צפון, ששם מדורים של כל הס"א, ושם נכנס העשן, וכולם נזונים שם.

רעח תנא דיממא הוה וכו': העשן של קרבנות העולה ביום, היה עולה למקומו למעלה בדרך ישר, וניזון ממנו מי שניזון. דחיינו כמ"ש לרית נוחח אשה לח. ומפתיחה ההיא, דחיינו הנקב שבצד צפון, ניזונים כל צדי קליפה הקשה, שהיא בחוץ לארץ

(דפו"י דף קמ"א ע"א *) דף קמ"א ע"ב)

צב

תרומה

רפא) מאן דנשמתיה נפקא לבר מארעא קדישא, ונהוא גופא אסתאב בנהוא רוח מסאבו, והוא רוח מסאבו אשתאיב בגויה, עד ידתב ליה עפרא. ואי ההוא גופא, דאשתאיב ביה ההוא רוח מסאבא, סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא, עליה פתיב, ונתבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי, דלא שלטא עליה רוח מסאבו, בנהוא גופא דלכון, דאשתאיב ביה רוח מסאבו, דקא מייזין לקברא ליה בארצי, אתון מסאבין לה, לאסתאבא ביה. אי לא דעביד קב"ה אסוותא לארעא, דהא פיון דאתבלי ההוא גופא, נשיב קב"ה רוחא מלעילא, ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר, דהא איהו חס על ארעיה.

רפב) יוסף, לא שליט על גופיה רוח מסאבא לעלמין, אע"ג דנשמתיה נפקת ברשו אחרא. מ"ט. בגין דלא אתמשיך בחייו בטר רוח מסאבא. «ועם כל דא, לא בעא דגופיה לסלקון ליה לאתקברא בארעא קדישא, אלא אמר, ונהעליתם את עצמותי, ולא גופי.»

רפג) יעקב לא מית, וגופיה אתקיים בקיומא תדיר, ולא דחיל לסטרא אחרא, דהא ערסיה הוה שלים, בשלימו דנהורא עלאה, בנהירו דתריסר שבטין, ובשבועים נפש, בגין כן לא דחיל לסטרא אחרא, ולא זכיל לשלטאה עליה. ותו, דאיהו גופא דדיוקנא עלאה, דשפירו דיליה אחיד לכל סטרין, וכל

מסורת הזהר

(ז) (ירמיה ב) ויחי קו צ"ב. ח) (בראשית ז).

חלופי גרסאות

ד דאתבלי גופא. ו בעפרא. ח ל"ג מלעילא. א ובגין דא.

מאמר

הסולם

פתיחו וחופאה קדישא דעל ארעא קדישא שנשמתו יצאה ברשות אחרת, דהיינו בחוץ לארץ. מה הטעם. הוא משום שלא נמשך בחייו אחר רוח הטומאה. ועם כל זה לא רצה שיעלו את גופו להקבר בארץ הקדושה, אלא אמר, ונהעליתם את עצמותי, ולא גופי.

רפג) יעקב לא מית וכו': יעקב לא מת, וגופו נתקיים תמיד בקיומו, ולא פחד מס"א, כי מטתו היתה שלמה בשלמות אור העליון, בהארץ י"ב שבטים ובשבועים נפש, משום זה לא ירא מפני הסטרא אחרא, שלא יכול לשלוט עליו, ועוד, שהוא גוף של צורה העליונה, דהיינו שהוא מוכבה לת"ת, ופיו נאחז בכל הצדדים, וכל אלו האברים של אדם הראשון היו נאחזים בו. וע"כ כתוב, ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים, דהיינו גוף שלם. וע"כ, ויחננו הרופאים את ישראל, שגופו יהיה נמצא בקיום. וכך צריך להיות. שאר בני העולם שנשמתם

רפא) מאן דנשמתיה נפקא וכו': מי שנשמתו יוצאת בחוץ לארץ הקדושה, וגוף ההוא נטמא ברוח הטומאה ההוא, רוח הטומאה ההוא נבלע בתוכו עד שחזור לעפר. ואם גוף ההוא, שנבלע בו רוח הטומאה ההוא, מעלים אותו להקבר בארץ הקדושה, עליו כתוב, ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי, שלא שלט עליה רוח הטומאה בגוף ההוא שלכם, שנבלע בו רוח הטומאה, שאתם מביאים לקבור אותו בארצי. אתם מטמאים אותה להטמאות בו, בגוף הטמא, אם לא שעשה הקב"ה רפואה לארץ, כי כיון שנרקב גוף ההוא מנשב הקב"ה רוח מלמעלה, ורוחה רוח הטומאה לחוץ. כי הוא חס על הארץ.

רפב) יוסף לא שליט וכו': יוסף, לא שליט על גופו רוח הטומאה לעולם, אע"פ (דפוי" דף קמ"א ע"ב)

צג **תרומה**
 אינון שייפין דאָדס קדמאָה הוו אַחידן ביה. וע"ד פתיב ביה, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתַי וּנְשֵׂאתֵנִי מִמְצָרִים, גופא שלים. וע"ד ויחנטו הרופאים את ישׂראל, דגופיה יחא קאים בקיומא. והכי אצטריך. שאר בני עלמא דנפקת נשמתיהו בארעא קדישא, נפשא וגופא אשתזיב מכלא.
רפד תלת שמהן אקרי נשמתא דבר נש, נפש, ברוחא, ונשמתא. וכלהו קלילן דא ברא, ובתלת דוכתי אשתכח חיליהו. נפש דא, אשתכחת גו קברא, עד דגופא אתבלי בעפרא, ובדא מתגלגלת האי עלמא, לאשתכחא גו חייא, ולמנדע בצערא דלהון, ובשעתא די אצטריכו, בעאת רחמי עלייהו.
רפה ברוחא דא, איהו דעאל בגנתא די בארעא, ואצטייר תמן, בדיוקנא דגופא דהאי עלמא, בתד מלבושא דמתלבשא תמן. ודא אתהני תמן בהנאין וכסופין בזיוא דבגנתא. ובשפתי וירחי וזמני, סלקא לעילא, ואתהני תמן, ותב לאתריה. וע"ד פתיב, וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַןָּה. תשוב ודאי, בהני זמנין דקאמרן.
רפו נשמה איהי סלקא מיד לאתרהא, להווא אתר דנפקת מתמן, ודא איהי דבגינה אתנהירת בוצינא, לאנהרא לעילא. דא לא נחפת לתא לעלמין, בדא אתפלילת, מאן דאתפלילת מכל סטרין מעילא ומתתא. ועד דהאי ולא סלקא לאתקשרא ובכורסייא, לא מתעטרא רוח בגנתא די בארעא, ונפש לא מתישבא בדוכתהא. כיון דאיהי סלקא, פלהו אית להו נייחא.

מסורת הזהר **חלופי גרסאות**
 (U) (בראשית מז) ויחי צג צ"ב. י' (קהלת יב) לך מ צ"א. ב רוח ונשמה. ג ונפש; בנפש. ד כד גופא אתכלי. ה ברוחא. ו ל"ג לא. ז בדוכתהא. ח נפש.

מאמר **הסולם** **נפש רוח ונשמה**
 שנשמתם יצאה בארץ הקרושה, ניצולים הנפש והגוף מן הכל.
מאמר נפש רוח ונשמה
רפד תלת שמהן אקרי וכו': שלשה שמות נקראת הנשמה של האדם, שהן נפש רוח ונשמה. וכולן כלולות זו בזו, ובשלשה מקומות נמצאות כחן. נפש הזו, נמצאת תוך הקבר, עד שהגוף נרקב בעפר, ובוזה היא מתגלגלת בעולם הזה להמצא בין החיים, ולדעת הצער שלהם. ובשעה שנצרכים היא מבקשת רחמים עליהם.
רפה רוחא דא איהו וכו': הרוח הזה, הוא שנכנס בגן עדן הארץ, ונצטייר שם בצורה של הגוף מעולם הזה, במלבוש אחד שמתלבש שם. והוא נהנה שם הנאות וחמודות שבזיו שבגן. ובשבת וראש חדש וזמנים, הוא עולה למעלה, לג"ע העליון, ונהנה שם וחוזר למקומו. (דפו"י דף קמ"א ע"ב)

וע"כ כתוב, והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. תשוב ודאי, דהיינו בזמנים האלו שאמרנו.
רפו נשמה, איהו סלקא וכו': נשמה, היא עולה מיד למקומה, למקום ההיא שיצאה משם, דהיינו למלכות, שממנה נולדת הנשמה, וזו היא שבשכילה האירה הנר, שהוא המלכות, להאיר למעלה. כי נשמות צדיקים עולות למ"ן לו"א ומלכות, ומזדווגים על ידיהן, (כנ"ל בראשית ב' קנ"ב ד"ה ביאור) זו אינה יורדת למטה לעולם, בון נכללת מי שנכללת דהיינו המלכות, מכל הצדדים ממעלה וממטה. כי המלכות נכללת מנשמות הצדיקים. ועד שהנשמה אינה עולה להתקשר בכסא, שהוא עולם הבריאה, הרוח אינו מתעטר בגן עדן הארץ, והנפש אינה מתישבת במקומה. כיון שהנשמה עולה יש מנוחה לכולם. שבאים על מקומם.

צד

תרומה

רפז) וכד אצטריך לבני עלמא, כד אינון בצערא, ואזלי לבי קברי, האי נפש אתערת, ואיהי אזלא ומשטטא, ואתערת לרוח, וההוא רוח אתער לגבי אבהן, וסליק ואתער לגבי נשמה, וכדין, קדשא בריך הוא חייס על עלמא, וקא אוקימנא. ואף על גב דקא אתערו מלין אלין דנשמתא בגונון אחרנין, כלהו סלקין במתקלא דא, ודא איהו בריה דמלה, וכלא חד.

רפח) וכד נשמתא אתעכבת מלסלקא לדוכתהא, רוחא אזלא וקיימא בפתחא דגנתא דעדן, ולא פתחין לה פתחא, ואזלא ומשטטא, ולית מאן דישיגח בה. נפש אזלא ומשטטא בעלמא, חמאת לגופא דסלקא תולעין, וכההוא דינא דקברא, ומתאבלת עליה, כמה דאוקמוה דכתיב, אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכלא איהו בעונשא. עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא לעילא, וכדין כולהו מתקשרין בדוכתייהו.

רפט) בגין דכל הני תלת, קשווא חדא אינון, כגוונא דלעילא, כרוא דנפש רוח ונשמה, דכלא חד, וקשווא חד. נפש: לית לה נהורא מגרמה כלום, ודא איהו דמשתתפא כרוא דגופא חד, לאענגא ולמיון בליה, בכל מה דאצטריך, כד"א ויתתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה, דא איהו גופא, דאיהי ונא ליה. ונערותיה, אלין אינון שיפין דהאי גופא.

מסורת הזהר

חלופי גרמאות

ס (איוב יד) חיי שרה יז צ"א, ט (משלי לא) ויחי רסח ט מתאבלא ול"ג דקברא, י וכלא, כ לה, ג זן, ח דגופא כלהו, צ"ה.

מאמר

הסולם

נפש רוח ונשמה

דהיינו בחיבוט הקבר ומתאבלת עליו, כמו שהעמדנו, שכתוב, אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. והכל הוא בעונש, עד שהנשמה מתקשרת במקומה למעלה, ואז כולם מתקשרים במקומם.

רפט) בגין דכל הני תלת וכו': משום שכל אלו השלשה, הן קשר אחד, כעין של מעלה בסוד נפש רוח נשמה, שהם מלכות ז"א ובינה דאצילות, שכולם אחד וקשר אחד: נפש, שהיא המלכות, אין לה אור מעצמה כלום, וזו היא שמשתתפת בסוד גוף אחד, שהוא ג' עולמות בי"ע שהמלכות מתלבשת בהם כנשמה בגוף, לענג אותו ולזון אותו בכל מה שצריך. כמש"א, ויתתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה, זה הוא הגוף שהיא מזינה אותו. ונערותיה, אלו הן האברים של גוף ההוא, דהיינו הספירות דבי"ע.

רוח

רפז) וכד אצטריך לבני וכו': וכשנצרך רחמים, לבני העולם, כשהם בצער, והולכים להתפלל על בית הקברות, נפש הזו מתעוררת, והיא הולכת ומשוטטת ומעוררת לרוח, ורוח ההוא מתעורר אל האבות, ועולה ומעורר את הנשמה, ואז הקב"ה מרחם על העולם וכבר העמדנו. ואע"פ שהעירו דברים אלו של הנשמה באפנים אחרים, דהיינו שהנפש הוא בעשיה, והרוח ביצירה, והנשמה בבריאה, כולם עולים במשקל הזה, וזה הוא בירונו של הדבר. והכל אחד.

רפח) וכד נשמתא אתעכבת וכו': וכשהנשמה מתעכבת מלעלות למקומה, הרוח הולך ועומד בפתחו של גן עדן התחתון ואין פותחים לו פתח. והולך ומשוטט ואין מי שישגיח בו. הנפש הולכת ומשוטטת בעולם ורואה את הגוף מעלה תולעים, ובדין של הקבר, (דפו"י דף קמ"א ע"ב * דף קמ"ב ע"א)

צה

תרומה

רצ רוח: דא איהו דרכיב על האי נפש, ושלטיט עלה, ונהיר לה בכל מה דאצטריך, ונפש איהו פרסייא להאי רוח. נשמה: איהי דאפיקת להאי רוחא, ושלטיט עליה, ונהירת ליה בההוא נהורא דחיין, ונהוא רוח תליא בהאי נשמה, ואתנהיר מנה בההוא נהורא דנהיר. ההוא נפש, תליא בהאי רוח, ואתנהירת מניה, ואתננת מניה, וכלא קשווא חד.

רצא ועד דהאי נשמה עלאה, לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקין. סתימא דכל סתימין, ואתמליא מניה, בגין דלא פסיק. רוח דא לא עאל בגנתא דעדן, ודאיהו נפש, ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן, ונשמה לעילא. נפש לא אתישבת בדוכתהא גו גופא לתתא.

רצב כגוונא דא, כלא לתתא הכי מתפרשן בבר נש, ואע"ג דכלהו קשווא תדא, נשמה סלקא לעילא, גו נביעו דכירא. רוח עאל בגנתא דעדן, כגוונא דלעילא. נפש אתישבא גו קברא. ואי תימא, נפש לעילא, דאתישבת י גו גופא בקברא, אן הוא קברא. אלא גו ההוא קליפה תקיפא, וע"ד, נפש כגוונא דא לתתא, וכלא דא כגוונא דא. ובגין כה, תלת דרגין מתפרשן, ואינון קשווא תדא ונדא תדא.

חלופי גרמאות

נ דפקת; דאפקת. ס ושלטיט עליה ונהיר. ע מניה. פ איהו; היא. צ ל"ג לא; מוסיף דא לא. ק אתישבא. ר ל"ג גו. ש דאינון.

נפש רוח ונשמה

הסולם

מאמר

שחיא המלכות, אינה מתישבת במקומה בתוך הגוף למטה, שהוא ב"ע, כל עוד שהנשמה לא חזרה למקומה למעלה.

רצב כגוונא דא כלא וכר: כעין זה, הכל מתפרש כך באדם למטה. ואע"פ שנפש רוח ונשמה שבאדם, כולם קשר אחד, הנה הנשמה עולה למעלה כנביעה של הבור, דהיינו ביטוד דמלכות. הרוח נכנס בגן עדן התחתון כעין של מעלה, שז"א נכנס בגן עדן דאצילות, שחיא המלכות. הנפש מתישבת תוך הקבר. ואם תאמר, הנפש למעלה, שחיא המלכות, תאמר גם כן שמתישבת תוך הגוף בקבר, איפא הוא קבר למעלה. ומשיב, אלא תוך קליפה ההיא הקשה. כי במלכות נאמר, ורגליה יורדות מות, שמתלבשת בסיומה תוך קליפה הקשה, שחיא בחינת מות וקבר. וע"כ נפש כעין זה למטה. והכל זה כעין זה, ומשום זה, בשלש מדרגות מתחלקות הנשמה. דהיינו נפש רוח ונשמה. והם קשר אחד וסוד אחד.

ובכל

רצ רוח דא איהו וכר: רוח, זה הוא הרוכב על נפש היא ושולט עליה, ומאיר לה בכל מה שהיא צריכה, דהיינו ז"א. והנפש היא כסא לרוח הזה. נשמה, היא שהוציאה והאצילה לרוח הזה, ושולטת עליו, ומאירה לו באור החיים ההוא, דהיינו בינה. ורוח ההוא תלוי בנשמה הזו, והוא מאיר ממנה באור ההוא שמאירה לו. נפש ההיא, תלויה ברוח הזה, ומאירה ממנו וניזונת ממנו. וכולם קשר אחד.

רצא ועד דהאי נשמה וכר: ועד שהנשמה עליונה היא, דהיינו בינה, אינה עולה תוך הנביעה דעתיק דעתיקין סתום מכל סתומים, שהוא א"א, שבקטנות הבינה יצאה מראש א"א, ולעת גדלות חוזרת לראש א"א, אל המקום שיצאה משם. ומתמלאת אור ממנו משום שאינו פוסק מלהאיר, וכל עוד שהנשמה לא חזרה למקומה, רוח הזה אינו נכנס בגן עדן, שהוא הנפש, דהיינו המלכות, ולעולם הרוח אינו שורה אלא בגן עדן, כי ז"א ומלכות מזדווגים זה בזה, והנשמה למעלה. גם הנפש

(דפויי דף קמ"ב ע"א)

צו

תרומה

רצה) ובכל זמנא דגרמי אשתכחו גו קברא, האי נפש אשתכחת תמן. וזא קכא לאינון דינעי ארח קשוט, דחלי חטאה. בשעתא דנשמתא מתעטרך לעילא, גו עטרך קדישא, ורוחא קאים בנהירו עלאה, בשבתי ורחי וזמני, האי נפש בשעתא דרוח נחמא מגו נהירו עלאה, לדירא בגנתא דעדן נהיר ונצין, איהו קיימא גו קברא ואתגלימת בדיוקנא, דתות גו גופא בקנמיתא, וכל אינון גרמי בההוא דיוקנא סלקן, ומשבתאן ואודן לקב"ה, הה"ד כ"כ פל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך. אומרות לא פתיב, אלא תאמרנה.

רצד) ואלמלי אתיהיב רשו לעינא למחמי ורחמי בליליא דדעיל שבתא, וילילי נחמי וזמני, בדיוקנין על גבי קברי, אודן ומשבתן לקב"ה. אכל טפשו ודבני נשא, קא מעכבא להו, דלא דעין, ולא משגיחין על מה קיימין בהאי עלמא, ולא חששין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה בהאי עלמא, כ"ש לאשגחא ביקרא דההוא עלמא, ועל מה קיימא, ואיך מתפרשן מלין.

רצה) ביומא דר"ה, דעלמא אפתן, וכרסיא דדינא קיימא, לגבי מלכא עלאה, למידן עלמא. כל נפש ונפש משטטן, ובעאן רחמי על חיי. בליליא דנפקא יומא דדינא, אזלין וקא משטטין למשמע ולמנדע מאן דינא דאתדן על עלמא, ולזמנין דקא מודיעין בתווא לחייא, כד"א כ"כ בחלום חזיון לילה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות
ת מתערא. א מוסיף כד קיימא. ב ואלמלא. ג חמי. ד דנפיק. ה ובלילי. ו דבר נש. ז בליליא. ח קיימין.
(ז (תהלים לה) קמב: ח"ג ונו. וסו: ערה. ט (איוב לג) וישב כח צ"א.

מאמר

הסולם

נפש רוח ונשמה

רצה) ובכל זמנא דגרמי וכו': ובכל זמן שהעצמות עוד נמצאים בקבר, טרם נרקבו, נפש ההיא נמצאת שם. וכאן יש סוד לאלו היודעים דרך האמת, ליראי חטא. בשעה שהנשמה מתעטרת למעלה בתוך עטרה הקדושה, שהיא המלכות, והרוח עומד באור העליון, בשבת וראשי חודשים וזמנים, נפש הזו בשעה שהרוח יורד מתוך אור העליון לדור בגן עדן ומאיר ומתנוצץ, עומדת הנפש תוך הקבר ומתלבשת בצורה שהיה לגוף מתחילה, וכל אלו העצמות עולים בצורה ההיא, ומשבחים ומודים להקב"ה, ו"ש, כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, אומרות לא כתוב, אלא תאמרנה, דהיינו בקבר.

רצה) ביומא דר"ה דעלמא וכו': ביום ראש השנה, שהעולם נידון וכסא הדין עומד אל מלך העליון לדון העולם, כל נפש ונפש משוטטת ומבקשת רחמים על בני אדם החיים. בליל מוצאי יום הדין, הן הולכות ומשוטטות לשמוע ולדעת מה הוא הדין שנידון העולם, ולפעמים הן מודיעות חזיון אל החיים, כמש"א, בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו'. אז יגלה און אנשים ובמוסרם יחתום. מהו מוסרם. זו היא הנפש, שהיא עומדת וקובעת דברים לבני אדם שיקבלו מוסר. דהיינו שמודיעה להם גזר דינם בחזיון לילה, ואז הם ישובו בתשובה

בלילא

(דפו"י דף קמ"ב ע"א)

צו **תרומה**
בנפול תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה און אנשים ובמוסרם נתתום. מאי מוסרם. דא נפש, דאיהי קיימא וחתים לבני נשא מלין, לקבלא מוסר.
רצו בליליא בבתראה דחגא, דקא נפקן פתקין מבי מלפא, והוא צל יאעדיאו מבני גריעו דהאי עלמא, שהוא נפש דקאמרן, אנלא ומשטטא, וחד ממנא סרפא, ברזא גליפא בעזקא בכתב מפרש, ידומיע"ם, דפקיד בכתב דזיוא גליפא, ובגו חזון עלאין. בההוא ליליא נחית, וכמה אלף אלפין ורבוא רבון עמיה, ונטלין לההוא צל מפל חד וחד, וסלקין, וליה לעילא.
רצו וההיא נפש דקאמרן, אנלא ומשטטא וקמאת לההוא צל, ותב לאתריה גו קברא, וקא מכרזת לשאר מתייא, פלוני אתי לגבן, פלוני אתי לגבן. אי וזכאה טבא איהו, פלהו חדאן, ואי לאו, פלהו אמרי ווי. פד סלקין ההוא צל, סלקין ליה לגבי ההוא עבד מהימן, דשמיה מטטרו"ן, ונטיל ההוא צל לגביה, וסליק ליה לאתריה, כד"א, כעבד ישאף צל, ישאף צל ודאי.
רצח מההיא שעטא ואילך, מתתקנא דוכתא לההיא נשמה דההוא בר נש, ודוכתא לרוח בגנתא דעדן. ודוכתא לנפש לניחא ולאנתהנאה, בשעטא דמשטטא ואנלא. בגין דאית נפש דלית לה נייחא. ואית נפש דאישתציאת עם גופא.

חלופי גרסאות

ט ל"ג בתראה דחגא. י אתעדיאו. כ ל"ג עמיה. ל נטלין.
ז ל"ג וחד. ז לה. ס קבריה. ט ל"ג זכאה. פ דאשתצי.

מסורת הזהר (ט) (איוב ז).

מאמר **המולם** **נפש רוח ונשמה**
כשמעלים צל ההוא, מעלים אותו אל עבד הנאמן ששמו מטטרון, והוא לוקח צל ההוא אצלו ומעלה אותו למקומו, כש"א, כעבד ישאף צל. ישאף צל ודאי.
פירוש. כי הנשמות נולדות מזו"ן, ונמשך לכל נשמה עם לדתה סוד צ"ל, מן ז"א, בסו"ה בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי. וז"א ה"ס עץ החיים, וע"כ תלוי כל החיים בצל הנמשך ממנו, וע"כ בשעה שהאדם נדון למות, לוקחים ממנו אותו הצל, ומלאך מטטרון משיבו למקומו, דהיינו לז"א.
רצח מההיא שעטא ואילך וכו':
משעה ההיא והלאה, מתתקן מקום לנשמה ההיא של האדם, דהיינו ביסוד דמלכות דאצילות (כנ"ל באות וצ"ב) ומקום לרוח בגן עדן התחתון, ומקום לנפש לנח ולהנח בשעה שמשוטטת והולכת. כי יש נפש שאין לה מנוחה, ויש נפש שתכלה עם הגוף.
והאי

מאמר **בליליא בתראה דחגא וכו':**
בלילה האחרון של החג, שיוצאים פסקי הדין מבית המלך. וצל ההוא הוסר מבני אדם העומדים להגרע מעולם הזה, או נפש ההיא שאמרנו, הולכת ומשוטטת למעלה. וממונה אחד, המשגיח על סוד החקיקה בחותם בכתב מפרש, דהיינו על הכתוב בפסקי דינים הנ"ל, ששמו ידומיעם, הפוקד את הכתב של אור החקיקה, ובתוך מראות עליונות, יורד בלילה ההוא, וכמה אלף אלפים ורבי רבבות עמו, ולוקחים לצל ההוא מכל אחד ואחד שנידון למות ומעלים אותו למעלה.
רצו וההיא נפש דקאמרן וכו': ונפש ההיא שאמרנו, הולכת ומשוטטת ורואה לצל ההוא, ויודעת מי שעתיד למות, וחוזרת למקומה אל הקבר, ומכרזת לשאר המתים, פלוני בא אלינו פלוני בא אלינו. אם הוא צדיק וטוב, כולם שמחים, ואם לא, כולם אומרים אוי.

(דפו"י דף קמ"ב ע"א * דף קמ"ב ע"ב)

צה

תרומה

רצט) וְהָאֵי אִיהִי דְלִית לָהּ נִיחָא, וְהָאֵי אִיהִי דְכְתִיב בָּהּ, **וְאֵת נַפְשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקַּלֵּעַ.** דְּדָא אִיהִי אֲזֵלָא וּמְשַׁטְטָא וּמְתַגְלַגְלָא בְּכָל עֲלָמָא, וְלִית לָהּ נִיחָא **כְּלָל** **קִימָא וְלִילִי,** וְדָא אִיהִי יְעוֹנְשָׁא יְתִיר מִכָּלָּא **וְהָיָא דְתִשְׁתַּצִּי עִם** **אִי גוֹפָה,** וְתִשְׁתַּצִּי מֵאַתְרֵי אַחְרָא, הָיָא דְכְתִיב בָּהּ, **וְנִכְרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי אֲנִי יְיָ.** מֵאֵן מִלְּפָנַי. דְּלֹא שְׂרִיא עֲלָהּ יְרוּחָא. וְכֵד רִוּחָא לֹא שְׂרִיא עֲלָהּ, לִית לָהּ שׁוּתְפּוּ כְּלָל בְּמָה דְלַעֲיָלָא, וְלֹא יָדַעַת מֵאִינוּן מְלִין דְּהָהוּא **עֲלָמָא כְּלָל,** וְהָאֵי אִיהִי נַפְשׁ **כְּבַעֲרִי.**

ש) נַפְשׁ יְדָאִית לָהּ נִיחָא, הָאֵי אִיהִי כֵּד אֲזֵלָא וּמְשַׁטְטָא, אַעֲרַעַת בְּהָאֵי יְמִמָּא יְדוּמִיעִים, וּבְאִינוּן סְרִיבִין דִּילֵיהּ, וְנִטְלִין לָהּ, וְאֲעֲלִין לָהּ בְּכָל פְּתַחֵי גֵן עֲדָן, וְאֲחִינִין לָהּ יְקָרָא דְצַדִּיקָא, וְיִקְרָא דְהָהוּא רוּחַ **דִּילָהּ,** וְאִיהִי מִתְדַבְּקָא **בֵּיהּ בְּנִיחָא,** גּוּ הָהוּא לְבוּשָׁא, וּכְדִין יָדַעַת בְּאִינוּן מְלִין דְּעֲלָמָא.

שא) וְכֵד הָהוּא רוּחַ סְלָקָא לְאַתְעֲטָרָא גּוּ נִשְׁמָה עֲלָאָה לְעֵילָא, הָיָא נַפְשׁ מִתְקַשְׂרָא בְּהָהוּא רוּחַ, וְאַתְנַהֲרִית מְנִיָּה, כְּסִיְהָרָא כֵּד אַתְנַהֲרִית מִשְׁמָשָׁא. וְרוּחַ מִתְקַשְׂרָא גּוּ הָיָא נִשְׁמָתָא. וְהָיָא נִשְׁמָתָא **מִתְקַשְׂרָא,** יְגוּ סוּף מִתְקַשְׂבָּה, דְּאִיהִי רְזָא דְנַפְשׁ **דְּלַעֲיָלָא.**

שב) וְהָיָא נַפְשׁ, אַתְקַשְׂרִית גּוּ הָהוּא רוּחַ עֲלָאָה, וְהָהוּא רוּחַ אַתְקַשְׂרִי גּוּ

מסורת הזהר

U (ש"א כה) בשלה צב צ"כ. 9) (ויקרא כב) ח"ב קע; צ ל"ג כלל. ק יממי. ר עונשהא. ש והאי. ת דאשתצי. א גופא; מוסיף גופא ההיא דכתיב בה (ויקרא י"ז) והכרתו אותה מקרב עמה ולהאי לית לה דוכרנו כלל ואית נפשא דלא תשתצי עם גופא. ב מוסיף אחרא עלאה. ג רוח וכד רווח. ד דעלמא וליג דההוא. ה דבעיזי; דבעיזא; כדבעיזא; כדבעיזי (ד"א). ו דלית. ז ל"ג ממנא. ח דילהוק. ט בה. י מוסיף נפש דאית ליה נייחא וכד. כ אתקשרא. ל באין. מ לעילא.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

נפש רווח ונשמה

ההוא שלה, והיא מתדבקת בו, ברווח, במנוחה תוך לבוש ההוא, של הרווח, ואז יודעת בדברי העולם העליון.

שא) וכד ההוא רווח וכד: וכשרוח ההוא עולה להתעטר בנשמה העליונה למעלה, נפש ההיא מתקשרת ברווח ההוא, ומאירה ממנו, כמו הלבנה כשמאירה מן השמש, והרוח מתקשר בנשמה ההיא, ונשמה ההיא מתקשרת תוך סוף המחשבה, דהיינו בסוף האצילות שנקרא כולו מחשבה, כלומר חכמה, כי בדרך כלל, ד' עולמות אבי"ע, הם חו"ב תו"מ. שהיא סוד הנפש שלמעלה, דהיינו המלכות דאצילות שנקראת נפש.

שב) וההיא נפש אתקשרת וכד: ונפש ההיא, דהיינו המלכות דאצילות, מתקשרת ברווח ההוא העליון, שהוא ז"א, ורווח ההוא מתקשר בנשמה ההיא העליונה, שהיא בינה

רצט) והאי איהי דלית וכד: וזו היא שאין לה מנוחה, זו היא שכתוב בה, ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. שזו היא ההולכת ומשוטטת ומתגלגלת בכל העולם, ואין לה מנוחה כלל ימים ולילות. וזה הוא עונש הקשה יותר מכל. ונפש היא שתכלה עם הגוף, היא כלתה ממקום אחר, והיא שכתוב בה, ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה'. מהו מלפני. הוא שאינו שורה עליה הרוח, וכשהרוח אינו שורה עליה אין לה חיבור כלל במה שלמעלה, ואינה יודעת כלל מאלו הדברים שבעולם ההוא. וזו היא נפש כבהמה.

ש) נפש דאית לה וכד: נפש שיש לה מנוחה, זו היא, כשהולכת ומשוטטת פוגשת בממונה הוזה ידומיעם, ובאלו השוטרם שלו, ולוקחים אותה ומעלים אותה בכל פתחי גן עדן, ומראים לה כבוד הצדיקים, וכבוד רוח (דפו"י דף קמ"ב ע"ב)

צ"ב

תרומה

ההיא נשמה עלאה. וההיא נשמה אתקשרת באין סוף. וכדין איהו נייחא דכלא, וקשורא דכלא עילא ותתא, כלא ברזא תדא, וגוונא תדא.

שג ודין דא איהו נייחא דנפש דלתתא, ועל דא פתיב, ויהיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את יי אלקיד. בגוונא תדא, ויברזא תדא, ודההוא את, דא בגוונא דא.

שד פד נחתא סיתרא, וזא דנפש עלאה, ונהורא מכל סטרין. איהי נהרא לכל רתיכין ומשריין, ועביד לון גופא תדא שלימא, דנהיר בנהירו וברזא עלאה. אוף הכי בגוונא דא, נחתא האי נפש תתאה, נהירא מכל סטרין מגו נהירו דנשמה, ומגו נהירו דרוח, ונחתא ונהרא לכל אינון רתיכין ומשריין, דאינון שייפין וגרמין, ועביד לון גופא שלימא, דנהיר בנהירו.

שה תדא הוא דכתיב, ויהשביע בצחצחות נפשך, ונפשך ממש, ולכתר ועצמותיך יחליץ, דעביד מנייהו גופא שלימא, ונהיר בנהירו, וקם ואודי ומשבח לקודשא בריך הוא, כמה דאתמר דכתיב, כל עצמותי תאמרנה יי מי כמוך. ודא איהו נייחא דנפש ודאי מכל סטרין.

שו זכאין אינון צדיקייא, דדחלין למאריהון בעלמא דין, למזפי בתלת נייחי לעלמא דאתי. אתא רבי שמעון וברכיה לרבי אבא. אמר רבי שמעון,

חלופי גרסאות

נ ברזא. ס דהוא. ע נהרא. פ לכל. צ מכל. ק שלימו. ר וזיא. ש נפש. ת מוסף ומשבח ליה. א ליג דכתיב. ב ודאי.

מסורת הזהר

צ (ש"א כה) בשלה צב צ"כ. ק (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס. ר (תהלים לה) לעיל אות רצג צ"מ.

נפש רוח ונשמה

הארת הנשמה, ומתוך הארת הרוח, ויורדת ומאירה לכל המרכבות ומחנות, שהם אברים ועצמות של גוף האדם, ועושה אותם גוף שלם המאיר באורו.

שג הדא הוא דכתיב וכו': זהו שכתוב, והשביע בצחצחות נפשך. נפשך ממש. דהיינו הנפש שלך, ואח"כ ועצמותיך יחליץ שהנפש מאירה בעצמות, ועושה מהם גוף שלם שמאיר באור, והוא קם ומודה ומשבח אל הקב"ה, כמו שלמדנו, שכתוב, כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. וזה הוא מנוחת הנפש ודאי מכל הצדדים.

שו זכאין אינון צדיקיא וכו': אשרי הם הצדיקים היראים מרבונם בעולם הזה, לזכות בשלוש מנוחות, שהן נפש רוח ונשמה, לעולם הבא. בא ר' שמעון וברך את ר' אבא. אמר ר"ש אשריכם אתם בני, ואשריני, שעניי ראו בכך, שכמה מקומות עליונים מתתקנים לנו, ומאירים לנו לעולם הבא.

פתח

הסולם

מאמר

בינה, ונשמה היא מתקשרת באין סוף, דהיינו שמתקשרת בא"א כנ"ל, וא"א באין סוף. ואז היא נחת לכל, וקשר הכל למעלה ולמטה, הכל בסוד אחד, ובאפן אחד.

שג וכדין דא אידי וכו': ואז, זו היא מנוחת הנפש למטה, וע"ז כתוב, והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך. דהיינו שצדדיים וקשורים באפן אחד ובסוד אחד. **באת** ההוא, שהוא המלכות דאצילות, שהנפש קשורה ברוח שבג"ע התחתון, והרוח בנשמה שהיא במלכות דאצילות. (כנ"ל אות ש"א) זה כעין זה, שנו"נ של האדם הם כעין נו"נ דאצילות, כנ"ל.

שד כד נחתא סיתרא וכו': כשיורדת הלבנה, שהיא המלכות, שה"ס נפש העליון דאצילות, מאירה מכל הצדדים, היא מאירה לכל המרכבות ומחנות מלאכים שבבי"ע, ועושה אותם גוף אחד שלם המאיר באור זיו העליון. אף כך הוא, כעין זה, יורדת נפש התחתון, של האדם, מאירה מכל הצדדים מתוך

(דפו"י דף קמ"ב ע"ב)

ק

תרומה

וּבְאִין אַתּוֹן בְּנִי, וְזָכָאָה אֲנָא דְעֵינִי חָמוּ בְכָךְ. כְּמָה * דּוּכְתִין עֲלָיִן מִתְתַּקְנָן לָךְ, וְנִהֲרִין לָךְ, לְעֲלָמָא דְאַתִּי.

שז פתח ואמר, שיר המעלות הבוטחים בְּנִי כְהָר צִיּוֹן לֹא יִמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב, הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת תּוֹשֵׁב־חֶמְדָּא דְקַאמְרִי אֵינּוֹן דְרַגִּין קְדִישִׁין עֲלָיִן, מִסְטְרָא דְגִבּוֹרִין עֲלָיִן, וְאֵינּוֹן כְּגוֹוֵנָא דְלוֹאִי לְחֶמְדָּא, וְאֵינּוֹן מַעֲלוֹת, דְרַגִּין עַל דְרַגִּין, וּפְלַחִין בְּרִזָּא דְחִמְשִׁין שְׁנִין. וְהַאִי אִיהוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטֹחִים בְּנִי כְהָר צִיּוֹן, דְאֵי אֵינּוֹן צְדִיקֵי, דְאֵינּוֹן מִתְרַחֲצִין בֵּיהּ בְּעוֹבְדִין דְלַהוֹן.

שח כד"א וְצְדִיקִים כְּכַפִּיר יִבְטַח. וְאִי תִימָא הָא צְדִיקֵי לֹא יִמְתַּרְחֲצִין בְּעוֹבְדֵיהוֹן כָּלֵל, וְתִדִּיר דְחֵלִין, כְּפִי־חֶמְדָּא, דְכְּתִיב בֵּיהּ * וְיָהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבַב מִצְרִימָה וְגו'. כִּי־צָחַק, דְכְּתִיב בֵּיהּ, * כִּי יֵרָא לְאִמְרָא אֲשֶׁתִּי. כִּי־עָקַב, דְכְּתִיב בֵּיהּ, * וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֹ לֹו. וְאִי הֲנִי לֹא אֶתְרַחֲצִיו בְּעוֹבְדֵיהוֹן, * כָּל שְׂכָן שָׂאר צְדִיקֵי עֲלָמָא, וְאַתְּ אִמְרַתְּ וְצְדִיקִים כְּכַפִּיר יִבְטַח.

שט אלא ודאי, ככפיר כתיב, ודְהָא מְכַל אֵינּוֹן שְׁמֵהֶן, לֹא כְּתִיב אֲלָא כְּפִיר, וְלֹא כְּתִיב, לֹא אֲרִיָּה, וְלֹא שְׁחַל, וְלֹא שְׁחִץ, אֲלָא כְּפִיר. דְאִיהוּ חֵלְשָׁא וְזַעֲרָא מְכַלְהוּ. וְלֹא אֶתְרַחֲצִין בְּחֵלְלֵיהּ, אַע"ג דְאִיהוּ תְקִיף. כִּף צְדִיקֵי לֹא אֶתְרַחֲצִיו בְּעוֹבְדֵיהוֹן * הַשְׁתָּא, אֲלָא כְּכַפִּיר. אַע"ג דְיַדְעִין דְתְקִיף חֵלְלָא דְעוֹבְדֵיהוֹן לֹא אֶתְרַחֲצִין אֲלָא כְּכַפִּיר, וְלֹא יִתִּיר.

מסורת הזהר

(ו) (תהלים קכב) ויהי קמא צ"א. (ז) (משלי כח) לך נא צ"א. (א) (בראשית יב) לך מר צ"א. (ב) (שם כו) תולדות מא צ"א. (ג) (שם לב) וישלח ח צ"א.

חלופי גרסאות

ג ל"ג דא אינון צדיקיא. ד אתרחצן. ה ואת אמר וצדיקים ככפיר יבטח והא כשיכ שאר צדיקי עלמא. ו מהא. ז ל"ג השתא.

מאמר

הסולם

שיר המעלות הבוטחים בה

וגו'. כיצחק, שכתוב בו, כי ירא לאמר אשתי. כיעקב שכתוב בו ויירא יעקב מאד ויצר לו. ואם אלו לא בטחו במעשיהם, כל שכן שאר צדיקי העולם, ואתה אומר, וצדיקים ככפיר יבטח.

שט אלא ודאי ככפיר וכר': ומשיב, אלא ודאי ככפיר כתוב, כי מכל אלו שמות של האריה, לא כתוב אלא כפיר, ולא כתוב לא אריה, ולא שחל, ולא שחץ, אלא כפיר, שהוא החלש והקטן שבכולם, שאינו בוטח בכחו אע"פ שהוא חזק, כך הצדיקים אינם בוטחים במעשיהם עתה אלא ככפיר, אע"פ שיודעים שכת מעשיהם הטובים הוא חזק אינם בוטחים אלא ככפיר, ולא יותר.

ובגיני

שז פתח ואמר שיר וכר': פתח ואמר, שיר המעלות הבוטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב. מקרא זה העמידוהו. אבל אלו הן מדרגות קדושות עליונות מצד גבורות עליונות שבבינה, והן כעין הלויים למטה, שהם בבחינת מעלות, דהיינו מדרגות על מדרגות, בסוד חמישים שנה שכתוב בהם, מבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. הרומו על חמשים שערי בינה. וזהו שיר המעלות הבטחים בה'. כהר ציון, אלו הם הצדיקים, הבטחים בו בזכות מעשיהם הטובים.

שח כד"א, וצדיקים ככפיר יבטח: שואל, ואם תאמר, הרי הצדיקים אינם בוטחים במעשיהם כלל, ותמיד הם יראים, כאברהם, שכתוב בו, ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה (דפו"י דף קמ"ב ע"ב * דף קמ"ג ע"א)

קא

תרומה

שי וּבְגִינֵי כַף הַבְּטָחִים בִּינֵי כְהַר צִיּוֹן וְגו', לֹא כִכְפִיר וְלֹא פְאָרְהָה, וְלֹא כִכְלָהוּ שְׁמֶהָן. אֲלֵא כְהַר צִיּוֹן, וְאֹקְמוּהָ מֵהַר צִיּוֹן אִיהוּ תִקְיָה, וְלֹא יִמוּט תְּדִיר, אוֹף הָכִי בְהֵהוּא זְמַנָּא, לְהוּוּ כְהַר צִיּוֹן. וְלֹא כְהַשְׁתָּא, דְלֹא אֶתְרַחֲצוּ אֲלֵא כִכְפִיר, דְדַחִיל וְלֹא אֶתְרַחֲצִין בְּחִילֵיהּ. וְאַתּוֹן בְּנֵי קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין, רַחֲצוּנְתָא דְלִכּוֹן כְּהַר צִיּוֹן, וְדַאי וּפְאִין אֶתּוֹן בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

שיא אָזְלוּ, כִּד מְטוּ לְמַתָּא, אֶתְחַשֵּׁף לִילְיָא. אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כְּמָה דִּיּוּמָא דָא, יִאֲנָהִיר לָן בְּהַאי גְאָרְתָא, לְמִזְכֵּי בֵיהּ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, יִאֲוֹף הָכִי יִהְיֵי לִילְיָא, יִגְנָהִיר לָן, לְמִזְכֵּי לָן לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְלֹאֲעֻטְרָא מְלִין דִּימְמָא בְּלִילְיָא דָא, קְמִי עֲתִיק יוֹמִין דְהָא פִּיּוּמָא דָא שְׁלִים, לֹא יִשְׁתַּכַּח בְּכָל יַדְרִין אַחְרָנִין. וּפְאָה חוּלְקָנָא בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

שיב עָאלוּ לְבֵיתֶיהָ דִּר"ש, וְרַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי אַבָּא וְרַבֵּי יוֹסִי עֲמָהוֹן. בְּתוֹ עַד דְאַתְפְּלַג לִילְיָא. בִּין דְאַתְפְּלַג לִילְיָא, אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיָּא, עֵידָן אִיהוּ לֹאֲעֻטְרָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָא, בְּאַשְׁתַּדְלוּתָא דִילָן. אָמַר לֵיהּ רַבֵּי יוֹסִי, אַנְתָּ דְלֹא אֲשַׁתְּמַעוּ מִלְךָ בְּהַאי יוּמָא בִּינְנָא, אַנְתָּ הוּי שִׁירוּתָא, לְאַנְהָרָא לִילְיָא, דְהָא הִשְׁתָּא עֵידָן רְעוּתָא אִיהוּ, לְאַנְהָרָא עֵילָא וְתַתָּא.

שיג פָּתַח רַבֵּי יוֹסִי וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה. שִׁירְתָּא דָא אֶתְעַר לָהּ שְׁלֵמָה מְלָכָא, כִּד אֶתְבְּגֵי בֵי מְקַדְשָׁא, וְעֲלָמִין כְּלָהוּ אֲשַׁתְּלִימוּ, עֵילָא וְתַתָּא

חלופי גרמאות

ח מתגבר, ט מוסיף אתון עמא קדישא, י ביומא, כ אתנהיר, ל עלמא, מ ליה, נ ליג מן אוף עד ולאעטרא, ס ליג הא, ע ינהר, פ לן למזכי לן, צ וליליא, ק ליג דא, ר אינון, ש ריש, ת יתבו, א ליג לרבי, רבי.

<p>מאמר</p> <p>שי וּבְגִינֵי כַף הַבְּטָחִים וְגו': וּמְשׁוּם זֶה כְּתוּב, הַבְּטָחִים בְּהַר צִיּוֹן וְגו' לֹא כִכְפִיר וְלֹא כְאִרְיָה לֹא כְכֹל הַשְּׁמוֹת שְׁלוֹ, אֲלֵא, כְהַר צִיּוֹן, וְהַעֲמִידוּהוּ, מֵהַר צִיּוֹן הוּא חֹזֵק וְלֹא יִמוּט לְעוֹלָם, אִף כֹּאן, בַּעַת הַהוּא, לְעַתִּיד לְבֹא, יֵהִיו כְּהַר צִיּוֹן. וְלֹא כְמוֹ עַתָּה, שְׂאִיִּם בּוֹטְחִים אֲלֵא כִכְפִיר, הַמְתִּירָא וְאִינוּ בּוֹטְחִים בְּכַחוֹ. וְאַתֶּם בְּנֵי קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, הַבְּטָחוֹן שְׁלֹכֶם הוּא כְהַר צִיּוֹן וְדַאי. אֲשֶׁרִיכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.</p>	<p>הסולם</p> <p>כזה לא ימצא בכל דורות האחרים. אשרי חלקינו בעולם הזה ובעולם הבא.</p> <p>שיב עֲאֵלוּ לְבֵיתֶיהָ דִּר"ש וכו': נִכְנסוּ לְבֵית ר' שְׁמַעוֹן, וְר' אֶלְעָזָר וְר' אַבָּא וְר' יוֹסִי עֲמָהֶם. לָנוּ עַד שֶׁנִּחְלַק הַלַּיְלָה. כִּיּוֹן שֶׁנִּחְלַק הַלַּיְלָה, אָמַר ר' שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיִם, עַתָּה הוּא הַזְּמַן לְעַטֵּר הַמְּרֻכָּבָה הַקְּדוּשָׁה לְמַעַלָּה בְּהַשְׁתַּדְלוּת שְׁלָנוּ, אָמַר לוֹ לְר' יוֹסִי, אַתָּה, שְׁלֹא נִשְׁמַע דְּבָרֶיךָ בִּינֵינוּ בְּיוֹם הַזֶּה, אַתָּה תְּהִיָּה הַהִתְחַלָּה לְהַאִיר הַלַּיְלָה, כִּי עַתָּה עַת רְצוֹן הוּא לְהַאִיר לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.</p>
---	---

שיא אָזְלוּ, כִּד מְטוּ וכו': הַלְכוּ, כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְעִיר נַחֲשָׁן הַלַּיְלָה. אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כְּמוֹ שְׂיוֹם הַזֶּה הַאִיר לָנוּ לְזִכְרוֹתֵינוּ לְעוֹלָם הַבָּא, אִף כֵּן, לַיְלָה הַזֶּה יֵאִיר לָנוּ לְזִכְרוֹתֵינוּ לְעוֹלָם הַבָּא, וְלְעַטֵּר בְּלִילָה הַזֶּה, הַדְּבָרִים שֶׁאִמְרָנוּ בְּיוֹם, לְפָנֵי עֲתִיק יוֹמִין. כִּי יוֹם שֶׁלֹּם (דפויי דף קמ"ג ע"א)

שיג פָּתַח ר' יוֹסִי וכו': פָּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה. שִׁירָה זֹאת הִיא שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, כְּשֶׁנִּבְנְהָ בֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְהַעוֹלָמוֹת כּוֹלֵם נִשְׁלָמוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה בְּשִׁלְמוֹת אֶחָד

קב

תרומה

בְּשִׁלְמוֹתָא תְּדָא. וְאֵע"ג דְּחִבְרֵיָא ^כ פְּלִיגְן בְּהַאי, אֲכַל שִׁירְתָא דָּא לֹא אֲתָמַר, אֲלֵא בְּשִׁלְמוֹ, כִּד סִיְהָא אֲתַמְלִיא ^ד בְּשִׁלְמוֹ, וּבִי מְקַדְּשָא אֲתַבְּנִי כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיִלָא בְּשַׁעְתָא דְאֲתַבְּנִי בִי מְקַדְּשָא לְתַתָּא, לֹא תָהּ חֲדוּהָ קְמִיהָ קַב"ה, מִיּוֹמָא דְאֲתַבְּרִי עֲלֵמָא, כִּהְהוּא יוֹמָא.

שיר מְשַׁכְן דְּעַבְד מֹשֶׁה בְּמִדְבָּרָא, לְנַחְתָּא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא, ^ה כִּהְהוּא יוֹמָא מְשַׁכְן אֲתָרָא אֲתוּקָם עֲמִיהָ לַעֲיִלָא, כְּמָה דְאֻקְמוּהָ דְכְּתִיב ^ו הוֹקָם הַמְשַׁכְן, הַמְשַׁכְן: מְשַׁכְן אֲתָרָא דְאֲתַקָּם עֲמִיהָ, וְדָא מְשַׁכְן דְנַעַר מְטַטְרוֹן, וְלֹא יִתִיר. בֵּית רֵאשׁוֹן כִּד אֲתַבְּנִי, בֵּית רֵאשׁוֹן אֲתָרָא אֲתַבְּנִי עֲמִיהָ, וְאֲתַקְיִים בְּעֲלָמִין פְּלָהוּ, וְאֲנַהִיר לְכָל עֲלָמִין, וְאֲתַבְּסָם עֲלֵמָא, וְאֲתַפְתְּחוּ כָּל מְשַׁקּוּפֵי עֲלָאִין לְאֲנַהֲרָא, וְלֹא תָהּ חֲדוּהָ כְּכָל עֲלָמִין כִּהְהוּא יוֹמָא, כְּדִין פְּתָחוּ עֲלָאִי וְתַתָּאִי וְאָמְרוּ שִׁירְתָּא, וְהִינּוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁירְתָּא דְאֵינוֹן מְנַגְנִין דְמְנַגְנִין לְקַב"ה.

שמו ^ז דְּדוּד מְלָכָא אָמַר שִׁיר הַמְעֵלוֹת, שְׁלֵמָה וְמְלָכָא ^ח אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מְאֵינוֹן מְנַגְנִין. מָה בֵּין הַאי לְהַאי, דְהָא אֲשַׁתְּמַע דְכֻלָּא חַד. אֲלֵא וְדָאִי פְלָא חַד, אֲבָל בְּיוֹמֵי דְדוּד מְלָכָא, לֹא הוּוּ כָּל אֵינוֹן מְנַגְנִין מִתְתַּקְּנִין בְּדוּכְתֵייהוּ, לְנַגְנָא כְּדָקָא יְאוּת, וּבִי מְקַדְּשָא לֹא אֲתַבְּנִי, וּבְג"כ לֹא אֲתַתְּקֵנוּ

מסורת הזהר

(ד) (שמות מ) ב"א שכא צ"א.

ה'סופי גרסאות

ב באשלמותא. ג מוסיף בהאי מתי אתמר. ד ל"ג בשלימו. ה ובהחוא. ו מוסיף ואנהיר בעלמא ואנהיר. ז ל"ג מלכא. ח פתח.

דרך אמת ל' שמות י' ע"ב.

מאמר

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

כשהוא במעלות הבינה, ונתקיים בעולמות כולם, והאיר לכל העולמות, ונתבשם העולם, ונפתחו כל מסגרים העליונים להאיר, ולא היה שמחה בכל העולם כיום ההוא, אז פתחו העליונים והתחתונים ואמרו שירה, והיינו שיר השירים, שירה שהמנגנים מנגנים להקב"ה. **משקופי**, פירוש מסגרים, מלשון תרעא משקוף, (וי"ד ה') שפירושו הדלת סגור.

אחד. ואע"פ, שהחברים חולקים בזה מתי נאמרה, העיקר הוא כמו שאמרנו שנאמרה כשנבנה בית המקדש, אבל שירה זו לא נאמרה אלא בשלמות, כאשר הלבנה, שהיא המלכות, נתמלאה בשלמות, ובית המקדש נבנה כעין של מעלה. בשעה שנבנה בית המקדש למטה, לא היה שמחה לפני הקב"ה מיום שנברא העולם, כיום ההוא.

שמו דוד מְלָכָא אָמַר וכו': דוד המלך אמר, שיר המעלות, שלמה המלך אמר שיר השירים, דהיינו שיר מאלו המנגנים, מה בין זה לזה. שהרי משמע שהכל אחד, ומשיב, אלא ודאי הכל אחד, אבל בימי דוד המלך, לא היו כל אלו המנגנים. מתוקנים במקומם לנגן כראוי, שבית המקדש עוד לא נבנה, וע"כ לא נתקנו למעלה במקומם. כי כמו שיש תקוני משמרות בארץ. כן יש ברקיע, ועומדים אלו כנגד אלו. והמשמרות למטה עוד לא נתקנו כראוי, כי לא נבנה בית המקדש.

שיר מְשַׁכְן דְּעַבְד מֹשֶׁה וכו': המשכן שעשה משה במדבר, שתרד השכינה לארץ, ביום ההוא משכן אחר הוקם למעלה, כמו שהעמידה, שכתוב, הוקם המשכן, **המשכן**, בא לרבות משכן אחר שהוקם עמו, וזהו המשכן של נער מטטרוֹן, ולא יותר גבוה. פירוש. המשכן ה"ס בנין המלכות בערך מוחין דו"ק, ובית המקדש ה"ס המלכות במוחין דפב"פ. וכשהמלכות היא במוחין דו"ק, שומר אותה מטטרוֹן. וע"כ נקראת אז משכן דמטטרוֹן. (כמ"ש להלן אות תרפ"ט) בית ראשון כשנבנה, נבנה עמו בית ראשון אחר, שהוא המלכות,

(דפו"י דף קמ"ג ע"א * דף קמ"ג ע"ב)

וביומא

תרומה
לעילא בדוכתייהו. דהא כמה דאית תקוניי ם דמשמרות בארעא, אוף הדי
ברקיעא, וקיימין אלין לקבל אלין.

שמו וכיומא דאתבני בי מקדשא, אתתקנו פלהו בדוכתייהו, ושרגא דלא
נהרא שריאת לאנהרא. ושירתא דא אתתקנת לגבי מלכא עלאה, מלכא דשלמא
דיליה. ותושבחה דא איהי מעליא, מכל תושבתן קדמאי. יומא דאתגלי תושבתתא
דא בארעא, ההוא יומא אשתכח שלימו בכלא, וע"ד איהו קדש קדשים.

שיז בספרא דאדם קדמאה, הנה פתיב ביה. וכיומא דיתבני בי
מקדשא, יתערון אבתן שירתא, עילא ותתא. ובגין כן אשבתנא שין מאתון
רבבון. ואלין אינון דקא אתערון, לאו דאינון מנגנן, אלא דאינון מתערי לגבי
עילא. שיר דאינון שירין רבבון, דמנגן על עלמין פלהו.

שיח ותנינן, בההוא יומא קם יעקב שלימא, ועאל בגנתא דעדן, בחידו,
על דוכתייה. כדן גנתא דעדן, שארי לנגנא, וכל אינון בוסמין דגנתא. מאן
גרים שירתא דא, ומאן אמר לה. הוי אימא דא יעקב, דאלמלא איהו לא עאל
בגנתא דעדן, לא אמר גנתא שירתא.

שימ שירתא דא ושירתא, דאיהי פללא דכל אורייתא. שירתא דעלאי
ותתאי ם מתערי לגבה. שירתא דאיהי כגוונא דעלמא דלעילא, דאיהו שבת

חלופי גרמאות

ט משמרות. י בעלמא. כ יומא. ל דיתקם בי משכנא. ם מוסף עילא כביכול. ן איהי שירתא. ן מתערין.

<p>מאמר שטז) וכיומא דאתבני בי וכו': וביום שנבנה בית המקדש, נתקנו כולם על מקומם, דהיינו המשמרות והנר, שהיא המלכות, שלא האיר התחיל להאיר, ושירה זו, של שיר השירים, נתקנה למלך העליון, מלך השלום שלו, ז"א. ושבת הזו נעלה מכל השבחים הראשונים. היום שנגלה שבת הזו בארץ, יום ההוא נמצא שלם בכל, וע"כ שיר השירים הוא, קדש קדשים.</p>	<p>הסולם שיר השירים אשר לשלמה שיח) ותנינן בההוא יומא וכו': ולמדנו. ביום ההוא קם יעקב השלם, ונכנס בגן עדן בשמחה למקומו, ואז הגן עדן, שהוא המלכות, מתחיל לנגן, וכל אלו הבשמים שבגן עדן מונגנים. מי גרם שירה זו ומי אמר לה. הוי אומר, שזה יעקב גרם לה, שאם הוא לא נכנס בגן עדן לא אמר גן העדן שירה. הוי שיעקב גרם לה, והגן עדן שהוא המלכות אמר לה.</p>
---	--

<p>שיז בספרא דאדם קדמאה וכו': בספרו של אדם הראשון, היה כתוב בו, ביום שיבנה בית המקדש, יעוררו האבות שירה למעלה ולמטה. ומשום זה אנו מוצאים ש' מאותיות גדולות בשיר השירים, שג' ענפים שלה מורידים על ג' אבות. ואלו האבות, הם שמעוררים השיר, לא שהם מנגנים, כי רק המלכות היא מנגנת, אלא שהם מעוררים כלפי מעלה השיר של אלו שירים הגדולים הממונים על העולמות כולם דהיינו של הבינה.</p>	<p>שיט שירתא דא שירתא וכו': שירה זו היא שירה שהיא כלל כל התורה, שירה שעליונים ותחתונים מתעוררים לה. שירה שהיא כעין של מעלה, שהיא שבת העליון, שהוא בינה. שירה שהשם הקדוש העליון שהוא המלכות, מתעטר בשבילו. וע"כ היא קדש קדשים. מה הטעם. משום שכל דבריה היא באהבה ובחדות כל, משום שכוס של ברכה, שהיא המלכות, ניתן בימין, בחסדים, כי כיון שניתן</p>
--	---

(דפו"י דף קמ"ג ע"ב)

קד תרומה

עלֵאָהּ. שִׁירְתָּא דְשִׁמְא קְדִישָׁא עֲלָאָה, פֿ אַתְעֵשֶׁר בְּגִינְיָהּ. וְעִיד אִיהוּ קְדָשׁ קְדָשִׁים. מ"ט. בְּגִין דְּכָל מְלוֹי בְּרַחֲמֵי וּבְחֻדְוָה יִכְלָא. בְּגִין דְּכּוּס שְׁל בְּרַכָּה אֲתִיְהִיב בִּימִנָא, כִּיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב בִּימִנָא, כִּיּוֹן כָּל חִידוֹ וְכָל רַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִין כִּיּוֹן בְּרַחֲמֵי וּבְחֻדְוָה כָּל מְלוֹי.

שכ בּוֹמְנָא דְהָאֵי יְמִינָא אֲתַהֲדֵר לְאַחֲרָא, כְּדָא מ"ה הָשִׁיב אַחֲוֹר יְמִינוֹ, כִּיּוֹן כּוּס שְׁל בְּרַכָּה יִי אֲתִיְהִיב בְּשִׁמְאֵלָא. כִּיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב בְּשִׁמְאֵלָא, שְׁרִיאוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי לְמַפְתַּח עֲלִיָּה קִינָה. וּמְאֵי קְאָמְרִי. אֵיכָה, אֵי כָּה, אֵי כּוּס שְׁל בְּרַכָּה, דְּאֲתַר עֲלָאָה דְהָוִית יִתְבָּא בְּגוּיָה אֲתַמְנַע וְאֲתַגְרַע מִנָּה בְּגִינֵי כִּיּוֹן שִׁיר הַשִּׁירִים, דְּהָוָה מְסַטְרָא דִּימִנָא, כָּל מְלוֹי רַחֲמֵי וְחֻדְוָה. אֵיכָה, דְּחֲסִיר יְמִנָא, וְאֲשַׁתְּכַח שִׁמְאֵלָא, כָּל מְלוֹי אֵינּוֹן קְנִטוּרִין וְקִינִין.

שכא וְאֵי תִימָא, הָא כָּל חִידוֹ, וְכָל חֻדְוָה, וְכָל שִׁיר, מְסַטְרָא דְשִׁמְאֵלָא אִיהוּ, וְעַל דָּא לֹאֵי מְסַטְרָא דְשִׁמְאֵלָא מְנַגְנֵי שִׁירְתָּא. אֲלָא, כָּל חִידוֹ דְּאֲשַׁתְּכַח מְסַטְרָא דְשִׁמְאֵלָא, לֹא אֲשַׁתְּכַח אֲלָא בּוֹמְנָא דִּימִנָא אֲתַדְבֵּק בְּהִדְיָהּ. וּבּוֹמְנָא דִּימִנָא אֲתַעַר וְאֲתַדְבֵּק בְּהִדְיָהּ, כִּיּוֹן הֵהוּא חֻדְוָה מִימִנָא, אִיהוּ דְקָא אוֹטִיב לְרַתְחָא, וְכַד רַתְחָא אֲשַׁתְּכַח, וְחִידוֹ אִיהוּ מְסַטְרָא דִּימִנָא, כִּיּוֹן חֻדְוָה שְׁלִימְתָא אֲתֵי מִהָאֵי סְטְרָא.

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

ע לֵיג עֲלָאָה, פ אַתְעַר, צ לֵיג בְּגִין, ק כָּל, ד לֵיג כְּלָא.
ש מוּסִיף וּדְא בְּגִין; אֲלָא בְּגִין, ת לֹא אֲתִיְהִיב אֲלָא
בְּשִׁמְאֵלָא. א קִינָה עֲלָה לְמַפְתַּח. ב מִינְךָ.

מְסוּרַת הַזְהָר

(ח (אֵיכָה ב) וִיצָא קַמְ צ"ב.

דֶּרֶךְ אֱמֶת מ' תְּרוּמָה קֶסֶב צ"ב.

הַסּוּלָם

מְאֹמֵר

שכא וְאֵי תִימָא הָא וְכוּ': וְאֵם תְּאֹמֵר, הָרִי כָּל שְׂמִחָה וְכָל חֻדְוָה וְכָל שִׁיר הוּא מְצַד שְׂמָאל, כִּי עַל כֵּן הַלּוּיִם שְׂהֵם מְצַד שְׂמָאל מְנַגְנִים שִׁירָה. וְאִיךָ תְּאֹמֵר שְׂהוּא דִּינִים וְקִינּוֹת וּמְשִׁיב, אֲלָא כָּל שְׂמִחָה הַנְּמַצָּאת מְצַד שְׂמָאל, לֹא נְמַצָּא אֲלָא בּוֹמְנָן שְׂהִימִין נְתַדְבֵּק עִמּוֹ, דְּהִינּוּ שְׂהַחֲכֵמָה שְׂבִשְׂמָאל מְתַלְבֶּשֶׁת בְּחַסְדִּים שְׂבִימִין, וּבּוֹמְנָן שְׂהִימִין נְתַעֲוֹר וּמְתַדְבֵּק עִמּוֹ, אֲזִי הֵהוּא שְׂמִחָה שְׂבִימִין מְטִיב וּמְשַׁכֵּךְ אֵת הַכַּעַס שְׂבִשְׂמָאל, כִּי כָּל הַרוּגוֹ וְהַדִּינִים שְׂבִשְׂמָאל הוּא מְחַמֵּת חֲסֵרוֹן חַסְדִּים, שְׂמִימִין, וְכַשְׂהַכַּעַס נִשְׁתַּכֵּךְ, וְיֵשׁ שְׂמִחָה מְצַד יְמִין, אֲזִי שְׂמִחָה שְׂלֵמָה בָּאָה מְצַד הַזֶּה, מְשִׂמָּאל. כִּי אַחֲרַי שְׂהַתְּלַבֵּשׁ בְּחַסְדִּים מְאִירָה גַם הַחֲכֵמָה שְׂבִשְׂמָאל וְאֲזִי הַשְׂמִחָה שְׂלֵמָה.

שְׂנִיתֵן בִּימִין אֲזִי כָּל שְׂמִחָה וְכָל אַהֲבָה נְמַצָּא, וּמְשׁוּם זֶה כָּל דְּבָרִיָּה בְּאַהֲבָה וּבְשְׂמִחָה.
שכ בּוֹמְנָא דְהָאֵי יְמִינָא וְכוּ': בּוֹמְנָן שִׁימִין הוּא הוֹשֵׁב לְאַחֲוֹר, כְּשִׁׁׁא הָשִׁיב אַחֲוֹר יְמִינוֹ, אֲזִי כּוּס שְׁל בְּרַכָּה, שְׂהִיא הַמְּלִכּוֹת, נִיתֵן בְּשִׂמָּאל, שְׂשֵׁם הַדִּינִים מְחַמֵּת חֲסֵרוֹן חַסְדִּים, כִּיּוֹן שְׂנִיתֵן בְּשִׂמָּאל מְתַחִילִים הַעֲלִינִים וְהַתְּחַתּוֹנִים לְפַתּוּחַ עֲלִיָּה קִינָה. וּמָה אוֹמְרִים. **אֵיכָה**, שְׂהוּא אוֹתִיוֹת **אֵי כָּה**, דְּהִינּוּ **אֵי כּוּס** שְׁל בְּרַכָּה, שְׂהוּא הַמְּלִכּוֹת הַנְּקֻרָאֹת **כָּה**. כִּי הַמְּקוֹם הַעֲלִיּוֹן שְׂהִיתָה יוֹשֵׁבֶת בְּתוֹכּוֹ, דְּהִינּוּ מְקוֹם בִּינָה. נְמַנַּע וְנִגְרַע מִמְּנָה. מְשׁוּם זֶה, **שִׁיר הַשִּׁירִים** שְׂהוּא מְצַד יְמִין, כָּל דְּבָרֵי אַהֲבָה וּשְׂמִחָה, **אֵיכָה**, שְׂחַסֵּר הַיְמִין וְנְמַצָּא רַק הַשְׂמָאל, כָּל דְּבָרֵי הֵם תְּרַעוּמַת וְקִינּוֹת.

(דְּפּוּיֵי דִף קְמִיג צ"ב)

וכד

קח תרומה
שכב וכד ימינא לא אשתכח, רתחא דשמאלא נפיש, ולא שכיה, ולא אוטיב, ולא חדי. פדין איכה, אי פה. כ פוס של ברכה מה תהא עליה, דקא יתבא בשמאלא, ורתחא נפיש, ולא שכיה. ודאי קנטורין וקינין מתערין.
שכג אכל שיר השירים, ודאי פוס של ברכה ידאיתיהב בימינא, ואתמסר בגויה, ועל דא כל רחימו וכל חידו אשתכח. ובגין פך כל מלוי ברחימו ובחדוה, ולא אשתכח בשאר כל שירין דעלמא הכי. ובגין דא מסטרא דאבהן אתער שירתא דא.
שכד יומא דאתגלי שירתא דא, ההוא יומא נחתת שכניתא לארעא, דכתיב ו' ולא ז' כלו הפהנים לעמוד לשרת וגו'. מאי טעמא. בגין פי מלא כבוד יי' את בית יי'. בההוא יומא ממש, דאתגליאת תושבחתא * דא, ואמרה שלמה ברוח קדשא.

שכה תושבחתא דשירתא דא, ה' איהי פללא דכל אורייתא. פללא דכל עובדא דבראשית, פללא דרזא דאבהן, פללא דגלותא דמצרים. וכד נפקו ישראל ממצרים. ותושבחתא דנימא. פללא דיו"ד אמירן. וקיומא דהר סיני. וכד אזלו ישראל במדברא, עד דעאלו לארעא, ואתבני בי מקדשא. פללא דעטורא דשמא קדישא עלאה, ברחימו ובחדוה. פללא דגלותהון דישראל ביני עממא, ופורךנא

ה'ופי גרמאות
 ג אתיהיב. ד אתגליא. ה דאיהי.

ממרת הזהר
 (1) (מ"א ח).

דרך אמת נן פי כ"ה במילוי כזה כ"ף ח"ה. המילוי פ"ה ע"ה בגי כ"ו"ס.

הסולם
 שיר השירים אשר לשלמה
 נגלה שבת הזה של שיר השירים, ואמרה שלמה ברוח הקודש.
שכה תושבחתא דשירתא דא וכר': השבת של שירה זו דשיר השירים, הוא כלל כל התורה, כלל של כל מעשי בראשית, כלל של סוד האבות, כלל של גלות מצרים, ושל יציאת ישראל ממצרים, ושל השיר של היס, דהיינו אז ישיר משה, והכלל של עשרת הדברות, וקיום של הר סיני, וכולל מזמן כשהלכו ישראל במדבר, עד שבאו לארץ, ונבנה בית המקדש, כלל של עטור השם הקדוש העליון באהבה ובשמחה, כלל של גלות ישראל בין העמים והגאולה שלהם, כלל של תחיית המתים עד היום שהוא שבת לה, דהיינו היום שכולו שבת שלעתיד לבא, מה שהוא ומה שהיה ומה שעתידי להיות אח"כ ביום השביעי, דהיינו באלף השביעי, כשיהיה שבת לה. הכל הוא בשיר השירים.

ועל

(דפו"י דף קמ"ג ע"ב *) דף קמ"ד ע"א)

תרומה

קו

דלהון. כלל לא דתחנית המתים, עד יומא דאיהי שבת ליי. מאי דתנה, ומאי דתהוי, ומאי דזמין למתהוי, לבתר יביומא שביעאה, פד יהא שבת ליי, כלל איהו בשיר השירים.

שכו ועל דא תנינן, כל מאן ידאפיק פסוקא דשיר השירים, ואמר ליה בבי משתא. אורייתא איהי חגירת שק, וסלקא לגבי קב"ה, ואמרה קמיה, עבדו לי בניך מחוץ בבי משתא. ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי, בגין דא אצטריך לנטרא, ולסלקא עטרא על רישיה דבר נש, כל מלה ומלה דשיר השירים.

שכז ואי תימא אמאי איהי בין הכתובים, הכי הוא ודאי, בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל, קא מתעטרא לעילא. ובגין פה, כל תושבחתא דעלמא, לא סלקא רעותא לגבי קב"ה, פתושבחתא דא.

שכח הכי אוליפנא, שיר, חד. השירים, תריין. ואשר, הא תלת. ורזא דא, דאתיהיב כוס של ברכה ואתנטיל בין ימינא וישמאלא. וכלל אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה. ובהאי אסתלק רעותא לעילא לעילא ברזא דאין סוף. רתיכא קדישא הקא אשתכח. דהא אבהן אינון רתיכא, דוד מלכא אתחבר עמהון, אינון ארבע רזא דרתיכא קדישא עלאה. ובגין פה, ארבע תיבין בהאי קרא קומאה, רזא דרתיכא קדישא שלימתא.

חלופי גרמאות

1 יומא. 2 דאמר. 3 משתא. 4 חגורה. 5 כנישא; משתא. 6 דאצטריך וליג בגין; בגין דאצטריך וליג דא. 7 דא. 8 הכא. 9 ליי אשר. 10 לשמאלה. 11 ברזא דא"ס לעילא. 12 ליי אשתכח. 13 דהכא. 14 ואינון.

דרך אמת 10 לשון שחוק. 11 סוד המרכבה קדושה שלימה בארבעה רגלי הכסא.

מאמר המולם שיר השירים אשר לשלמה

שכו ועל דא תנינן וכו': ועל כן למדנו, כל מי שמוציא פסוק של שיר השירים ואומר אותו בבית המשתה, התורה חוגרת שק ועולה להקב"ה, ואומרת לפניו, עשוני בניך צחוק בבית המשתה. ודאי שהתורה עולה ואומרת כך. ומשום זה צריכים להשמר, ולהעלות עטרה על ראשו של האדם, מכל מלה ומלה של שיר השירים.

שכז ואי תימא אמאי וכו': ואם תאמר, למה היא בין הכתובים, ולא בנביאים. ומשיב, כך הוא ודאי שמקומה בין הכתובים, משום שהיא שיר השבת של כנסת ישראל, שהיא המלכות המתעטרת למעלה, מבינה, והמלכות היא בחינת כתובים. ומשום זה כל התשבחות שבעולם, אינן עולות לרצון לפני הקב"ה

(דפו"י דף קמ"ד ע"א)

תו

תרומה

קז
שכט תו רזא דא, שיר: ידא רזא דדוד מלכא, דאיהו רזא לסלקא
 ׀ בשיר. השירים: אלין אבהן, רזא דממנן רברכן, רתיכא שלימתא פדקא יאות.
 אשר לשלמה: רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא.
של ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא, מן העולם ועד העולם, רזא דכל
 מהימנותא. וכלא איהו רתיכא שלימתא למאן ׀ דידיע, ׀ ולמאן דלא אתידע,
 ׀ ולית מאן דקאים למנדע ביה. ועל דא אתמר האי קרא בדר תיבין, רזא
 דרתיכא שלימתא מפל סטרין. מכאן ולהלאה, רזא לחכימין אתמסר.
שלא ׀ ותו אית ביה רזא פנימאה, דתנינן, מאן דחמי ענבין בחלמיה,
 אי חירין אינון טבין. אוכמין, בזמנן טבין, דלא בזמנן צריכין רחמי. מאי שנא
 חירי, ומאי שנא אוכמי, ומאי שנא בזמנן, ומאי שנא דלא בזמנן. ותו, תנינן
 אכלן לאינון אוכמי, מוכטח ליה דהוא בן עלמא דאתי, ׀ אמאי.
שלב אלא תנינן, אילנא דחב ביה אדם קדמאה, ענבין הוו, דכתיב
 ׀ ענבמו ענבי רוש. ואלין אינון ענבין אוכמין, בגין דאית ענבין אוכמין, ואית
 ענבין תוורין. תוורין טבין, דהא מסטר דחיי אינון. אוכמין צריכין רחמי, דהא
 מסטרך דמותא אינון. בזמנן טבין, מאי טעמא. בגין דבזמנא דתוורי שלטן,
 כלא אתבסם, דהא בההוא זמנא כלא אצטריך לתקונא, וכלא איהו שפיר, וכלא
 תקונא תדא, אוכמא ותוורא. ובזמנא דתוורי לא שלטאן, ואוכמי אתחזון, למינדע

ה'צופי גרסאות
 ר ל"ג דא. ׀ לשיר. ת ידע. א ולא וליג ולמאן. ב שיר
 בהאי אית. ג ל"ג אמאי.

מסורת הזהר
 (ז) (דברים לב) ויחי קצא צ"א.

דרך אמת פן ואין מי שיכול להשיג בהם.

הסולם

מאמר
שכט תו, רזא דא וכר: עוד, יש לפרש
 הסוד הזה. שיר, זה סוד דוד המלך, שהוא
 סוד העולה בשיר. השירים, אלו הם האבות,
 שהם סוד הממונים הגדולים, מרכבה השלמה
 כראוי. אשר לשלמה, הוא סוד מי שרוכב על
 מרכבה השלמה הוו. דהיינו בינה.
של ובהאי קרא אשתכח וכר: ובמקרא
 הזה נמצא שלמות הסוד, מן העולם ועד העולם,
 שפירושו מן בינה עד המלכות, שה"ס כל
 האמונה. והכל הוא מרכבה שלמה למי שידוע,
 שהוא ישו"ת, ז"ת דבינה, שבהם יוצאת הי'
 מאויר שלהם. ולמי שלא נודע ואין מי שיעמוד
 לדעת בו. שהוא או"א עלאין, ג"ר דבינה,
 שבהם אינה יוצאת הי' מאויר שלהם (כנ"ל
 בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית), וע"כ נאמר
 הפסוק הזה בארבע תבות, שה"ס מרכבה
 (דפו"י דף קמ"ד ע"א)

שיר השירים אשר לשלמה
 השלמה מכל הצדדים. הו מימין והו משמאל.
 מכאן ולהלאה, דהיינו למעלה מאו"א, הסוד
 נמסר לחכמים.
שלא ותו אית ביה וכר: ועוד יש בו
 סוד פנימי. שלמדנו, מי שראה ענבים בחלומו,
 אם הם לבנים הם טובים, כלומר, שהחלום
 מרמז לטוב. אם הם שחורים, אם בזמנם,
 דהיינו בזמן גדולם של הענבים, הם טובים.
 שלא בזמנם, צריכים רחמים. כי מרמזים לגורה
 רעה. ושואל, מה ההפרש אם הם לבנים ומה
 ההפרש אם הם שחורים, ומה ההפרש של
 בזמנם, ומה ההפרש של שלא בזמנם. ועוד
 למדנו, אם אכל את הענבים השחורים מוכטח
 לו שהוא בן עולם הבא. למה.
שלב אלא תנינן איצנא וכר: ומשיב,
 אלא למדנו, העץ שחטא בו אדם הראשון,
 ענבים

תרומה

קה

דְּהָא בְּדִינָא דְּמוֹתָא סְלִיק, וְאַצְטְרִיף רַחֲמֵי, דְּהָא אֵילְנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קְדָמָאָה,
וְגָרִים מוֹתָא לִיהּ וּלְכָל עֲלָמָא חָמָא.

שלג הָכָא אֵית לֹא סִתְפְּלָא, וְאִי לָאו דְּמַר הָכָא, לֹא אֵימָא. תְּנִינְן דְּעֲלָמָא
דָּא, אִיהוּ פְּגוּוֹנָא דְּעֲלָמָא דְּלֵעִילָא, וְעֲלָמָא דְּלֵעִילָא כָּל מַה דְּהוּוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא,
הָכִי אִיהוּ לֵעִילָא, אִי נְחָשׁ גָּרִים מוֹתָא לְאָדָם לְתַתָּא, לֵעִילָא אָמַאי. * אִי דְּתִימָא,
* לְאִתְתָּא, דְּכָגִין נְחָשׁ אֲגָרַע וְנַהוּרָא, דְּהָא סִיְהָרָא גָרַע וְנַהוּרָא לְזֻמְנִין,
* וּבְהָהוּא זֻמְנָא אִיהִי מִיתַת. דְּכּוּרָא * אָמַאי. * דְּאִי גִימָא דְּסִיְהָרָא בְּעָטְיוּ דְּהָאֵי
נְחָשׁ מִיתַת, בְּגָרִיעוּ דְּנַהוּרָא. הָא תְּנִינְן, דְּלֹא בְּגִין נְחָשׁ הוּוּ. אֶלָּא דְּאִמְרָה סִיְהָרָא
קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְכוּ', * הָא לֹא הוּוּ בְּגִין * נְחָשׁ. וְאִי תִימָא דְּבַעֲלָה הָכִי
הוּא, ח"ו דְּגָרִיעוּ הוּוּ לֵעִילָא.

שלד אֶלָּא כָּל דָּא * סְתָרִי אֲוִרְיִתָא, וְנְחָשׁ כְּלָא אֲתָקִין גָּרִיעוּ. ת"ח
* וְהָכִי אֲוִלִּיפְנָא, כָּל מַה דְּעֵבֵד קב"ה עֵילָא וְתַתָּא, כְּלָא בְּרָזָא דְּדָכֵר וְנוֹקְבָא
אִיהוּ, וְכַמְהָ דְּרָגִין אֵינּוֹן לֵעִילָא, * מְשַׁנְיִין אֵלִין מֵאֵלִין. וּמְדַרְגָּא עַד דְּרָגָא רָזָא

ה'לופי גרמאות

D מוסיף תימא עור. ה לתתא. ו נהורה. ז נהורה. ח ונהוא. ט מאי. י ואי. כ האי. ל נחש. מ סתם. נ דהכי. ס דשנין.

שיר השירים אשר לשלמה

גרם למעלה. דהיינו באדם העליון שה"ס ז"א ומלכות. ואם תאמר, שלאשה, שהיא המלכות, נתמעט אורה, כמו הלבנה שלפעמים נחסר אורה, ובזמן ההוא, נבחן שהיא מתה. יש עוד לשאול על הזכר שהוא ז"א, למה נבחן בו מיתה. ועוד, אם תאמר שהלבנה, שהיא המלכות, מתה בעצת הנחש, שהיא מיעוט האור שלה, הרי למדנו, שלא בשביל הנחש היה מיעוט האור שלה, אלא מטעם שאמרה הלבנה לפני הקב"ה אי אפשר לבי' מלכים שישתמשו בכתר אחד. וכו' שזה היה ביום רביעי למעשה בראשית, הרי שלא היה בשביל הנחש. ואם תאמר, שבעלה, שהוא ז"א, כך הוא במיעוט. האור שנקרא מיתה. חס ושלום שיש מיעוט למעלה.

שלד) א"א כ" דא וכו': ומשיב, אלא כל זה, סתרי התורה הם, והנחש גרם מיעוט בכל. בוא וראה, וכך למדנו, כל מה שעשה הקב"ה למעלה ולמטה, הכל הוא בסוד זכר ונקבה, וכמה מדרגות הן למעלה המשונות זו מזו, ומדרגה עד מדרגה, יש בה סוד אדם, ואלו המדרגות שהן מין אחד, עשה להן הקב"ה

הסולם

מאמר

ענבים היה. שכתוב, ענבימו ענבי רוש, ואלו הם ענבים שתורים, משום שיש ענבים שתורים ויש ענבים לבנים, הלבנים טובים, שהרי מצד החיים הם, כי לבן רומז על חסד, שהוא ז"א שנקרא עץ החיים. השתורים צריכים רחמים, שהרי מצד המות הם. כי שחור רומז על עץ הדעת ט"ו, שבו המות. בזמן, דהיינו, בזמן גידולם של הענבים, הם טובים אע"פ שהם שחורים, מהו הטעם. משום שבזמן שהלבנים שולטים הכל מתבשם כי בזמן ההוא הכל מקבלים תקון, והכל הוא יפה, והכל תקון אחד לבנים ושתורים. ושלא בזמן גידולם של הענבים, שהלבנים אינם שולטים, והשתורים נראים בחלום, הוא לדעת שדין מות נגזר עליו, והוא צריך רחמים, שהרי ראה האילן שחטא בו אדם הראשון, וגרם מות לו ולכל העולם.

שלג) הכא אית לאסתכלא וכו': כאן יש להסתכל, ואם לא שהיה כאן אדוני, הוא ר"ש, לא הייתי אומר זה. למדנו, שעולם הזה הוא כעין עולם של מעלה, ועולם של מעלה, כל מה שיש בעולם הזה, כך הוא למעלה. ושואל, אם הנחש גרם מות לאדם למטה, למה (דפו"י דף קמ"ד ע"א *) דף קמ"ד ע"ב)

קט

תרומה

דָּאָדֶם, וְאֵינּוֹן בְּרִגְיָן דְּאֵינּוֹן זִינָא תְּדָא, עֶבֶד לֹון קב"ה דִּיּוֹקְנָא דְתֵד גּוֹפָא, עַד
דְּסִלְקִין בְּרִזָּא דָּאָדֶם.

שלה וְתִנְיָנָן, בְּיוֹמָא תִּנְיָנָא ׀ דְּעוֹכְדָא דְכְרָאשִׁית, ׀ דְּאֲתְבְּרִי בֵּיה גִּיהֶנֶם,
אֲתַעְבִּיד חַד גּוֹפָא ׀ בְּרִזָּא דָּאָדֶם, וְאֵינּוֹן שִׁיפִין מְמַנָּן ׀ דְּמִתְקַרְבִין לְאִשָּׁא, וּמִתִּין
וּמִהֲדָרָן כְּמִלְקָדְמִין. וְדָא בְּגִין דְּאֵינּוֹן אֲתְקַרְיָבוּ יִלְגְּבִי הָאִי תְּוִיָּא, וְאִיהוּ אָדֶם
׀ קְדָמָאָה דְּאֲתַפְתָּא גּוֹ מְשַׁכְּנָא ׀ בְּהָאִי תְּוִיָּא, וְע״ד מִית, וְתְּוִיָּא גְרִים לִיה מוֹתָא
דְּאִיהוּ קָרִיב לִיה.

שלו וּבְכָל אֲתֵר אָדֶם דְּכֵר וְנוֹקְבָא אִיהוּ, אֲכָל אָדֶם דְּאִיהוּ קְדִישָׁא עַלְמָה,
אִיהוּ שְׁלֵטָא עַל כָּלָא, דָּא יְהִיב ׀ מְזוֹנָא וְחִיין לְכָלָא. וְעכ״ד בְּכָלָא מְנַע נְהוּרָא
הָאִי תְּוִיָּא תְּקִיפָא. כִּד מְסָאִיב מְשַׁכְּנָא נּוֹקְבָא דְּהָהוּא אָדֶם כְּדָקְאָמֵר מִיתָת,
וּדְכוּרָא מִית, וְסִלְקִין כְּמִלְקָדְמִין. וְעַל דָּא כָּלָא כְּגוֹנוֹא דְלַעֲלָא.

הלוּפִי גְרַמָּאוֹת

ע לעוברא. פ אתברי. צ רזא. ק דמקריבין. ר לגו. ש ל"ג קדמאה. ת ה"ג הסלם; דהאי. א רוחא.

שיר השירים אשר לשלמה

הסולם

מאמר

סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, נוגה, וקליפת
נוגה יש בה טוב ורע, והטוב שבה הוא קדושה
ממש, והוא נפרד מג' הקליפות הנ"ל. שהן
בחינת נחש הטמא. ואם הוא מתקרב לג'
הקליפות שהן הנחש, אז נטמא גם הוא,
והאורות פורחות ממנו, שנבחן למיתה. וע"י
העלאת מ"ן של התחתונים חוזר ונפרד מן
הקליפות וחוזר לתחיה. וי"ש **אתעביד חד**
גופא ברזא דאדם, שהוא הטוב שבנוגה שהוא
קדושה. ו**אינון שייפין ממן דמתקרבין**
לאשא היינו להקליפה אש מתלקחת, שהם
בחינת נחש, ומתין שנחלקו אורות החיים
ממנו. ומהדרן כמלקדמין, על ידי העלאת
מ"ן של התחתונים כנ"ל.

שלו ו**בכל אתר אדם** וכי: ובכל מקום
אדם, פירושו זכר ונקבה, ואפילו במדרגות
האצילות, אבל אדם שהוא קדוש העליון,
דהיינו ז"א דאצילות, הוא שולט על הכל, זה
נותן חיים ומזון לכל. ועכ"ז בכל, בחינת אדם,
מנע הנחש החזק הזה, האור. וכאשר נטמא
המשכן, שהוא הנוקבא של אדם ההוא, שהוא
הטוב שבנוגה, כמו שאמרנו, היא מתה וגם
הזכר מת, ותזורים לתחיה כבתחילה. ועל כן
הכל הוא למטה כעין של מעלה.

אכל

הקב"ה צורה של גוף אחד, עד שעולים בסוד
אדם, דהיינו זכר ונקבה. פירוש. כל מדרגה
יש בה עשר ספירות, ושש ספירות תחתונות
של כל מדרגה הן מין אחד, כי אין בע"ס אלא
ה' בחינות מיוחדות. שהן כח"ב תו"מ. והת"ת
בלבדו נכלל מכולן, שהן חג"ת נ"ה והיסוד
הוא כולל של חג"ת נ"ה. הרי שחג"ת נה"י
הן מין אחד ובחינה אחת מה' בחינות דהיינו
ת"ת בלבד. והוא שנעשה לגוף הנקרא אדם.

שלה ו**תנינן ביומא תנינא** וכי: ולמדנו
ביום השני של מעשה בראשית, שנברא בו
גיהנם, נעשה גוף אחד בסוד אדם, דהיינו
הו"ק דטוב שבקליפת נוגה נתקן לגוף, הכולל
גם את המלכות לנוקבא שלו, ואלו האברים
שלו, דהיינו מלאכים ממונים, הכוללים בו,
מתקרבים לאשא, היינו לקליפה אש מתלקחת,
ומתים ותזורים לתחיה כבתחילה. וזה הוא
משום שקרבו לנחש הזה, והוא אדם הראשון
העליון שנתפתה בתוך משכנו, דהיינו ע"י
הנוקבא שלו שנקראת משכן, והמשכן נתפתה
על ידי נחש הזה. וע"כ מת, והנחש גרם לו
המות מחמת שקרב לו. דהיינו ממש כמו אדם
התחתון.

פירוש. יש ד' קליפות, הנקראים, רוח
(דפויי דף קמ"ד ע"ב)

קי

תרומה

שלוז אכל אינון ענבין ב אוכמין, מוכטח ליה דהוא בן עלמא דאתי, בגין דשיציי, ושלטיט על ההוא אתר, ואתגבר עליה, וואדק ליה, כד"א אכלא ומדקא. פיון דאעבר ההיא קליפה תקיפא, הא אתקרב לגבי עלמא דאתי, ולית מאן דמחי בידיה. ופעל דא, ומאן דחמי בחלמיה דאינון ענבין אוכמין אכל ומדקא ומוכטח ליה וכו'.

שלה כגוונא דא, לא תוי שיר בביתא דדוד, עד דאתעברו אינון ענבין אוכמין, ושלטא עליהו, וקדין אתמר שיר השירים, כמה דאתמר. ואפילו באתר דא אקרי ענבים, כד"א פכענבים במדבר וגו', ואלין אינון ענבים תנורין.

שלא שירתא דא איהי מעליא על כל שאר שירין דקדמאי. כל שירין דקדמאי אמרו, לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרי. ואע"ג דהא אוקמוה, אכל פתיב שיר המעלות דדוד, שיר המעלות שיר דמלאכי עלאי אמרי. דאינון מעלות דודגין. אמרי למאן. לדוד. לבקשא טרפא ומזונא מניה.

שמ תו שיר המעלות, כד"א על עלמות שיר. על פן עלמות אהבוך. לדוד, בגין דוד מלכא עלאה, דאיהו משבח תדיר למלכא עלאה.

מסורת הזהר

(דניאל ז) ח"ג ער: ט (הושע ט). י (תהלים מו) ויצא קב צ"ד. ב (שיר א) וירא ז צ"א.

חלופי גרסאות

ב ליג אוכמין, ג ואעבר, ד ואהדק, ה וכל, ו חמי וליג מאן, ז ליג מוכטח ליה וכו', ח ליג כל שירין דקדמאי. ט מוסף לדוד רזא [דא] אתמר אלא. י ליג שיר המעלות; אבל וליג שיר המעלות. כ לדוגין.

מאמר

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

שלוז שירתא דא איהי וכו': שירה זו היא עולה על כל שאר שירים של הראשונים, כל השירים שהראשונים אמרו, לא נתעלו, אלא לשירים שמלאכים העליונים אמרו. ואע"פ שהעמידו באפן אחר, אבל כתוב, שיר המעלות לדוד. שיר המעלות, פירושו, שיר שמלאכים עליונים אומרים, שהם נחלקים למעלות ומדרגות. אומרים למי. לדוד. שהוא המלכות, לבקש ממנו טרף ומזונות.

שלוז אכל אינון ענבין וכו': אכל ענבים השחורים האלו בחלומו, מוכטח לו שהוא בן עולם הבא, הוא משום שכילה אותם ושולט על מקום ההוא, דהיינו הקליפה, שהרי אכלם, והתגבר עליו וכתש אותו, כש"א, אכלא ומדקא. כיון שנעבר קליפה חזקה ההיא, הוא מתקרב לעולם הבא, ואין מי שימחה בידו. ועל כן, מי שראה בחלומו, שאכל אלו ענבים השחורים, וכתשם, מוכטח לו שהוא בן עולם הבא.

שמ תו, שיר המעלות וכו': עוד יש לפרש, שיר המעלות, שהוא כש"א על עלמות שיר. על כן עלמות אהבוך, שה"ס ההיכלות דבריאה המכונים עלמות, ואוה"כ, שהוא שיר של עלמות האלו, כי המעלות הוא אותיות המעלות. לדוד, היינו בשביל דוד המלך העליון, שהוא המלכות, שהוא משבח תמיד למלך העליון, שהוא ז"א.

שלוז כגוונא דא לא וכו': כעין זה, לא היה שיר בביתו של דוד, שהוא המלכות, עד שנעברו אלו ענבים השחורים ומשל עליהם ואז נאמר שיר השירים, כמו שלמדנו. ואפילו במקום זה, במלכות, נקראים ענבים, כש"א כענבים במדבר מצאתי ישראל וגו', ובני ישראל הם בחינת המלכות. ואלו שבכתוב, הם ענבים לבנים.

(דפו"י דף קמ"ד ע"ב)

כיון

קיא

תרומה

שמוא פִּינֹן דָּאֶתָא שְׁלֵמָה יִמְלֵכָא, אָמַר שִׁיר דְּאִיהוּ עֲלָאָה לְעִילָא. דְּרִבְרָבִי עֲלָמָא עֲלָאִין, קְאָמְרִי לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה, דְּשִׁלְמָא כִּלְאָ דִּילִיהּ. כִּלְהוּ דְּאִמְרִי שִׁירְתָּא, לֹא סְלִיקוּ בְּהֵיא שִׁירְתָּא * לֹוֹמַר, אֶלָּא תְּהוּא שִׁירְתָּא דְּמִלְכָּאֵי עֲלָאִי קְאָמְרִי. בַּר שְׁלֵמָה מִלְכָּא, דְּסְלִיק בְּהֵיא שִׁירְתָּא יִלְמָה דְּרִבְרָבִין עֲלָאִין עֲמוּדֵי עֲלָמָא קְאָמְרִי. כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא בְּרִתִּיכִין תְּתָאִין, שְׁלֵמָה מִלְכָּא בְּרִתִּיכִין עֲלָאִין.

שמוב וְאִי תִימָא, מִשָּׁה דְּסְלִיק בְּדַרְנָא דְּנִבּוּאָה וּבְחֻבִּיבּוֹ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא, הֵהִיא שִׁירְתָּא דְּקָאָמַר בְּרִתִּיכִין תְּתָאִין תְּוּה, וְלֹא סְלִיק יִתִּיר. תָּא חֲזִי, שִׁירְתָּא דְּקָאָמַר מִשָּׁה, סְלִיק לְעִילָא וְלֹא לְתַתָּא. אֲכַל לֹא אָמַר שִׁירְתָּא כְּשִׁלְמָה מִלְכָּא, וְלֹא תְּוּה בִּינֵי דְּסְלִיק בְּשִׁירְתָּא * כְּשִׁלְמָה.

שמוג מִשָּׁה סְלִיק בְּתוֹשְׁבַתְתִּיהּ לְעִילָא, וְתוֹשְׁבַתְתָּא דִּילִיהּ תְּוּה, לְמִיָּהֵב תוֹשְׁבַתְתָּן וְהוֹדָאֵן לְמִלְכָּא עֲלָאָה, דְּשׂוֹזִיב לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְעֵבִיד לֹוֹן נְסִין וּגְבוּרָאֵן בְּמִצְרַיִם, וְעַל יִמָּא. אֲכַל דּוּד מִלְכָּא, וְשִׁלְמָה בְּרִיהּ, אָמְרוּ שִׁירְתָּא * "בְּגוֹוְנָא אֶתְרָא. דּוּד אֶשְׁתַּדַּל לְאֶתְקַנָּא עוֹלְמָתָן, וְלִקְשָׁטָא לֹוֹן בְּמִטְרוֹנִיתָא, לְאֶתְחַזְּאָה מִטְרוֹנִיתָא וְעוֹלְמָתָא בְּשִׁפִּירוּ, וְעַל דָּא אֶשְׁתַּדַּל בְּאִינוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבַתְתָּן * דְּגַבְיִיהוּ, עַד דְּאֶתְקִין וְקָשִׁיט כִּלְהוּ עוֹלְמָתָן וּמִטְרוֹנִיתָא.

הַלּוּפִי גְרַמָּאוֹת

ל ל"ג מלכא. מ ל"ג מן לומר עד דמלאכי. י ל"ג למה. ס דשלמה. ע כנונא. פ לגבייהו.

שיר השירים אשר לשלמה

הסולם

מאמר

הקב"ה על כל בני העולם, תאמר בשירה ההיא שאמר היתה במרכבות התחתונות, ולא עלה יותר. ומשיב, בוא וראה, השירה שאמר משה עלה למעלה, לז"א, ולא למטה, להנוקבא. אבל לא אמר שירה כשלמה המלך, ולא היה אדם שעלה בשירה כשלמה.

שמג) משה פִּיִּיק בְּתוֹשְׁבַתְתִּיהּ וְכוּ': משה עלה בשירה שלו למעלה, לז"א, והתשבתה שלו היתה לתת תשבתות והודאות למלך העליון, שהוא ז"א, שהציל את ישראל, ועשה להם נסים וגבורות במצרים, ועל היס. אבל דוד המלך ושלמה בנו אמרו שירה באפן אחר. דוד השתדל לתקן העלמות דהיינו ההיכלות דבריאה, שהם חלקי נה"י של המלכות, שזולתן אין ג"ר למלכות. ולקשט אותן בהמלכה. שהיא מלכות, שיתראו המלכה ועלמותיה ביופי, ועל כן השתדל באלו שירות ותשבתות אליהם, עד שהתקין וקישט כל העלמות והמלכה.

כיון

שמב) וְאִי תִימָא מִשָּׁה וְכוּ': ואם תאמר, משה, שעלה במדרגת הנבואה ובהאבה אל (דפו"י דף קמ"ד ע"ב *) דף קמ"ה ע"א)

קיב

תרומה

שמוד ביון דאָתא שלמה, אָשכּח לַמְטְרוֹנִיתָא מְתַקְשָׁטָא, וְעוֹלְמַתְהָא בְּשִׁפּוּרָא, אֲשֶׁתְּדַל לְמִיעַל לָהּ לְגַבֵּי תַתָּן, וְאָעִיל הִתְתֵּן לְחוּפָּה בְּמְטְרוֹנִיתָא, וְאָעִיל מְלִין דְּרַחֲמִימוּ בִּינֵיהוּ, בְּגִין לְחַבְרָא לֹוֹן פְּחָדָא, וְלִמְהוּי פְּרוּוִייהוּ בְּשִׁלְמִימוּ חָדָא בְּחִיבּוּ שְׁלִים. וְעַל דָּא שְׁלֵמָה סָלִיק בְּתוֹשְׁבַחְתָּא עֲלָאָה, עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

שמוה מִשָּׁה, זְווג לַמְטְרוֹנִיתָא בְּהַאי עֲלָמָא לְתַתָּא, לְמְהוּי בְּהַאי עֲלָמָא בְּזוּוּגָא שְׁלִים בְּתַתָּא. שְׁלֵמָה, זְווג לָהּ לַמְטְרוֹנִיתָא בְּזוּוּגָא שְׁלִימָא לְעִילָא, וְאָעִיל הִתְתֵּן לְחוּפָּה בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר פְּעָאל לְתַרוּוִייהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְזַמִּין לֹוֹן בְּחֻדְוָה בְּכִי מְקַדְשָׁא דְאִיהוּ בְּנָה.

שמו וְאִי תִימָא, הִיךְ עֵייל מִשָּׁה לַמְטְרוֹנִיתָא בְּלַחְוֹדְהָא בְּהַאי עֲלָמָא, דְּהָא אֲתַחְזִי פְּרוּדָא. ת"ת, קב"ה זְווג לָהּ בְּמִשָּׁה בְּקַדְמִיתָא, וְאִיהוּ תְּוֹת פְּלַת מִשָּׁה, כְּמָה דְּאֲתַמְר. בְּיֹוֹן דְּאֲנְדְּוֹגַת בֵּיהּ בְּמִשָּׁה, נְחַתַּת יְבָהַאי עֲלָמָא. בְּזוּוּגָא דְּהַאי עֲלָמָא, וְאֲתַתְּקַנַּת בְּהַאי עֲלָמָא, מָה דְּלֹא תְּוֹת מְקַדְמַת דְּנָא, וְלַעוֹלָם לֹא תְּוֹת בְּפְרוּדָא.

שמוז אָבֵל לֹא הָוָה בְּרַ נֶשׁ בְּעֲלָמָא מִיּוֹמָא דְּאֲתַבְרִי אָדָם, וְדִיעִיל רַחֲמִימוּ וְחִיבּוּ, וּמְלִין דְּזוּוּגָא לְעִילָא, בְּרַ שְׁלֵמָה מְלִקָּא, דְּאִיהוּ אֲתַקִּין זְוּוּגָא

חלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

צ מוסיף זוג לה. ק עייל. ר להאי. ש דאתליר. ת דייעול.

הסוֹלָם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה

רק בחי' ו"ק, ושלמה המשיך הג"ר, אחר שהו"ק כבר היו מתוקנים ע"י משה.

שמו וְאִי תִימָא הִיךְ וְכוּ': וְאִם תֹּאמְרוּ, אִיךְ הִבִּיא מִשָּׁה אֶת הַמַּלְכָּה לְבָרָה בְּעוֹלָם הוּוּהוּ כִּינן שְׁהוּוּגָא הִיָּה בְּבַחֲנִית תְּנַח"י דְּז"א, שְׁהִם שִׁיכִים לְמַלְכוּת. וְדַק בַּחֲנִית חֲגִ"ת נִבְחַן לְז"א. שְׁהִרִי נִרְאָה פְּרוּד. וּמְשִׁיב, בּוֹא וּרְאָה, הַקְּבִ"ה זְווג אֹתָהּ בְּתַחֲלִילָה בְּמִשָּׁה, שְׁהוּוּא הִיָּה מְרַכְבָּה לְבַחֲנִית לְמַעְלָה מְחֻזָּה דְּז"א, וְהִיא הִיָּתָה כֹּלַת מִשָּׁה, כְּמוּ שְׁלַמְדֵּנוּ (כְּנ"ל תְּרוּמָה אוֹת רס"ג) כִּינן שְׁנֻדְּוֹגָה בְּמִשָּׁה וְקַבְלָה מִמֶּנּוּ הַמְּתוּק שְׁלַמְעֵלָה מְחֻזָּה דְּז"א, יִרְדָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּזוּוּג שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, שְׁהוּוּא ו"ק, וְנִתְתַּקְנָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מָה שְׁלֹא הִיָּתָה מְקוּרָם לְכָן. וְלַעוֹלָם לֹא הִיָּתָה בְּפְרוּד.

שמו אָבֵל לֹא הָוָה וְכוּ': אָבֵל לֹא הִיָּה אָדָם בְּעוֹלָם, מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא אָדָם, שִׁיכִיא אֶהְבָּה וְחִיבִיבוֹת וְדַבְרֵי זְווג לְמַעְלָה חוּץ מִשְׁלֵמָה הַמְּלִךְ, שְׁהוּוּא הַתְּקִין הַזְּווג שְׁלַמְעֵלָה מְחֻזָּה דְּז"א בְּתַחֲלִילָה

שמוד בִּיּוֹן דְּאֲתָא שְׁלֵמָה וְכוּ': כִּינן שְׁבָא שְׁלֵמָה מִצָּא אֶת הַמַּלְכָּה מְקוּשְׁטָה, וְהַעֲלִמּוֹת שְׁלָה בִּיּוֹפִי, וְהַשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִיסָה אֶל הַחֲתָן, שְׁהוּוּא ז"א, וְהַכְנִיס הַחֲתָן לְחוּפָּה עִם הַמַּלְכָּה, שְׁה"ס הַמְּשַׁכֵּת ו"ק דְּגַדְלוֹת (כְּנ"ל דָּף מ"ד ד"ה בִּיאוּר) וְהַכְנִיס דַּבְרֵי אֶהְבָּה בִּינֵיהֶם כְּדִי לְחַבְרָא אוֹתָם יַחַד, דְּהִינּוּ לְהַמְשִׁיךְ ג"ר דְּגַדְלוֹת, וְיִהְיִי שְׁנֵיהֶם בְּשְׁלַמּוֹת אֶחָד בְּאֶהְבָּה שְׁלֵמָה. וְע"כ עֲלָה שְׁלֵמָה בְּתַשְׁבַּחַה עֲלִיוֹנָה עַל כָּל הָעוֹלָם.

שמה מִשָּׁה זְווג לַמְטְרוֹנִיתָא וְכוּ': מִשָּׁה זְווג אֶת הַמַּלְכָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה לְמַטָּה, דְּהִינּוּ בְּבַחֲנִית מְחֻזָּה וְלַמְטָה דְּז"א שְׁהִיא דַק בַּחֲנִית ו"ק, שְׁתַּהִיָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזוּוּג שְׁלֵם בְּתַחֲתוֹנִים, דְּהִינּוּ בְּבַחֲנִית תְּנַח"י בְּלִבָּד. שְׁלֵמָה, זְווג אֶת הַמַּלְכָּה בְּזוּוּג שְׁלֵם לְמַעְלָה, דְּהִינּוּ מְחֻזָּה וְלַמְעֵלָה דְּז"א. וְהַכְנִיס הַחֲתָן לְחוּפָּה קוּרָם הַזְּווג. (כְּנֻזְכֵּר לְעִיל אוֹת קב"ו) וְאַחַר כֵּךְ הַכְנִיס שְׁנֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּבֵית הַמְּקַדָּשׁ שְׁבַנָּה. דְּהִינּוּ שְׁהַמְשִׁיךְ הַזְּווג לְבַחֲנִית מְחֻזָּה וְלַמְטָה גַם כֵּן. וְנִמְצָא, שְׁמִשָּׁה לֹא הַמְשִׁיךְ אֶל הַמַּלְכוּת (דְּפוּרִי דָּף קמ"ה ע"א)

תרומה
קיג
דלעילא בקדמיתא, ולבתר זמין לון פתדא בביתא דאתקין לון. זכאין אינון דוד ושלמה בריה, דאינון אתקינו זונגא דלעילא. מיומא דאמר לה קב"ה לסיהרא, זילי ואזעירי גרמיה, לא אנדווגת בזונגא שלים בשמשא, בר פד אתא שלמה מלכא.

שמוח שיר השירים, הא הכא חמש ברגין, לאתדבקא בעלמא דאתי. שיר, חד. השירים, תרין, הא תלת. אשר, הא ארבעה. לשלמה, הא חמשה. בחמשהא איהו. דהא יומא דחמשין, נון דיובלא איהו.

שמוט ת"ח, זונגא דלעילא לא יכיל שלמה לאתקנא, אלא בגין דאשתבח זונגא לתפא, מקדמת דנא. ומאן איהו. זונגא דמשה. דאי לא הוי זונגא דנא, לא אתתקן זונגא דלעילא. וכלא ברנא עלאה איהו, לחכימי לבא.

שג כתיב וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואסף, האי קרא אוקמוה חבריאי. אבל וידבר שלשת אלפים משל, ודאי על כל מלה ומלה דאיהו תנה אמר, הווי ביה תלת אלף משלי, כגון ספרא דקהלת, דאיהו ברנא עלאה, ואיהו בארז משל, דלית ביה קרא דלאו איהו בחכמתא עלאה, וכארח משל, אפילו קרא זעירא דביה.

חלופי גרסאות
א לעלמא. ב לאתקנא.

מסורת הזהר
(7) (מ"א ה) תולדות ג צ"ה.

הפלים
מאמר
בתחילה, שהמשיך משם החכמה, ואח"כ הזמין אותם יחד בבית שהתקין להם. דהיינו גם לזוג מבחינת למטה מחוה. להמשכת החסדים. (ועי' לעיל בראשית א' דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד) אשריהם דוד ושלמה בנו, שהם התקינו הזוג של מעלה, דהיינו בבחינת ג"ד, מיום שאמר לה הקב"ה ללבנה שהיא המלכות לכי ומעטי את עצמך, לא נזדווגה זוג שלם עם השמש, שהוא ז"א, חוץ כשבא שלמה המלך.

שמוח שיר השירים הא וכו': שיר השירים, הרי כאן חמש מדרגות להתדבק בעולם הבא, שהוא בינה, שיר אחת, השירים, שתיים, הרי ג'. אשר, הרי ארבע לשלמה, הרי חמש. כי יש ב' מדרגות ז"ן הקטנים מחוה ולמטה דז"א, וב' מדרגות ז"ן הגדולים, מחוה ולמעלה דז"א, ואחריהם הוא בינה, נמצא (דפניי דף קמ"ה צ"א)

דכד

קיד

תרומה

שנא דכד תנה מטי רב המנונא סבא קדמא להאי קרא, שמת בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותך תנה בכי. ואמר ודאי האי קרא גאות הוא, ואיהו בארץ משל, ומאן זכיל למעבד דרשא במשל דא. ואי איהו דרשא לית ביה דרשא, דאלא כמה דחמינן בעינינן. ואי חכמתא איהו, מאן זכיל למנדע לה.

שנב מיד תנה תב ואמר, כתיב, אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו', האי קרא דקהלת, איהו משל לחכמתא דקרא דא דאורייתא, ודא משל לדא. שמת בחור בילדותך, והוא נער. ויטיבך לבך, תנה רעה את אחיו בצאן. בימי בחורותך, את בני בלחה ואת בני זלפה נשי אביו. ודע כי

מסורת הזהר

(ח) קהלת (א) ת"ז חט"ט ק"ט. (ו) (בראשית לו) ב"א קלו צ"א.

חלופי גרסאות

ג מוסף בחורותך וגו', ד ל"ג אלא.

מאמר

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

יוסף שה"ס יסוד, כלול ביעקב, ויש ביוסף ג"כ ג' הקוים כמו ביעקב. ואין לשאול, לפי זה מהו הפרש בין יעקב ליוסף, כי הפרש הוא שיעקב נוטה לימין, והוא בשליטת אור הימין שהוא חסדים, ויוסף נוטה לשמאל, והוא בשליטת המשכת החכמה המלוכשת בחסדים על ידי קו האמצעי.

וסו"ה אלה תולדות יעקב יוסף, שבא להשמיענו שיוסף כלול ביעקב, ויש לו ג' קוין כמוהו. היה רועה את אחיו בצאן, ה"ס קו ימין. צאן הוא סוד חסדים. והוא נער את בני בלחה ואת בני זלפה, ה"ס קו השמאל. כי המוחין דשמאל מכונה אפי זוטרי דהיינו נער, וכן בני השפחות ה"ס שמאל. וסו"ה ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם, ה"ס המשכת החכמה ע"י שמביא הדינים דשמאל שה"ס דבתם רעה, אל אביהם שה"ס קו אמצעי, שאז הקו אמצעי ממתיק, שמלביש החכמה בחסדים כנודע. וזהו העיקר שעליו מביא כל הכתוב, להורות מעלת יוסף שהוא בהמשכת החכמה, שז"ס שתרגום בן זקונים הוא בר חכים.

וז"ש רב המנונא סבא, שהמקרא דקהלת הוא דומה להמקרא שבתורה, והכתוב שמת בחור וגו' נאמר ג"כ על יוסף הכלול ביעקב כמו המקרא שבתורה. כי כאן כתוב, שמת בחור בילדותך, ובתורה כתוב, והוא נער, הרי שיוסף נקרא בחור ונער. ויטיבך לבך ה"ס

מאמר

שנא דכד הוה מטי וכו': כי כשהגיע רב המנונא סבא הראשון למקרא הזה, שמת בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותך, היה בוכה, ואמר, ודאי מקרא זה יפה הוא, והוא בדרך משל, ומי יכול לעשות דרוש במשל הזה. אם הוא דרוש, אין בו דרוש, שיהיה אפשר להתבונן בו, אלא בשטחיות, כפי שאנו רואים בעינים, ואם הוא חכמה, מי יכול לדעת אותה.

שנב מיד הוה תב וכו': מיד הוא חזר ואמר, כתוב אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו'. מקרא זה של קהלת הוא משל אל החכמה של מקרא זה שבתורה, וזה משל לזה. שמת בחור בילדותך הוא כנגד, והוא נער. הכתוב, ויטיבך לבך, הוא כנגד, היה רועה את אחיו בצאן. הכתוב, בימי בחורותך, הוא כנגד, את בני בלחה ואת בני זלפה נשי אביו. הכתוב, ודע כי עץ כל אלה, הוא כנגד, ויבא יוסף את דבתם רעה. הכתוב, יביאך אלפים במשפט, הוא כנגד אלה תולדות יעקב יוסף, כי יוסף נכלל ביעקב שנקרא משפט. וסוד הסתרי תורה מי יכול לדעת אותם.

ביאור הדברים. שלשת אלפים משל ה"ס ג' קוין המכונים חג"ת, שה"ס אברהם יצחק יעקב, כמ"ש לפנינו בדבור הסמוך. ויעקב בלבד שה"ס קו האמצעי כלול מכולם, ויש בו לבדו ג' קוין, שה"ס ג' אלפים משל. והנה (דפו"י דף קמ"ה ע"א)

קטו

תרומה

על כל אלה, ויבא יוסף את דבתם רעה. ויביאך אלהים במשפט, אלה תולדות יעקב יוסף. יוסף אתפליל ביעקב, ורזין דסתרי תורה, מאן זכיל למנדע לון.

שנה וְהָאֵי מְשָׁל אֶתְפֹּשֵׁט לְתַלְתַּל אֶלְף מְשָׁלִים, וְכִלְהוּ בְּהָאֵי מְשָׁל, בְּשַׁעֲתָא דְיוֹסֵף אֶתְפֹּלִיל בְּיַעֲקֹב, תַּלְתַּל אֶלְף אֵינּוֹן, בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דְּכִלְהוּ בְּהָאֵי מְשָׁל בְּרִזָּא דְחֻכְמָתָא. ¹³ וְכֵאֲנָן, כְּמָה זִטְיִיעִין אֵינּוֹן ¹⁴ בְּטוֹעֻנִין ¹⁵ דְּטַמְירוּ, בְּהוּ דְיִירֵי תְרִיסִין, דְּלִית לְהוֹן חוֹשְׁבְּנָא לְטַמְרִין דְּחֻכְמָתָא.

שנה וְיִהִי שִׁירוֹ חֲמֵשָׁה וְאַלְף, הָכִי אֻקְיָמָנָא, וְיִהִי שִׁירוֹ שֵׁל מְשָׁל, וְכֵלָא חַד, בֵּין מֵאן דְּאָמַר וְיִהִי שִׁירוֹ דְשִׁלְמָה, בֵּין מֵאן דְּאָמַר וְיִהִי שִׁירוֹ שֵׁל מְשָׁל, כֵּלָא אִיהוּ חַד, וְכֵלָא אִיהוּ קְאָמַר, וְיִהִי שִׁירוֹ, דָּא שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכִי חֲמֵשָׁה וְאַלְף אִיהוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. וְדָאֵי הָכִי הוּא, חֲמֵשָׁה אֵינּוֹן תְּרַעִין וּפְתַחִין דְּמִתְפַּתְחִי בְּמִלְכָּא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ. וְאֵינּוֹן חֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין דְּאִילְנָא דְחַיֵּי. חֲמֵשִׁין שְׁנִין דְּיוֹבְלָא.

חלופי גרסאות

ה מוסיף אלה יביאך אלקים במשפט. ו והלך ברכי לבן. ז מוסיף אינון טייעין; אינון דטייעין. ח כטוענין. ט דטמיר. י לון. כ מוסיף דכתיב ויהי.

דרך אמת צ) בעניני סודות אלו יש כמה וכמה גדולי עולם המתרמים לחכמים בדמיון סוחרים והולכים ונוסעים אחרי החכמים בעוה"ז שאין להם מספר כרי שיבינו וישמעו מהחכמים סודות ענינים אלו.

שיר השירים אשר לשלמה

הסולם

מאמר

כי שלשה אלפים הם באברהם יצחק ויעקב, שה"ס חג"ת, שהם ג' קוין, ויעקב לבדו כולל מכולם, ויש בו לבדו ג' קוין כנ"ל בדבור הסמוך. וע"כ כשנכלל יוסף ביעקב הם כולם ביוסף. שכולם, שכל ג' קוין, הם במשל הזה בסוד החכמה. וכאן, בג' אלפים משל, כמה סוחרים הם במשאי סחורות של נסתר. כלומר, שחכמים הרבה יש להם בזה הרבה סודות, בהם דרי המגינים, דהיינו לובשי מגינים כנגד הס"א הממשיכים אותם מקו אמצעי, ואין להם חשבון לסתרי החכמה שיש בזה.

שנה ויהי שירו חמשה וא"ף: כך העמדנו, ויהי שירו, של משל, חמשה וא"ף. והכל אחד בין מי שאומר ויהי שירו של שלמה, ובין מי שאומר ויהי שירו של משל, הכל הוא אחד, והכל הפירוש הוא, ויהי שירו, זה שיר השירים. ושואל, וכי שיר השירים הוא חמשה ואלף. ומשיב, ודאי כך הוא, **חמשה**, הם שערים ופתחים הנפתחים במלך שהשלום שלו, שהוא ז"א, והם חמש מאות שנים של עץ החיים שהוא ז"א, כי הם ה' ספירות כח"ב תו"מ הנמשכים לו מאמא, והם חמשים שנים של יובל, שהוא בינה, הנמשכים לו"א.

ואלף

ה"ס קו ימין שביוסף, כנגד, והוא היה רועה את אחיו בצאן. בימי בתורותיך, היינו קו שמאל שבו שה"ס אפי זוטרי, שהוא כנגד את בלהה ואת זלפה נשי אביו. ודע כי על כל אלה, היינו שע"י הדעת יעלה את ג' אתונן אלה דאלקים ויתברן עם מ"י דאלקים, שבדרך זה תתלבש החכמה שבאלה בחסדים שבמ"י ותוכל החכמה להאיר. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף י"ג ד"ה ותנו). והוא כנגד ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם, שפירושו שהמשיך החכמה ע"י קו אמצעי כנ"ל. ויבאך אלקים במשפט, היינו שאלקים מביא את יוסף וכלל אותו במשפט שהוא ת"ת, דהיינו יעקב. והכתוב מסיים בזה, להורות שכל עיקר התכללות יוסף ביעקב הוא כדי להמשיך החכמה, וז"ש, ודע כי על כל אלה יביאך אלקים במשפט, דהיינו שהביאך במשפט בשביל לחבר אלה במ"י ע"י הדעת. והוא כנגד אלה תולדות יעקב יוסף, שפירושו, שיוסף נכלל ביעקב, כנ"ל.

שנה והאי משל אתפשט וכו': ומשל הזה מתפשט לג' אלף משלים, לג' קוין, וכולם הם במשל הזה בשעה שיוסף נכלל ביעקב, (דפוי" דף קמ"ה ע"א *) דף קמ"ה ע"ב)

קבו

תרומה

שנה) ואלף, דא איהו אילנא דחיי, חתן דנפיק ימסטרניה, ואיהו גרית
כל אינון חמשה, למיתי לגבי פלה. יומיה דקב"ה אלף שנין איהו, ודא איהו
נהר דנגיד ונפיק מעדן. יוסף זפאה. דאקרי צדיק, על שמה דסיהרא. כמה
ידאתני ביה קב"ה. וכגין פך שיר השירים, קדש קדשים.

שנו) ולית לך קרא בשיר השירים, דלא אית ביה רזא דחמשה ואלף
ודאי. שיר השירים ודאי הכי הוא. חמש דרגין אינון ביהאי קרא, כמה דאתמר.
ואי תימא, האלף אמאי לא אדפר הכא. ודאי תהוא אלף טמירא תוה, וטמירא
איהו עד דאתחברת אתתא בבעלה. ועל דא אשתדל שלמה, למיתי תהוא אלף
לגבי פלה, בטמירו דגושפנקא דתכמתא עלאה.

שנו) פיון דעבד קדש הקדשים לתתא, גניז וטמיר, וועאל רזא דקדש
הקדשים לתמן, למעבד גניזו דשמושא שלים, עילא ותתא פדקא יאות. קדש
הקדשים איהו לעילא, רזא דתכמתא עלאה, ויובלא. פגוונא דא גרתין חתן
וכלה, ירותא דאבא ואמא.

שנח) ואתהדרו אתסנת ירותא פגוונא אתרא. ירותא דאבא, גרתא פרתא,
בסליקו דשמה קדישא דא, ואתקרי אוף הכי קדש, חכמה. ירותא דאמא, גרית

חלופי גרמאות

ל מטטירי. מ שמה. נ דהתנה. ס ביה; ל"ג בה. ע האי. פ ועאל. צ ריובלא.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה

שיש בו חמש תיבות כנגד חמש מדרגות כח"ב
תו"מ. ואם תאמר, האלף, שהוא יסוד, למה אינו
נזכר בכתוב הזה. הוא משום כי אלף ההוא
ודאי נסתר הוא, והוא נסתר עד שמתחברת
אשה בבעלה, שהם ז"א ומלכות, ועל זה
השתדל שלמה להביא אלף הזה אל הכלה
בסתר החותם של החכמה העליונה, שהוא יסוד
המלכות שבה נחתם, ומתגלה, חכמה עלאה.

שנו) כיון דעבד קדש וכו': כיון שעשה
קדש הקדשים למטה, בבית המקדש, גנוז
ונסתר, הכניס סוד קדש הקדשים שמה, שהם
שני הכרובים, שהם בסוד ז"א ומלכות הנקראים
קדש הקדשים, כדי לעשות סתרו של זוג
השלם למעלה באו"א, ולמטה בז"א ומלכות,
כראוי. קדש הקדשים למעלה הוא סוד חכמה
עליונה, ויובל שהוא בינה. כעין זה יורשים
חתן וכלה, שהם ז"א ומלכות, ירושת או"א,
דהיינו חכמה ויובל, ונקראים אף הם קדש
קדשים.

שנח) ואתהדרו אתסנת ירותא כו':
וחזרה נחלת הירושה באפן אחר. ירושה דאבא,
שהוא חכמה עלאה הנמשכת מחכמה סתמימאה
דא"א, ירושת הבת, שהיא המלכות, שרק בה
מתגלה

שנה) ואלף, דא איהו וכו': ואלף, זהו
עץ החיים, ז"א. החתן היוצא מצדו, שהוא יסוד
היוצא מעץ החיים שהוא ז"א, שהוא יורש כל
אלו החמשה שבעץ החיים, להביאם אל הכלה,
שהוא המלכות. יומו של הקב"ה הוא אלף
שנים. היינו כשו"א מלביש לאו"א עלאין
ספירותיהם הן כל אחת בסוד אלף, ואז גם
שם הספירות חג"ת נה"י דז"א, הנקראים ששת
ימים, כל יום בסוד אלף שנים. ונמצא אז שגם
היסוד, הוא אלף שנים. וזהו נהר היוצא מעדן,
כי היסוד הנקרא נהר יוצא אז מעדן שהוא
או"א עלאין, שהוא נקרא יוסף הצדיק, דהיינו
יסוד דגדלות דז"א, הנקרא צדיק על שם
הלבנה, שהיא המלכות, הנקראת צדק, שהוא
דבוק עמה, כמו שהתנה עמה הקב"ה, היינו
בסוד"ה, אם לא ברייתי יומם ולילה חוקות
שמים וארץ לא שמותי. ומשום זה, שיר השירים
הוא קדש הקדשים, שנמשכים בה המוחין דאו"א
הנקראים כן. כמ"ש לפנינו.

שנו) ולית לך קרא וכו': ואין לך כתוב
בשיר השירים שאין בו סוד חמשה ואלף,
ודאי. הכתוב, שיר השירים, ודאי כך הוא, כי
חמש מדרגות יש בכתוב הזה, כמו שלמדנו,

(דפו"י דף קמ"ה ע"ב)

תרומה
קיו
 בְּרָא, וְאֶקְרִי קְדָשִׁים, בְּגִין דְּנָטִיל כָּל אִינוּן קְדָשִׁים עֲלָאִין, וְכַנִּישׁ לֹון לְגַבְיָהּ.
 וּבִתְרֵי זֵהִיב לֹון, וְאָעִיל לֹון לְגַבְיָהּ כְּפֻלָּה.
שנמ וְעַל דָּא שְׁאָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר, לְגַבְיָהּ קְדָשׁ. הַשִּׁירִים, לְגַבְיָהּ
 קְדָשִׁים, לְמַהְוֵי כְּלָא קְדָשׁ קְדָשִׁים, בְּרִזָּא תְּדָא כְּמָה דְּאִתְחַזִּי. אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה הָא
 אִתְמַר לְמַלְכָּא דְּשִׁלְמָא דִּילֵיהּ.
שם וְאִי תִימָא שְׁבַחָא דָּא דִּילֵיהּ הוּא. לָא תִימָא הַכִּי, אֲלָא שְׁבַחָא
 בְּאִתְרֵי עֲלָאָה אִיהוּ סְלִקָּא. אֲכַל הַכָּא הוּא רִזָּא. כִּד מִתְתַּקְנָן דְּכִר וְנוֹקְבָא כְּתְדָא,
 תַּחְוֹת מַלְכָּא עֲלָאָה, כְּדִין הֵהוּא מַלְכָּא אִסְתַּלִּיק לְעֵילָא, וְאִתְמַלְיָא מִכָּל קְדוּשִׁין,
 וּמִכָּל בְּרַכְיָאן, דְּנִגְדָן לְתַתָּא, וְאִתְמַלְיָא וְאָרִיק לְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ תִיאוּבְתִיָּה דְּמַלְכָּא
 עֲלָאָה, כִּד אִתְמַלְיָא קְדוּשִׁין וּבְרַכְיָאן, וְאָרִיק לְתַתָּא.
שסא וְעַל דָּא אִיהוּ צְלוּתִין וּכְעוּתִין, דְּיִתְתַּקֵּן וְאִתְמַלְיָא הֵהוּא מְבוּעָא
 עֲלָאָה. דְּכִינָן דְּאִיהוּ מִתְתַּקֵּן כְּדָקָא זְאוּת, מִחִיזוּ דִּילֵיהּ, וּמִחִיזוּ דֵּהֵהוּא תְּקוּנָא,
 מִתְתַּקְנָא עֲלֵמָא תַתָּאָה, וְעוֹלְמַתְתָּהּ. וְלָא אֲצַטְרִיף עֲלֵמָא תַתָּאָה לְאִתְתַּקְנָא, אֲלָא
 מִחִיזוּ דְּעֲלֵמָא עֲלָאָה. סִיְהֵרָא, לִית לָהּ חִיזוּ מְגַרְמָהָא כְּלָל, כִּד אִתְתַּקֵּן

חלופי גרסאות

ק לגבה. ר דכלה. ש לייג אמר. ת לייג אלא. א וסלקא. ב ודא וליג ועל. ג דאחחקן. ד חיון.

מאמר	הסולם	שיר השירים אשר לשלמה
מתגלה החכמה. בעלית השם הקדוש הזה, דהיינו בעת עליית המלכות, הנקראת שם, אל או"א, אז מתגלה בה החכמה, ונקראת גם כן קדש, שהוא חכמה, כמו אבא. ירושה דאמא, שהיא בינה, שהוא חסדים בסוד כי חפץ חסד הוא, יורש הבן, ונקרא קדשים, משום שלוקח כל אלו קדשים העליונים, הן חכמה דאבא והן חסדים דאמא, ומקבץ אותם אליו, אבל החכמה היא מכוסה, ורק החסדים שולטים בו, וע"כ נבחן שאינו יורש מאבא אלא מאמא לבד. ואחר כך, נותן אותם, דהיינו החכמה והחסדים, ומכניסם אל הכלה, שהיא מלכות. ובה מתגלה החכמה, ע"כ נבחן, שירושת את אבא, שיש בו חכמה עלאה מחכמה סתימאה דא"א שהוא שורש אל החכמה. וע"כ נקראת קדש על שמו.	לשלמה שהוא ז"א, אל תאמר כן, אלא השבת במקום עליון הוא עולה, דהיינו לבינה שיצאה לחוץ מחכמה סתימאה דא"א וחזרה אליו, שכל אלו המוחין שלה הם. (כמ"ש ב"א דף ז' בד"ה וכבר) אבל כאן, מ"ש, אשר לשלמה, הוא סוד. כי כשמתתקנים דכר ונוקבא יחד, שהם ז"א ומלכות, תחת מלך העליון, שהוא בינה, שאתוון אלה דבינה, שהן נה"י שלה יורדים לז"א ומלכות בעת קטנותה, שנה"י אלו נותנים להם מוחין בעת גדולתה. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף כ"ו ד"ה ואמא) אז מלך ההוא, שהוא ז"א, עולה למעלה, אל הבינה, ונתמלא שם מכל הקדושות ומכל הברכות הנמשכות למטה, ומשפיע אותם למטה, דהיינו למלכות. וזו היא השתוקקותו של מלך העליון, ז"א, להתמלא קדושות וברכות להשפיע למטה, למלכות.	שיר השירים אשר לשלמה
שנמ וע"כ דא אמר וכו': ועל כן אמר, שיר השירים, שיר אל קדש, שהוא אבא, השירים, אל קדשים, שהם אמא. להיות הכל בסוד קדש הקדשים בסוד אחד כמו שראוי. אשר לשלמה, הרי למדנו, שפירושו, למלך שהשלום שלו, שהוא ז"א.	שסא וע"כ דא איהו וכו': ועל זה הם התפללות והבקשות, שאנו אומרים, שיתתקן ויתמלא מבוטע העליון ההוא, ז"א, כי כיון שהוא מתתקן כראוי, הנה אז, ממראה שלו, דהיינו חכמה הנקראת ראייה, וממראה של תקן ההוא דהיינו מתקון בחינת קו האמצעי, מתתקן עולם התחתון, שהוא המלכות, והעלמות שלה, שהם היכלות	שסא וע"כ דא איהו וכו': ועל זה הם התפללות והבקשות, שאנו אומרים, שיתתקן ויתמלא מבוטע העליון ההוא, ז"א, כי כיון שהוא מתתקן כראוי, הנה אז, ממראה שלו, דהיינו חכמה הנקראת ראייה, וממראה של תקן ההוא דהיינו מתקון בחינת קו האמצעי, מתתקן עולם התחתון, שהוא המלכות, והעלמות שלה, שהם היכלות

(דפו"י דף קמ"ה ע"ב)

ק"ה

תרומה

" בְּשִׁמְשָׁא וְאִנְהִיר, וּמְחִיזוּ דְשִׁמְשָׁא וְתַקוּנָא דִּילֵיהּ אֲתַתְּקִנַּת סִינְהָא וְאִתְּנַהֲרִית. **שסב** יִמָּה יִדְאֶצְטְרִיךְ צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין, " דִּיתְנַהֲרִי וְיִתְתְּקִין הֵהוּא אַתְרֵי דְנִפְקָא מִגִּיּה נְהוּרָא, דְכִיּוֹן דְהֵהוּא אַתְרֵי מִתְתְּקִנָא, מְחִיזוּ דִּילֵיהּ, אֲתַתְּקִין כֹּל מֵאֵן דְלִתְתָא. " וּבְגִין כִּי תוֹשְׁבַתְתָּא דְקָאֲמַר שְׁלֵמָה, לֹא אֲשַׁתְּדַל אֶלָּא בְּגִין מְלָכָא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ, דִּיתְתְּקִין. כִּיּוֹן דְאִיהוּ אֲתַתְּקִין, מְחִיזוּ דִּילֵיהּ, כֹּלָּא יִתְתְּקִין. וְאִי אִיהוּ לֹא אֲתַתְּקִין, לֵית כֹּלָּה תַקוּנָא לְסִינְהָא לְעֵלְמִין, וּבְגִין כִּי אֲשֶׁר לְשְׁלֵמָה. דִּיתְתְּקִין וְיִתְמַלֵּי כִּדְקָא גְאוּת בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְאֲתַמַּר.

שסג * * * וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו', וְזֶה דְרִזִּין לְיַדְעֵי חֲכָמָתָא, כִּד אֲסַתְּלַק בְּרַעוּתָא דְסִתְרָא דְכָל סִתְרִין לְמַעַבְדֵי יְקָרָא לִיקְרִיָה, אֲנָשִׁיב רוּחָא וּמְנַקְדָה עֲלָהּ, דְנִגִּיד מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא, וְשׁוּי תַקוּנִיָה, לְאֲתִישְׁבָא בְּהַאי עֲלָמָא. אַמְאִי. בְּגִין דְאִי לֹא יְהֵא עֲקָרָא וְשִׁרְשָׁא בְּהַאי עֲלָמָא, לֹא יְהֵא מְאֵנָא לְאַרְקָא " בְּהַאי עֲלָמָא כֹּלָּל. וְאִי לֹא יִרְיַק לְהַאי עֲלָמָא, מִיָּד אֲתַאֲכִיד, וְלֹא יִכִּיל לְקִיָּמָא אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא. אַכְּל בְּגִין דְתַקוּנִיָה אִיהוּ מְהַאי עֲלָמָא אֲתַמְלִי מְסִטְרָא חֲדָא לְאַרְקָא לְהַאי עֲלָמָא, וּמְסִטְרָא אֲתַרָא לְאַרְקָא לְמַלְאֲכֵי עֲלָאִי. וְכֹלָּא אֲתַנּוּ מְגִיָה כְּחֲדָא.

מסורת הזהר

(ס) (שמות כה) לעיל אות א' צ"א.

חלופי גרסאות

ה שמשא ו' מאן, ז אצטריך, ח דאתנהר ואתתקין; כי דאתנהיר (ד"א), ט ל"ג ובגין כך, י אתתקין, כ ליה, ל ל"ג אשר, מ ב"ז כתב כאן ספר הבהיר שבסוף הספר (דפו"י) סימן ג'; בדפו"י כתב סתרי תורה, נ מנהורא, ס והאי, נ להא.

מאמר

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

כתוב, אשר לשלמה, שהוא ז"א, שיתתקן ויתמלא כראוי מתחילה, כמו שלמדנו.

מאמר מאת כל איש אשר ידבנו לכו

שסג) ויקחו לי תרומה מאת וגו': סוד הסודות ליודעי חכמה. כשעלה ברצון סתר כל הסתרים, שהוא כתר, לעשות יקר ליקרו, השיב רוח מנוקדה עליונה, שהיא חכמה, דחיינו רוח חכמה, הנמשך מלמעלה למטה, למלכות, כי אין החכמה מתגלית בשום ספירה, רק במלכות לבדה, (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) ועשה שם תקונו, כדי להתישב בעולם הזה. ולמה עשה שם תקון הזה, הוא משום שאם לא היה עיקר ושורש של עולם הזה מתוקן במלכות, לא היה כלי להשפיע בעולם הזה כלל ואם לא ישפיע לעולם הזה, היה העולם נאכזר מיד ולא היה יכול להתקיים אפילו רגע אחד, אבל משום שעשה תקון במלכות, מעולם הזה, מתמלאה המלכות מצד אחד להשפיע לעולם הזה, ומצד אחד להשפיע למלאכים העליונים. והכל נזונים ממנה ביחד.

שלימו

היכלות דבריא. ואין צריך עולם התחתון להתתקן, מבינה, כמו בקטנותה, אלא ממראה של עולם העליון, ז"א. ולא מבינה, הלבנה, שהיא מלכות, אין לה מראה מעצמה כלום, דחיינו אחר שנתמטטה מאורות שקבלה מבינה, חוץ מכאשר מתקנת על ידי השמש, שהוא ז"א, ואז מאירה. (ועי' בראשית א' במאמר ב' המאורות, מאות ק"א והלאה) ומראה השמש והתקונים שלו נתקנה הלבנה ומאירה.

שסב) מה דאצטריך צלותין וכו': מה שצריכים תפלות ובקשות, הוא שיאיר ויתוקן מקום ההוא שהאור יוצא ממנו, שהוא ז"א, כי כיון שמקום ההוא מתתקן, הנה ממראה שלו מתתקן כל מה שלמטה, במלכות. ומשום זה השיר שאמר שלמה, לא השתדל לתקן אלא בשביל המלך שהשלום שלו, שהוא ז"א, שיתתקן, וכיון שהוא מתתקן, הכל מתתקן ממראה שלו, ואם הוא לא התתקן, אין תקון ללבנה, שהוא המלכות, לעולם, ומשום זה

(דפו"י דף קמ"ה ע"ב *) דף קמ"ו ע"א

קי"ט

תרומה

שסד) שלימו דתקונא דהאי רותא, רותיהון דצדיקנא בהאי עלמא. רותא דא "אשתלים, בזמנא דתנוף וירד ומהללאל" הוּו בעלמא "וכד אסגיאוו חייכי עלמא, אעדו ההוא שלימו מניה. לבתר דאתאכידו, יאתא נח ואשלים ליה. אתא דור הפלגה, אעדו ההוא שלימו מניה. "אתא אברהם ואשלים ליה. אתו אנשי סדום ואעדו ליה. אתא יצחק ואשלים ליה. אתו פלשתים ותייכי דרא ואעדו ליה מניה. אתא יעקב ובנוי, ערסא שלימא, ואשלימו ליה.

שסה) נפקו מארעא קדישא "ונחתו למצרים, ובגינייהו אתעפכת תמן. ובגין "דאדהרי תמן ישראל" לעובדין דמצראי, אתפפאי ואתעדי ההוא שלימו, עד דנפקו ממצרים, ואתו למעבד משכנא. אמר קב"ה, רעותי לדינא ביניכו, אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רותא דילי, "דישרי בגוויכו. הה"ד, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

שסו) ודא איהו רנא דכתיב, ויקחו לי תרומה. אמר משה לקב"ה מאן דכיל למיסב לה ולמעבד לה. א"ל, משה, לא כמה דאת חשיב, אלא "מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו', ומההוא רעותא ורותא דלהון, תסבון לה, ותשלמון לה.

שסז) פד אתא שלמה, אתקין לתהוא רותא בשלימו דלעילא, דהא מן יומא דאשתלים לתתא ביומוי דמשה, לא אעדיאו ההוא שלימו ומניה. בין

הלווי גרמאות

פ אשלים, צ מוסיף כד הוּו, ק ל"ג וכר; ואסגיאוו ול"ג וכר, ר ל"ג אתא נח, ש ואתא, ת נחיתו, א דאהריו, ב לעבדין, ג דשריא; מוסיף דשריא ביניכו ובגוויכו, ד ייכול, ה ל"ג מאת, ו ומההוא, ז מוסיף מניה עד דאתא שלמה.

הסולם

מאמר

מאת כל איש אשר ידבנו לבו

ממצרים, ובאו לעשות משכן, אמר הקב"ה, רצוני לדור ביניכם, אבל איני יכול עד שתתקנו רוח ההוא שלי, דהיינו אור המלכות כנ"ל, שישרה בתוכם. ז"ש, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

שסח) ודא איהו רנא וכר: וזה הוא סוד שכתוב, ויקחו לי תרומה. דהיינו השכינה, רוח המלכות. אמר משה להקב"ה, מי יכול לקחת אותה, ולעשות אותה. אמר לו: משה, לא הוא כמו שאתה חושב, אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו' דהיינו מן הרצון והרוח שלהם תקחו אותה ותשלמו אותה.

שסח) כד אתא שלמה וכר: כשבא שלמה, התקין רוח ההוא של המלכות, בשלמות של מעלה, של הבינה, כי מיום שנשלמה למטה בימי משה לא הוסרה שלמות ההיא שלמטה ממנו, כיון שבא שלמה השתדל להשלים אותה

שסד) שלימו דתקונא דהאי וכר: שלמות תקוננו של רוח הזה, שהוא אור המלכות, כנ"ל, הוא רוחם של הצדיקים בעולם הזה. רוח זה נשלם בזמן שחנוך וירד ומהללאל היו בעולם, וכשנתרבו רשעי עולם, הוסרה שלימות ההיא ממנו. מן הרוח. ואח"כ שנאבדו בחבול, בא נח והשלים אותו. בא דור הפלגה והוסרה השלמות ממנו, מן הרוח, בא אברהם והשלים אותו. באו אנשי סדום והסירו אותו, בא יצחק והשלימו. באו פלשתים ורשעי הדור והסירו השלמות ממנו, באו יעקב ובניו שהיו מטה שלמה בלי פסול, והשלימו אותו.

שסה) נפקו מארעא קדישא וכר: יצאו מארץ הקדושה וירדו למצרים נתעכב הרוח בשבילים במצרים, ומשום שחזרו שם ישראל למעשים של המצרים, נכנע הרוח והוסר השלמות ההיא ממנו, עד שיצאו ישראל (דפו"י דף קמ"ו ע"א)

תרומה

קב

דָּאָתָא שְׁלמָה, אֲשֶׁתְּדֵל לְאֲשֶׁלְמָא לִיה לְעִילָא, וְשָׂאֲרֵי חֲלָתְקָנָא חִיזוּ דְעֲלָמָא
עֲלָתָה, לְאֲתְתָקְנָא מִהֵוּא חִיזוּ עֲלָמָא תְּתָתָה, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר לְשְׁלמָה. ^ט
שסח ^י וְזֹאת הַתְּרוּמָה, הִיא אֶתְמַר, דְּכַד קב"ה אֲתְגַלִּי עַל טוֹרָא דְסִינֵי,
כַּד אֲתִיְהִיבַת אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן. כָּל אֲמִירָה וְאֲמִירָה עֵבִיד קְלָא,
וְהֵוּא קְלָא אֲתְפָרֵשׁ לְעִ קְלִין, וְהוּוּ כְּלָהוּ נְהִירִין וְנִצְצִין לְעִינֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל
כְּלָהוּ, וְהוּוּ חֲמָאן עֵינִין בְּעֵינִין זִיו יְקָרָא דִּילֵיהּ, הֵךְא הוּא דְכְּתִיב ^ט וְכָל הָעַם
רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֶת. רוֹאִים וְדָאִי.

שסט וְהֵוּא קְלָא הֵנָּה אֲתְרֵי בֵיה בְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר לוֹן,
תְּקַבְּלֵנִי עֲלֵךְ, בְּכַף וְכַף פְּקוּדִין דְּבְאֹרֵייתָא, וְאָמְרוּ הִין. אֶהְדֵּר לִיה עַל רִישֵׁיהּ,
וּמִתְגַּלְגֵּלָא עֲלֵיהּ, וְהוּוּ אֲתְרֵי בֵיה, וְאָמַר ^י לִיה, תְּקַבְּלֵנִי עֲלֵךְ בְּכַף עוֹנְשִׁין
דְּבְאֹרֵייתָא, וְהוּוּ אָמַר הִין. לְכַתֵּר אֶהְדֵּר הֵוּא קְלָא, וְנִשְׁיָק לִיה בְּפּוּמֵיהּ, הַה"ד
^ט יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

שע וְכִדִּין כָּל מָה דְהוּוּ חֲמָאן יִשְׂרָאֵל בְּהֵוּא זְמָנָא, הוּוּ חֲמָאן גּוּ חַד
נְהוֹרָא, דְּקַבִּיל כָּל אֵינּוֹן נְהוֹרִין אֲחֵרִינִין, וְהוּוּ תְּאָבִין לְמַחְמֵי. אָמַר לוֹן קב"ה,
הֵוּא נְהוֹרָא דְחֲמִיתוּ בְּטוֹרָא דְסִינֵי, דְּקַבִּיל כָּל אֵינּוֹן גְּוּנֵי נְהוֹרִין, וְתִיאוּבְתָא
^ט דְּלִכּוֹן עֲלֵיהּ, תְּקַבְּלוֹן לָהּ וְתִסְבוֹן לָהּ לְגַבִּיכּוֹ, וְאֵינּוֹן גְּוּנִין דְּאִיהִי מְקַבְּלָא,
אֵלִין אֵינּוֹן זְהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת וְגו'.

חלופי גרסאות

ח לתקנא; לאתקנא. ט ברפויי כתב ע"כ; כאן שיין מה
שבסוף זה החלק סימן ג'. י ברפויי כתב זהר. כ לה;
לוך. ל חמאן ישראל. ח דלהין. נ ליג וגו'.

מסורת הזהר

U (שמות כה) לעיל אות סי' צ"ג. P (שמות כ) יתרו
עו צ"ג. Z (שיר א) ב"ב פה צ"א.

הסולם

מאמר

מישראל, ואמר לו תקבלני עליך בכך וכך
מצות שבתורה, שז"ס קו ימין, ואמרו כן, חזר
על ראשו ומתגלגל עליו והיה מעיד בו ואמר
תקבלני עליך בכך וכך עונשים שבתורה, שז"ס
קו שמאל, והיה אומר כן. אחר כך חזר קול
ההוא ונשק אותו בפיו, ז"ש, ישקני מגשיקות
פיהו. שז"ס קו אמצעי, ובחינת ג"ד.

אותו מלמעלה, והתחיל לתקן מראה עולם
העליון, שהוא ז"א, כדי לתקן ממראה היא
את עולם התחתון, שהוא המלכות. וזה הוא
אשר לשלמה, שהוא ז"א.

מאמר הנשיקין

שסח וְזֹאת הַתְּרוּמָה: הִרִי לְמַדְנוּ,
כְּשִׁנְגַלָה הַקְּב"ה עַל הַר סִינֵי, כְּשִׁנִּיתָנָה הַתּוֹרָה
לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר הַדְּבָרוֹת, כָּל דְּבוּר וְדְבוּר
עֲשֵׂה קוֹל, שֶׁהַדְּבָרוֹ שֶׁה"ס חֲכֵמָה, הוֹלִיד קוֹל
שֶׁה"ס חֲסִידִים. וְקוֹל הֵוּא נַחֲלֵק לְעִ קוֹלוֹת,
וְהִיוּ כּוֹלֵם מְאִירִים וּמְנוֹצְצִים לְעִינֵיהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל כּוֹלֵם, וְהִיוּ רוֹאִים עֵין בְּעֵין זִיו יָקָר
שְׁלוֹ, ז"ש, וְכָל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. רוֹאִים
וְדָאִי. דְּהִינּוּ שִׁנְגַלָה בּוּ מוֹחִין דְּחֲכֵמָה, שֶׁה"ס
דְּאִיהּ, וְאֵעִיף שְׁבַעצֶס ה"ס חֲסִידִים.

שע וְכִדִּין כָּל מָה וְכו': וְאֵז כָּל מָה
שְׂרָאוּ יִשְׂרָאֵל כּוֹמֵן הֵוּא הִיוּ רוֹאִים תּוֹךְ אֹר
אֲחֵר, דְּהִינּוּ מַלְכוּת, שְׁקַבֵּל לְתוֹכּוֹ כָּל אֵלוֹ
אוֹרוֹת אֲחֵרִים, שֶׁהֵם חוֹג"ת. וְהִיוּ חוֹמְדִים לְרֵאוֹת
אוֹתוֹ. אֲמַר לָהֶם הַקְּב"ה, אֹר הֵוּא שְׂרֵאִיתֶם
בְּהַר סִינֵי שְׁקַבֵּל כָּל אֵלוֹ גְּוּנֵי הָאוֹרוֹת, וְהִיהָ
הַשְׁתוֹקֵקוֹתְכֶם אֵלַי, שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת, תְּקַבְּלוּ אוֹתָהּ
וְתַקְחוּ אוֹתָהּ אֲצִלְכֶם. וְהַגְּוֹנִין שֶׁהָאוֹר מְקַבֵּל,
הֵם, זְהָב שֶׁהוּא גְבוּרָה, כֶּסֶף שֶׁהוּא חֲסֵד, נַחֲשֶׁת
שֶׁהוּא תִּיּוֹת. וְגו'. שֶׁה"ס ג' קוּיִן.

שסט וְהֵוּא קְלָא הוּוּ וְכו': וְקוֹל הֵוּא
הִיהָ בּוּ ג' קוּיִן, וְהִיהָ מְעִיד בְּכָל אֲחֵר וְאֲחֵר
(דְּפּוּיֵי דִף קְמִי צ"א)

דבר

קכא

תרומה

שעא דְּבַר אַחַר יִשְׁקֵנִי מְנַשְׁקוֹת פִּיהוּ, מֵאֵי קָא קָא חֲמָא שְׁלֵמָה מְלָכָא, דְּאִיהוּ אָעִיל מְלֵי דְרַחֲמֵי בֵּין עֲלָמָא עֲלָמָה לְעֲלָמָא תַּתְּמָתָה, וְשִׁירוּתָא דְתוֹשְׁבַתְחָתָא דְרַחֲמֵי דְאָעִיל בִּינֵייהוּ, יִשְׁקֵנִי אִיהוּ. אֶלָּא הָא אֹקְמוּהָ וְהָכִי אִיהוּ, דְלִית רַחֲמֵי דְדְבִיקוֹת דְרוּחָא בְרוּחָא, בְּרַחֲמֵי וְנִשְׁקָה בְּפּוּמָא, דְאִיהִי מְבוּעָא דְרוּחָא, וּמִפְקֵנָה דִּילֵיהּ. וְכַד נִשְׁקִין דָּא לְדָא, מִתְדַבְּקֵן רֵוחִין אֵלִין בְּאֵלִין, וְהוּוּ חַד, וְכַדִּין אִיהוּ רַחֲמֵי חַד.

שעב בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא קְדַמְאָה, תְּנֵה אָמַר עַל הָאֵי קָרָא, נִשְׁקָה דְרַחֲמֵי אֲתַפְשֵׁט לְד' רֵוחִין, וְד' רֵוחִין מִתְדַבְּקֵן בְּחָדָא, וְאֵינֻן גּוּ רֵזָא דְמַהֲיִמְנוּתָא וְסִלְקִין בְּד' אֲתָנוּן, וְאֵינֻן אֲתָנוּן דְשָׂמָא קְדִישָׁא תְּלֵי בְּהוּ, וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין תְּלִין בְּהוּ. וְתוֹשְׁבַתְחָתָא דְשִׁיר הַשִּׁירִים תְּלֵי בְּהוּ. וּמֵאֵן אִיהוּ אֶהְבֵּ"ה. וְאֵינֻן רַחֲמֵי תִּיבָא עֲלָמָה. וְאֵינֻן חֲבֵרוּתָא וְדְבִיקוּתָא וְשְׁלִימוּ דְכָלָא.

שעג אֵלִין אֲתָנוּן. ד' רֵוחִין אֵינֻן. וְאֵינֻן רֵוחִין דְרַחֲמֵי וְחֲדָה דְכָל שְׁיִפִּי גּוּפָא בְּלָא עֲצִיבוּ כְּלָל. ד' רֵוחִין אֵינֻן בְּנִשְׁקָה, כָּל חַד וְחַד כְּלִיל בְּחֲבֵרֵיהּ. וְכַד הָאֵי רֵוחָא כְּלִיל בְּאֲתָרָא, וְהָהוּא אֲתָרָא כְּלִיל בְּהָאֵי. אֲתַעְבִּידוּ תְּרִין רֵוחִין בְּחָדָא. וְכַדִּין מִתְחַבְּרֵן בְּדְבִיקוּ חַד, אֵינֻן אַרְבַּע בְּשְׁלִימוּ, וְנִבְעִין דָּא בְּדָא, וְאֲתַמְלִילוּ דָּא בְּדָא.

שעד וְכַד מִתְפַּשְׁטֵן, אֲתַעְבִּיד מֵאֵינֻן אַרְבַּע רֵוחִין חַד אֵיבָא, וְאִיהוּ רֵוחָא תְּדָא דְכְּלִיל מְד' רֵוחִין. וְדָא סְלִיק וְכַקַּע רְקִיעִין, עַד דְסִלְקֵן וְיִתִּיב לְגַבֵּי

חלופי גרמאות

ס רוחא. ע אינון. פ אינון. צ בנשיקה אינון. ק ליג רוחין; תריין. ר וכו'. ש מתפרשן.

הנשיקין	הסולם	מאמר
<p>בהן, ועליונים ותחתונים תלויים בהן, והשבת של שיר השירים תלוי בהן, ומי הן. הן ד' אותיות אהב"ה. והן מרכבה עליונה חו"ג תו"ם, והן חיבור ודבקות ושלמות הכל.</p> <p>שעג) אֵלִין אֲתָנוּן ד' וכו': אלו ד' אותיות אהב"ה. הן ד' רוחות, והן ד' רוחות של אהבה ושמחה של כל אברי הגוף בלי עצבות כלל. כי ד' רוחות הם בנשיקה כל אחד ואחד כלול בחבורו, דהיינו רוח ז"א כלול במלכות ורוח המלכות כלול בז"א, וכשהרוח הזה כלול ברוח האחר, והאחר כלול בזה נעשו בכל אחד ב' רוחות יחד, דהיינו רוח שלעצמו ושל חבירו הכלול בו, ואז מתחברים דבדיקות אחת, והם ארבע בשלמות, ב' דז"א וב' דמלכות ונבועים זה בזה ונכללים זה בזה.</p> <p>שעד) וכד מתפשטין אתעביד וכו': וכשמתפשט האדותם לעולם הזה, נעשה מאלו</p>	<p>הסולם</p> <p>שעא) דבר אחר ישקני מנשיקות פיהו. מה ראה שלמה המלך שהוא הביא דברי אהבה בין עולם העליון, שהוא ז"א, ובין עולם התחתון, שהוא המלכות והתחלת שבת האהבה שהביא ביניהם, הוא, ישקני. ומשיב, אלא למדנו וכך הוא, שאין אהבה של דביקות רוח ברוח זולת נשיקה, ונשיקה היא בפה, שהוא מבוע של הרוח והמוצא שלו, וכשנושקים זה לזה מתדבקים הרוחות אלו באלו ונעשו אחד, ואז הוא אהבה אחת.</p> <p>שעב) בספרא דרב המנונא וכו': בספרו של רב המנונא סבא הראשון, היה אומר על מקרא הזה, שנשיקת אהבה מתפשטת לד' רוחות, וד' רוחות מתדבקים יחד, והם תוך סוד האמונה, שהוא המלכות, וד' רוחות עולים בד' אותיות, והן האותיות שהשם הקדוש תלוי</p>	<p>מאמר</p> <p>שעב) בספרא דרב המנונא וכו': בספרו של רב המנונא סבא הראשון, היה אומר על מקרא הזה, שנשיקת אהבה מתפשטת לד' רוחות, וד' רוחות מתדבקים יחד, והם תוך סוד האמונה, שהוא המלכות, וד' רוחות עולים בד' אותיות, והן האותיות שהשם הקדוש תלוי</p> <p>(דפויי דף קמ"ז ע"א *) (דף קמ"ז ע"ב)</p>

קכב

תרומה

מד היכלא. דאתקרי היכלא דאחבה, ואיהו היכלא דכל רחמימו תלגא ביה. ויהיא רוחא הכי אקרי אחבה, וכד האי רוחא סליק אתער לתהוא היכלא, לאתחברא לעילא.

שעה ד' אתון אינון, לגבי ד' רוחין. ואינון אחבה. ואיבא דלהון אחבה. פד מתחברן דא בנדא, מיד אתער דא בסטר דא ונדא בסטר דא. א' מיד נפיק ה', ואתחבר בא', מתדבק בדביקו "ברחימו." ואתערו תרין אתון אתנין, ב' ה', ואתפלילו רוחין ברוחין בדביקו דרחימו, ופרחין אלין אתון מנייהו, פתהוא רוחא דסליק, ומתעטרן ביה פדקא יאות.

שעו פיון דאזיל וסליק תהוא אחבה שלימא, כלילא דבכל אינון ארבע רוחין, פגע בחד ממנא עלאה בכרבא, די ממנא על אלף וותשע מאה וותשעין רקיעין, ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכיא, דנגדא מרנא דטלא דלעילא. ויהוא נגידו אתקרי מים רבים. פיון דפגע לגבי תהוא רב

חלוסי גרמאות

ת ליג ברחימו. א ואתעבירו. ב מתעטרן. ג דסליק; דסליק דאזיל; דאזיל וליג וסליק. ד רכל. ה ותלת.

מאמר

הסולם

הנשיקין

מתעטרין בו כראוי. ונעשה כולל מד' רוחות ההם.

שעו כיון דאזיל וסליק וכי: כיון שהולך ועולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל אחבה, והוא היכל שכל אחבה תלויה בו. ורוח ההוא נקרא גם כן אחבה, וכשהרוח עולה, מעורר את ההיכל ההוא להתחבר למעלה. עט היכל הששי שהוא היכל הרצון, ששם הנשיקין. (כנ"ל בראשית ב' דף פ"ד אות ק"ל ע"ש).

ד' רוחות, פרי אחד, והוא רוח אחד הכלול מד' רוחות. וזה חוזר ועולה ובוקע רקיעים עד שעולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל אחבה, והוא היכל שכל אחבה תלויה בו. ורוח ההוא נקרא גם כן אחבה, וכשהרוח עולה, מעורר את ההיכל ההוא להתחבר למעלה. עט היכל הששי שהוא היכל הרצון, ששם הנשיקין. (כנ"ל בראשית ב' דף פ"ד אות ק"ל ע"ש).

שעה ד' אתון אינון וכי: ד' אותיות הן לד' רוחות הנ"ל, והן ד' אותיות אהב"ה. כי רוח ז"א הוא א', ורוח המלכות הנכלל בז"א, הוא ה'. ורוח המלכות הוא ה', ורוח ז"א הנכלל במלכות הוא ב'. והפרי שלהם נקרא אחבה. כנ"ל בסמוך. כי כשמתחברים זה בזה, ז"א במלכות בחיבור הנשיקין, מיד נתעורר זה בצד זה, הרוח של המלכות נתעורר ונכלל ברוח של ז"א, וזה בצד זה הרוח של ז"א נכלל ברוח של המלכות, וע"כ א' שהוא רוחו של ז"א, מיד נפיק ה', שהיא רוח המלכות הנכלל עמו, ומתחברת בא' ומתדבק בדביקות ובאחבה. ומתעוררים ב' אותיות אחרות, ה' שהוא רוחה של המלכות עם ב', שהוא רוחו של ז"א הנכלל במלכות, ונכללו רוחות ברוחות בדבקות האהבה ופורחות אלו אותיות אהב"ה מהם, באות ברות ההוא העולה כנ"ל, שהוא הפרי שלהם, וע"כ נקרא אהב"ה בשמם, והם

פירושו. כי מנשיקין הראשונים דז"א ומלכות הכלולות מד' רוחות כנ"ל נולד רוח אחד הכלול מכולם, שהפירוש הוא שבו הימין והשמאל שהם ז"א ומלכות, אחד ממש, שכמו שהשמאל מתבטל ונכלל בימין כן הימין מתבטל ונכלל בשמאל. וע"כ נקרא אהבה, כי בולט אהבת הימין אל השמאל, וכן להיפך. וכשהרוח הזה נמשך לצדיקים למטה הם חוזרים ומעלים אותו להיכל אחבה שבעולם הכריאה, כדי שיתגבר שם האהבה ע"י התחברות עם היכל הרצון כמבואר (לעיל בראשית ב' אות ק"ל ע"ש).

(דפויי דף קמ"ו ע"ב)

והשר

קבג

תרומה

משרין קאים לגביה, ולא זכיל לאעפכא ליה, ויאעבר בהו עד דאעיל לגבי היכל אהב"ה.

שעז זעל דא אמר שלמה, בסיום שבחיה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. מים רבים: אלן מים עלאין דנגדין מגו טלא עלאה. ונהרות לא ישטפוה: אלן אינון נהרי אפרסמונא דכיא, דאינון תליסר. ההוא ממנא איהו מלאכא דשליח מן קדם יי, ודא איהו רב משרין דקשיר פתרין למאריה, וזא אכתריאל, מעטר עטרין למאריה, בשמא גליפא מחקקא, יהנה זה צבאות.

שעח כיון דאעיל לגבי היכל אהבה, אתער רחימו דנשיקין עלאין, דכתיב וישק יעקב לרחל, למחוי נשיקין דרחימו עלאה פדקא זאות, ואינון נשיקין שירותא דאתערו דכל רחימו, ואתדבקוּתא וקשוּרָא דלעילא. ובג"כ שירותא דתושבתתא דשירתא דא איהו ישקני.

שעט מאן ישקני. ההוא דסתים גו סתימו עלאה. ואי תימא, סתימא

חלופי גרסאות

ו ולאעברא. ז ועל. ח גו. ט ליג דכיא. י דאזיל וסליק
ההוא אהבה. כ דאתרבקותא. ל ליג ואיהו.

מסורת הזהר

ק (שיר ח) ויחי רלד צ"א. ד (בראשית כט) ב"ב פו צ"א.

הנשיקין

הסולם

מאמר

שעז ע"א דא אמר וכי: על זה אמר שלמה בסיום שבתו של שיר השירים, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. מים רבים אלו הם מים העליונים הנמשכים מטל העליון, דהיינו החסדים המרובים. ונהרות לא ישטפוה, אלו הם נהרות של אפרסמון הטהור שהם י"ג. וכל אלו אינם מכבים האהבה הגדולה מימין אל השמאל, כנ"ל בדבור הסמוך. ממנה ההוא הוא מלאך שליח מלפני ה', וזה הוא רב המחנות הקושר כתרים לאדונו, הוא סוד אכתריאל, המעטר עטרות לאדונו, בשם החקוק הוי"ה י"ה צבאות.

והשר הממונה הנ"ל הוא אכתריאל כמ"ש לפנינו, שהוא מבחינת כתר של עולם הבריאה, וכיון שהוא כתר, ע"כ שולט על אלף תתק"צ רקיעים, שה"ס חכמה ובינה שבבריאה, המכונים אלפים, בסו"ה ואלפך בינה. ומה שחסר עשרה לאלף הב' ה"ס המלכות דמלכות שהיא ממדת הדין, היא חסרה ואינה באלף הב' שהוא בינה. כי רק המפתחא שולטת בה שה"ס יסוד המלכות. (כנ"ל בהקס"ז דף נ"ה במאמר מנעולא ומפתחא ע"ש) וגם הוא שולט על מים רבים, שה"ס חסדים מרובים הנמשכים מ"ג נהרות דאפרסמונא דכיא.

שעח כיון דאעיל לגבי היכל אהבה, נתעורר האהבה של נשיקין העליונים דז"א ומלכות דאצילות, שכתוב, וישק יעקב לרחל, שתהיה הנשיקין של אהבה העליונה כראוי. ואלו הנשיקין, הן תחילת ההתעוררות של כל אהבה ודבקות. וקשר של מעלה, וע"כ תחילת השבח של שירה זו הוא ישקני.

ולפיכך כיון שהרות עולה למעלה ופוגע בשר ההוא, ובחסדים המרובים שלו שהם מצד ימין, הנה היה ראוי שתתבטל בחינת אהבה שבו, דהיינו האהבה אל השמאל, ויחזור כולו לימין, כמו המים רבים. וז"ש כיון דפגע לגבי ההוא רב משרין, דהיינו במים רבים, שתחת שליטתו והשפעתו, קאים לגביה ז"א יכיא לעכבא ליה, שאינו מתבטל לשליטת החסדים המרובים שלו ועומד באהבתו אל השמאל, שה"ס המלכות. ועם זה תבין כל ההמשך.

שעט מאן ישקני ההוא וכי: שואל למי נאמר ישקני. ומשיב. הוא אותו הסתום בסתימה

(דפו"י דף קמ"ו ע"ב)

קבד

תרומה

דְּכָל סְתִימִין בֵּיהּ פִּלְזִין נְשִׁיקִין וְנְשִׁיק לְתַתָּא. ת"ח, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, לִית מֵאן דְּדַע לֵיהּ, וְאִיהוּ גְלִי מַנְיָה נְהִירוּ חַד דְּקִיק סְתִים, דְּלֹא אֲתַגְלִי בֵּר בְּחַד שְׁבִיל דְּקִיק דְּאֲתַפְּשֵׁט מַגְוִיָּה, וְאִיהוּ נְהִירוּ דְּנְהִיר לְכֹלָא. וְדֹא אֲתַעְרוּ דְּכָל רְזִין עֲלֵאִין. וְאִיהוּ סְתִים. לְזַמְנִין סְתִים, לְזַמְנִין אֲתַגְלֵא. וְאִךּ עַל גַּב דְּלֹא אֲתַגְלֵא כְּלָל. וְאֲתַעְרוּ דְּסִלְקוּ דְּנְשִׁיקִין בֵּיהּ פִּלְזִין. וּמַגּוּ דְּאִיהוּ סְתִים, שִׁירוּתָא דְּתוֹשְׁבַתָּא בְּאַרְחָ סְתִים אִיהוּ.

שפ וְאִי בֵּיהּ פִּלְזִין מַה בְּעֵי יַעֲקֹב יִהְיֶה, דְּהָא בֵּיהּ פִּלְזִין נְשִׁיקִין. אֲלֵא וְדֹאֵי הֵכִי הוּא. יִשְׁקֵנִי, הֵהוּא דְּסְתִים לְעֵילָא. וּבְמַה. "בְּהֵהוּא" רְתִיכָא עֲלֵאָה, דְּכָל גְּוֹנִין פִּלְזִין וּמִתְחַבְּרִין בֵּיהּ. וְהָאִי אִיהוּ יַעֲקֹב. כְּמַה דְּאֲמַרִּין, דְּבִיקוּתָא לְאֲתַדְּבַקָא בְּמִלְכָא בְּכִרָא דִּילֵיהּ הוּא. וְע"ד כְּתִיב "מְנַשְׁקוֹת פִּיהוּ.

שפא כִּי טוֹבִים "דוֹדִיד, אֲהֶדֶר לְגַבֵּי שְׁמָשָׁא, דְּאֲנְהִיר לָהּ לְסִיתְרָא, מַגּוּ נְהִירוּ דְּאִינוּן "בוֹצִינִין עֲלֵאִין, וְאִיהוּ נְטִיל נְהוּרָא דְּכִלְהוּ, וְאֲנְהִיר לְסִיתְרָא. וְאִינוּן בוֹצִינִין דְּמַדְּוֹגִין בֵּיהּ, מֵאן אֲתַר נְהִרִין. הֵדֶר וְאֲמַר מִיָּין, מִסְהוּא יִין

מסורת הזהר (שיר א) לעיל אות שסט צ"ד.
ח ל"ג ואיהו י סבא. ט בוצינא. ט מוסיף דודיד מין. פ נשיקין.

מאמר

הסולם

הנשיקין

בסתימה עליונה, שהוא או"א עליון, הנקראים שניהם אבא. ואם תאמר, הרי הסתום מכל הסתומים, שהוא א"א, בו תלויים הנשיקין, ונושק למטה, אל המלכות. בוא וראה, הסתום מכל הסתומים, שהוא א"א. אין מי שיודע אותו, והוא גילה מעצמו אור אחד דק סתום, שהוא אבא. שלא נגלה חוץ מבשביל אחד דק שנתפשט ממנו להאיר לאמא, והוא האור המאיר לכל, ליסודות ולזו"ן, ולבי"ט, והוא התעוררות של כל סודות העליונים, והוא סתום. לפעמים סתום ולפעמים נגלה, ואע"פ שלא נגלה כלל. כלומר, שמה שנגלה לפעמים הוא להאיר החכמה ליסודות אבל הוא עצמו אינו נגלה לעולם, כי ה"י אינה יוצאת מאויר דאו"א (כנ"ל ב"א דף רנ"א בד"ה נחית) והתעוררות עלית הנשיקין תלויה בו. ומתוך שהוא סתום. ע"כ התחלת השבת הוא בדרך סתום שאומר, ישקני מנשיקות פיהו, שהוא לשון נסתר.

שפא כִּי טוֹבִים דוֹדִיד: הַכְּתוּב תוֹר אֵל הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא ז"א עֲצוּמוֹ, וְע"כ אֹמֵר בְּלִשׁוֹן נֹכַח שֶׁהוּא בְּגִלּוּי, שֶׁהוּא מֵאִיר אֵל הַלְּבָנָה, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת מִתּוֹךְ הָאוֹר שֶׁל הַמְּאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁהוּא לֹקַח הָאוֹר שֶׁל כּוֹלֵם וּמֵאִיר אֵל הַלְּבָנָה. וְאֵלוֹ הַמְּאוֹרוֹת הַמִּתְחַבְּרִים בּוֹ מֵאִיזָה מְקוֹם הֵם מֵאִירִים. תוֹר הַכְּתוּב וְאוֹמֵר, מִיָּין, דְּהֵיִינוּ מִיָּין הֵהוּא הַמְּשׁוּמֵר, מִיָּין הֵהוּא שֶׁהוּא חֲדוּהָ שֶׁל כָּל הַחֲדוּת. וּמִי הוּא יִין הֵהוּא הַנּוֹתֵן חַיִּים וְחֲדוּהָ לְכָל. זֶה הוּא אֱלִיקִים חַיִּים, שֶׁהוּא בִּינָה. שֶׁהוּא יִין הַנּוֹתֵן חַיִּים וְשִׂמְחָה לְכָל. וְהוּא הָאֲדָת הַחֲכָמָה הַנִּמְשַׁכֵּת מִקּוֹ שְׂמַאל דְּבִינָה הַכּוֹלֵל בִּימִין.

תו

שפ וְאִי בֵּיהּ פִּלְזִין וְכו': שׂוֹאֵל, וְאִם בּוֹ תְּלוּיִם הַנְּשִׁיקִין, בְּאַבָּא, א"כ מַה רוּצָה יַעֲקֹב כֹּאן, שֶׁהוּא ז"א, הֵרִי כֹּאבָא תְּלוּיִם הַנְּשִׁיקִין, וְלִמָּה נֹאמֵר וְיִשְׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל. וּמִשִּׁיב, אֵלֹא וְדֹאֵי כֵךְ הוּא, שִׁיעֲקֵב הוּא הַנּוֹשֵׁק, כִּי יִשְׁקֵנִי פִירוּשׁוֹ אוֹתוֹ הַסְּתוּם לְמַעְלָה, שֶׁהוּא אֲבָא, אֲבָל (דפוי"י דף קמ"ז ע"ב *) דף קמ"ז ע"א

קבה

תרומה

דמנטרא, משהוא זין דאיהו חדנה דכל חדון. ומאן איהו ההוא זין, דגהיב חיינ וחדנה לכלא. דא אלהים חיים, זין, דגהיב חיינ וחדנה לכלא.

שפב תו מיין, מההוא שמה דאקרי ידו"ד, דא איהו זין דחדנה דרחימו דרחמי, ומן דא, פלהו נהירין וחדאן. אתו חכרייא ונשיקו ליה ברישיה.

שפג פככה רבי שמעון, ואמר, דענא ודאי דרוחא קדישא עלאה קא מכשכשא ככו, ופאה דרא מ דא, דהא לא יחא פדרא דא, עד זמנא דייטי מלפא משיחא. מ דהא אורייתא אתהדרת לעתיקותהא. ופאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

שפד וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. רבי אלעזר אומר, האי קרא אוקמוה, ורזין דיליה קא אתמר. אכל מ נוא דקרא הכי אוליפנא, וקשיין קראי, דאי אינון ברנא דלתתא קשיין אהדרי. ואי ברנא דלעילא לא אינון בנהירו. דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה שפיר. תקחו את תרומתי קשיא. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם קשיא ודאי כלא, עילא ותתא כחדא.

חלופי גרסאות

צ דא. ק מוסיף כד מטו לגבי (ריש) דריש סרוו מלין קמיה בכה. ר מנצנא. ש מוסיף דחמא דא. ת אוקימנא.

א פשטא. ב דאינון וליג דאי. ג מוסיף אלא הכי איהו דבר. ד ודא.

מסורת הזהר

(ת) שמות כה) לעיל אות ס צ"ג.

דרך אמת קן שהרי התורה חזרת ליושנה.

וזאת התרומה

הסולם

מאמר

המלכות, כנ"ל. אבל סוד הכתוב הזה של וזאת התרומה, למדתי כך, וקשים המקראות, אם הם בסוד שלמטה, דהיינו לפי הפשט, קשים זה על זה, ואם בסוד שלמעלה, שתדומה פירושה השכינה, אינם מאירים. כי כתוב, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה. יפה הוא. שהמשמעות הוא שאינה אצלם, אלא צריכים לקחתה. ואח"כ מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, קשה, כי כאן משמע שהתרומה כבר אצלם, ואחרים צריכים לקחת אותה מבני ישראל. וכן הכתוב, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, קשה, שמשמע ג"כ שהתרומה היא כבר אצלם. וכאן קשה ודאי הכל, למעלה ולמטה יחד, דהיינו הן לפי הפשט והן לפי הסוד, כי גם לפי הפשט קשה שאומר תחילה, שבני ישראל יקחו, ואח"כ אמר, אשר תקחו מאתם.

אלא

שפב תו מיין, מההוא וכו': עוד יש לפרש, מיין, שהוא משם ההוא הנקרא הוי"ה, דהיינו הוי"ה במילוי יודין שבגימטריא ע"ב, שה"ס ע' סנהדרין וב' סהדין, וע' הוא בגי' יין. וזה הוא יין של שמחה של אהבה ורחמים, ומה כולם מאירים ושמחים. באו החברים ונשקו לו, לר' יוסי בראשו.

שפג בכה ר' שמעון וכו': בכה ר"ש. אמר, אני יודע ודאי שרוח הקדוש העליון דופק בכס, אשרי הדור הזה, כי לא יהיה כדור הזה עד הזמן שיבא מלך המשיח. כי התורה חזרת ליושנה, אשר הם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

מאמר וזאת התרומה

שפד וזאת התרומה אשר תקחו מאתם: ר' אלעזר אומר, מקרא זה העמידהו, וסודות שלו כבר למדנו, אשר תרומה ה"ס (דפו"י דף קמ"ז ע"א)

קבו

תרומה

שפה ¹ אלא הכי איהו, ויקחו לי תרומה. מאן. בני ישראל. מאת כל איש: אליו מלאכין עליון לעילא, בגין דעליהון איהי תרומה, ארמוותא דאינון ארימו וליה תדיר לגבי מלכא עלאה דהא אינון סלקין לה תדיר, לגבי מלכא עלאה. וכד ישראל ופאין, אינון גטלין לה מנייהו, ונחתין לה לתתא, הה"ד, מאת כל איש אשר ידבנו לבו. ומאן אינון. אינון ארבע דארימו וליה לעילא. דההוא לב אתרעי בהו. ויהיא תרומה. איהי וקפא עלייהו.

שפו ואע"ג דאיהי קיימא עלייהו, ומנחא על גבייהו. תקחו: תסבון לה מנייהו לנתתהא לתתא. ובמה. בזמנא דא, באינון עובדין דכשראן, בצלותין וכבעותין, למעבד פקודי אורייתא. בההוא זמנא, באינון גוונים דאתסוין לתתא בגוונא דלעילא, באינון פולחנין אחרנין. ואינון גוונים אמשכאן לתתא ההוא ארמוותא, ונצחון גוונים דלתתא, לאינון גוונים דלעילא, ומשכין כלון גוונים אליו, לגוונים עליון, ועיילין אליו באליו, ואתעבידו אליו גופא לאליו, ועל דא תקחו מאתם כתיב.

שפז זהב דאתפליל בגבריא, וזהב לעילא, בגריאל נטיל ליה לתתא. וישבעה זיני זהב אתפרשאן לתתא מן דא. וכסף לעילא, ואתפליל במיכאל לתתא, ושריא דא על דא. ונתשת לעילא, ונפקא מן זהב, בגין דזהב ואשא

חלופי גרמאות

ח ל"ג אלא הכי איהו. ו ל"ג לה. ז לון. ח מטין לה לתתא. ט ל"ג אחרין. י אתמשכאן. כ ל"ג לון. ד ל"ג לתתא. דרך אמת ר' יתרו רזא ריון דף עג א.

מאמר

הסולם

וזאת התרומה

שהיא השכינה, עומדת עליהם, ושורה עליהם. על המלאכים, תקחו, תקחו אותה מהם להורידה למטה. ובמה. בזמן הזה, מורידים אותה במעשים טובים, בתפלות, ובקשות, ובקיום מצות התורה. ובזמן ההוא, של עשית המשכן, הוא ע"י אלו הגוונים, זהב כסף וכ"ו, הנראים למטה כעין של מעלה, דהיינו כספירות העליונות, ובעבודות אחרות. ואלו הגוונים מושכים למטה את התרומה היא, שהיא השכינה, ונצחו גוונים שלמטה את הגוונים שלמעלה, שהם הספירות, וגוונים שלמטה, משכו את הגוונים של מעלה ונכנסו אלו באלו, ונעשו אלו שלמטה גוף לאלו שלמעלה. ועל זה, תקחו מאתם, כתוב.

שפז זהב דאתפליל בגבריא וכו': זהב הנכלל בגבריא זהב הוא למעלה, דהיינו ספירות גבורה, וגבריא לוקח אותה למטה. ושבעה מיני זהב מתחלקים למטה מזהב

שפה אלא הכי איהו וכו': ומשיב, אלא כך הוא, ויקחו לי תרומה. מי. בני ישראל. מאת כל איש. אלו הם מלאכים עליונים למעלה, כי עליהם, המלכות היא תרומה, דהיינו הרמה, שהם מרימים אותה תמיד לפני מלך העליון, וז"א, שהרי הם מעלים אותה לזווג אל מלך העליון. שה"ט ד' חיות הנושאות את הכסא, כמבאר לעיל (בראשית א' דף ק"י ד"ה מלכותא דוד, ודף פ"ד ד"ה פני אדם עש"ה) שה"ט ד' מלאכים מיכאל גבריא אוריא דפאל. וכשישראל הם צדיקים הם לוקחים השכינה מעל המלאכים, ומורידים אותה למטה. וז"ש מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. ומי הם. הם אלו הארבעה, דהיינו מיכאל גבריא אוריא דפאל, שהרימו אותה למעלה. אשר ידבנו לבו, היינו שלב ההוא, שהיא המלכות, רצה בהם. ותרומה היא, שהיא השכינה, היא נשאת עליהם.

שפו ואע"ג דאיהי קיימא וכו': ואע"פ (דפ"י דף קמ"ז ע"א)

תרומה

קבה

גו קליפה, לנטורא. ועזים: הא אוקימנא דהא אלין ז', מוחא למוחא, ודא איהו קליפה למוחא.

שצב (א) ועורות אלים מאדמים, אלין אינון מארי תריסין, עינין מלהטין (ב) בטיסין דנטורא, כד"א, (ג) ועיניו פלפידי אש. ואקרוון קיעין לבר בגו קליפה. (ד) ועורות תחשים, אלין אינון לגו (ה) בסטרא קדישא, ואתאחדן בקדושה, ולא אתאחדן. (ו) כמה דאמרן.

שצג (א) ועצי שטים, הא אוקימנא דאינון שרפים עומדים, כד"א (ב) שרפים עומדים ממעל לו. מאי ממעל לו. ממעל להיא קליפה. ואי תימא, האי קרא בקודשא ברין הוא אתמר, (ג) והא אתמר (ד) ואראה את יי', את דייקא, פגונוא דא דכתיב בהאי קרא, דכתיב, (ה) ושוליו מלאים את ההיכל, את דייקא לאסגאה ה היא קליפה. פיון דאמר וזא דהיא קליפה, פתיב שרפים עומדים ממעל לו, ממעל להיא קליפה.

חלופי גרסאות

ו. והא. ת. סטרא; מסטרא. א. במה. ב. מוסף דאמרן דאברהם הא אוליד באינוו אחרא (רוא דתחש) תחש (כד"א) (בראשית כ"ב) ואת תחש ואלין אינון באימא דישמעאל אחוהון דישמעאל כמה דאית דרגא בעשו הכי נמי אית דרגא בישמעאל אימא דישמעאל אולידת לתחש ומסטרא דאברהם קאתא רהא נהורא קדמאה מנפץ (נ"א מצפן) בשעתא דנפק נהורין לכל סטרין כיון דאתבסס ההוא נהורא קדמאה גניז ליה קב"ה ולמאן גניז ליה לצדיקא ומאן [איהו] אינון צדיק וצדק בגין למעבד בההוא נהורא קדמאה איבין לעלמא ואינון איבין דומינין למיתי לעלמא רהא אברהם ושרה עברו (ס"א ואברהם ושרה מההוא נהורא עברו) איבין ונפשין דכתיב (שם י"ב) ואת הנפש אשר עשו בחין וכמה דעברו (נפש) נפשן בסטרא דקדושה הכי נמי עברו נפש בסטרא אחרא דאלמלא ההוא אתער דאתער אברהם (שנשא את הגר) בסטרא אחרא לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל. ג. הא.

מסורת הזהר

(ג) (שמות כה) יתרו לה צ"פ. (ד) (דניאל ו) לעיל אות רלז צ"ג. (ה) (שמות כה) לעיל אות שצב צ"ג. (ו) (שמות כה) לעיל אות שצב צ"ג. (ז) (ישעיה ו) לעיל אות רמ צ"ג. (ח) (שם) ב"א עה צ"א. (ט) (שם) ב"א עה צ"א.

דרך אמת. שן בשלהובי אש.

הסולם

וזאת התרומה

שרפים עומדים, כמש"א, שרפים עומדים ממעל לו. שהם בעולם הבריאה. שואל מהו ממעל לו. ומשיב, ממעל לקליפה היא. כלומר, ששון קליפה אינה שולטת בהם להיותם ממעל להם, ואין הדינים פוגמים למעלה ממקום מציאותם. ועד"ז ה"ס עצי שטים. ואם תאמר שמקרא זה נאמר בהקב"ה שממעל לו יהיה הפירוש ממעל הקב"ה, אינו כן, שהרי למדנו, ואראה את ה', את, הוא בדיוק, שפירשו שראה המלכות הנקראת את. כעין זה מה שכתוב במקרא הזה, ושוליו מלאים את ההיכל, את, הוא בדיוק, שבא לרבות קליפה היא. כלומר ששוליו ממלאים ומבטלים קליפה היא שכנגד המלכות הנקראת את. וכיון שאמר ההזכיר הסוד של קליפה היא, כתב, שרפים עומדים ממעל לו, שפירשו ממעל לקליפה היא. שמן

מאמר

שמלובשים זה בזה, ואלו שלמטה נעשו קליפה על אלו שלמעלה, לשמירה. ועזים, הרי העמדנו שאלו ד' עמודים, הם מוח למוח, דהיינו שכולם פנימים, וזה, עזים, הוא קליפה למוח. כלומר שהוא חצוניות.

שצב (שצב) ועורות אלים מאדמים: אלו הם מלאכים בעלי מגן, שמגינים מפני הס"א, והם עינים להוטות להבות אש, כש"א, ועיניו כלפידי אש. ונקראים רקיעים, והם בחוץ בתוך הקליפה. ועורות תחשים אלו הם בפנים בצד הקדושה, ונאחזים בקדושה ואינם נאחזים. כמו שאמרנו, (לעיל אות רל"ו) מן המלה דאברהם (בחלופי גרסאות אות ב') עד לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל, אינו מן הזהר. אלא איזה גליון היה והמעתיקים הכניסוהו בפנים.

שצג (שצג) ועצי שטים: הרי העמדנו שהם (דפו"י דף קמ"ז ע"ב)

קכט

תרומה

שצד (שמן למאור, דא מִשַׁח רבות עלֹאָה, דאֲתָא מְלַעֲלָא. תְּרִין שְׁמֵן אִינוּן. וְאִינוּן יִתְרִי, חַד לְעִילָא, דְּאֶקְרִי שְׁמֵן הַמָּאֹר. וְחַד לְתַתָּא דְּאֶקְרִי שְׁמֵן לְמָאֹר. שְׁמֵן הַמָּאֹר אִיהוּ עֲלֹאָה, דְּקִימָא בְּוֹדָא, וְלֹא פְּסִיק לְעֲלִמִין, וְתִדִּיר מְלִיא רְבוּת קִדְשָׁא, וְכָל בְּרַכָּאן, וְכָל נְהוּרִין, וְכָל בּוּצִינִין, כְּלָא אֲתַבְּרַכָּאן וְאֲתַנְהֵרן מִתְּפִין. שְׁמֵן לְמָאֹר, לְזַמְנִין אֲתַמְלִיא וְלְזַמְנִין לָא.

שצדה (תו, הא תנינן, פתיב ויעש אלהים את שני המארות הגדולים וגו', ואף על גב דהא אוקמוה חבדיא, והכי איהו. אבל שני המארות הגדולים אלין: שמן המאור, ושמן למאור. עלמא עלאה, ועלמא תתאה. חד דכר, וחד נוקבא. וכל זמנא דדכוּרָא וְנוֹקְבָא אֲתִינן פְּתָדָא, תְּרוּוּיְהוּ יִקְרִינן בְּלִישְׁנָא דְּדְכוּרָא. וְכִינן דְּעֲלָמָא עֲלֹאָה מִן אֶקְרִי גְדוּל, כְּגִינְיָה עֲלָמָא תַתָּא דְּאֲתַחְבְּר בְּהִדְיָה בְּכָלְלָא, אֶקְרִי גְדוּל.

שצו (שמן דאתפרש דא מן דא, אנכרו בפרט, כל חד וחד פדקא חזי ליה. דא אקרי גדול, ודא אקרי קטן. ובג"כ אמרו קדמאי, דליהוי בר נש ונבא לאריותא, ולא רישא לשועלָא. נדכד איהו קיימא גו אריותא, י אקרי כלא בכללא דאריותא. ונבא דאריתא אריתא איהו, בלא פרוּדָא. וְאִי יִבְגּוּ שׁוּעֲלִים, אֲפִילוּ אִיהוּ רִישָׁא. רִישָׁא דְּשׁוּעֲלִי שׁוּעֲלִי אִיהוּ, בְּלָא פְּרוּדָא, וְשׁוּעֲלִי אֶקְרִי.

חלופי גרסאות

ד מוסיף עורות תחשים ועורות המאדמים שמן. ה ל"ג משת. ו חד (ר"א). ז קרינן. ח מוסיף אקרי עלאה אקרי.

ט בפירושו. י ל"ג וזה. כ דער דאיהו. ל לא אקרי כלא אלא; לא אקרי אלא כלא. מ ל"ג ואי. נ ג.

מסורת הזהר

(שמות כה). (בראשית א) ב"א קד צ"א.

דרך אמת [ת] האי תו הוא דבר אחר.

וזאת התרומה

בלשון זכר. ומשום שעולם העליון נקרא גדול, בשבילו, גם עולם התחתון המחובר ונכלל עמו, נקרא גדול. וע"כ כתוב, שני המארות הגדולים. (וביאור הדברים עיי' לעיל בראשית א' מאות ק"א והלאה).

שצו (כיון דאתפרש דא וכו': כיון שנפרדו זה מזה, נזכרו כל אחד ואחד בפרט כראוי לו, זה נקרא גדול וזה נקרא קטן. ומשום זה אמרו הראשונים, שאדם יהיה זנב לאריות ולא ראש לשועלים, כי כשמהלכות עמדה בין האריות, שהן הספירות דאצילות, נקרא כולה בסוד האריות, כי זנב הארית הוא ארית בלי פירוד. ואם המלכות היא בתוך שועלים, שהן ספירות דבריאה, דהיינו אחד שנתמעטה וירדה לבריאה. אפילו היא הראש של השועל, כי היא נעשית כתר הבריאה, הראש של השועל הוא שועל בלי פירוד, ונקרא שועל.

ורא

הפוסקים

מאמר

שצד (שמן למאור: זהו שמן גדלות העליון הבא למעלה, מאו"א, ב' שמן הם, והם שתי מדרגות אחד הוא למעלה באו"א, שנקרא שמן המאור. ואחד למטה שנקרא שמן למאור, שמן המאור הוא עליון, שהשמן עומד בו בודאי, ואינו נפסק לעולם, ותמיד מלא שמן הקודש, וכל הברכות וכל האורות וכל הנרות כולם מתברכים ומאירים משם. שמן למאור, הוא מלכות, שלפעמים מתמלאה ולפעמים לא.

שצה (תו, הא תנינן וכו': עוד יש לפרש, כי למדנו, כתוב, ויעש אלקים את שני המארות הגדולים וגו'. ואע"פ שכבר העמידהו החברים וכן הוא. אבל שני המארות הגדולים האלו, הם שמן המאור, ושמן למאור, שהם עולם העליון, ז"א, ועולם התחתון, המלכות, שאחד זכר ואחד נקבה. וכל פעם שדכר ונוקבא באים יחד, נקראים שניהם

(דפו"י דף קמ"ו ע"ב *) דף קמ"ח ע"א

קל

תרומה

שצז וְרָזָא דָא הָאֵי קָרְא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא פִּד יִתְבִּין פְּתָדָא, שְׁגִי תְּמָאֲרוֹת
הַגְּדוּלִים אֲתִקְרוּן, אַע"ג דְּדָא וְנָבָא לְגַבֵּי דְעֵלְאָה. פִּיּוֹן דְּדָא אֲתִפְרֵשׁ מֵעֵלְאָה,
פְּבִיכּוֹל לְמַהְוֵי רִישָׁא לְשׁוּעֵלִים, פְּדִין אֲקָרִי קָטָן. וְעַל רָזָא דָא שְׁמֵן תְּמָאֲרוֹ,
דְּלָא פְּסִיק לְעֵלְמִין, וְקִימָא בְּסִלְיָקוֹ עֵלְאָה לְמִשְׁלַט בִּימְמָא. שְׁמֵן לְמָאֲרוֹ פְּסִיק,
וְאֲקָרִי קָטָן, וְשִׁלְטָא בְּלִילְיָא.

שצח וְחֲמֵשׁ בּוֹסְמִין אֵינּוֹן לְגוֹ שְׁמֵן וְקִטְרֵת, וְאַע"ג דְּדָאֵיהִי חַד אֵינּוֹן
תְּרִין וְכֹלָא חַד. אֲבָנֵי שְׁהֵם וְגו'. כֹּל הֵנִי תְּלִיסֵר אֵינּוֹן וְאֵינּוֹן תְּקוּנָא דְּמִשְׁכְּנָא.

שצט וְאֶהְדְּרֵנָא לְמִלֵּי קַדְמָאֵי, זְהָב וְזָהָב הָא אֲתִמֵּר דְּשִׁבְעָה זִינֵי זְהָב אֵינּוֹן.
וְאֵי תִימָא דְּזְהָב אֵיהוּ דִּינָא, וְכֶסֶף אֵיהוּ רַחֲמֵי, וְאַסְתִּלֵּק זְהָב לְעֵילָא מִנֵּיהּ.
לְאוֹ הַכִּי, דְּוֹדָאֵי זְהָב סְלִיק יִתִּיר אֵיהוּ עַל פְּלָא, אֲבָל זְהָב בְּאַרְחַ סְתָם אֵיהוּ,
וְדָא זְהָב עֵלְאָה, דְּאֵיהוּ שְׁבִיעָא מִפְּלֵ אֵינּוֹן זִינֵי זְהָב, וְדָא אֵיהוּ זְהָב דְּנִהִיר
וְנִצִּיץ לְעֵינֵין, וְדָא אֵיהוּ דְּכַד נְפִיק לְעֵלְמָא, וְיִמָּאן דְּדָאֲדַבֵּק לֵיהּ, טְמִיר לֵיהּ
בְּגוּיָה, וּמִתְמָן נְפִיקֵי וְאֲתִמְשְׁכֵן כֹּל זִינֵי זְהָב.

חֲרוּפֵי גְרַמָּאוֹת

ס דלעילא. ע דאיהו. פ זהב דאיהו. צ ל"ג מן איהו עד לעילא; אסתלק ול"ג מן איהו עד לעילא. ק יתירא. ר מטסיף נפיק מאן. ש דאתרבק.

מִסֻּרַת הַזְהָר

(7) (שמות כה).

דרך אמת א) (ע"י בפרוט ומנונים מהרמ"ק שער י פ"ג).

מִאמֵר

הַסּוּלָם

וּזְמַת הַתְּרוּמָה

והכל אחד. שמתיוחדים ונעשים אחד. **אבני שוהם** וגו', כל אלו י"ג הם. דהיינו י"ב אבני מלואים עם אבני שוהם הם י"ג. והם תקון המשכן. שהוא המלכות המתקנת בסוד י"ג, שמקבלת מי"ב צירופי הויה דז"א עם הכולל שבהם.

שצט וְאֶהְדְּרֵנָא לְמִלֵּי קַדְמָאֵי וְכוּ':
ונחזור לדברים הראשונים, זהב, הרי למדנו ששבעה מיני זהב הם. ואם תאמר, שזהב הוא דין דהיינו גבורה, וכסף הוא רחמים, שהוא חסד, ונתעלה הזהב למעלה ממנו. כלומר, שהדין נתמתק כל כך עד שהגבורה חשובה מחסד. אינו כן. וודאי שזהב חשוב יותר מכולם, אבל זהב בדרך סתם הוא, ולא שנתעלה יותר מחסד, מחמת מיתוק, והוא זהב העליון, דהיינו בינה מצד הגבורה שבה, שהוא השביעי מכל מיני הזהב, וזה הוא זהב המאיר ומתנוצץ לעינים. וששה מיני זהב התחתונים הם בז"א. ומשום זה הוא, כשיוצא לעולם, מי שמישגו טומן אותו אצלו. ומשם יוצאים ונמשכים כל מיני הזהב.

אימתי

שצז וְרָזָא דָא הָאֵי וְכוּ': וזה סוד מקרא הזה של שמן המאור, כי מתחילה, שהיו יושבים, ז"א ומלכות יחד, נקראו שני המארת הגדולים, אע"פ שהמלכות היא זכר אל העליון ז"א. כיון שהמלכות נפרדה מן העליון, כביכול להיות ראש לשועלים, אז נקראת קטן. ועל סוד הזה, שמן המאור, הוא אינו פוסק לעולם ועומד במעלת העליון, לשלוט ביום, שהוא ז"א. שמן המאור, הארתו נפסקת, ונקראת קטן, ושולטת בלילה. דהיינו המלכות.

שצח וְחֲמֵשׁ בּוֹסְמִין אֵינּוֹן וְכוּ': כתוב, בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים. היינו חמשה מיני בשמים הם לתוך השמן, וחמשה לתוך הקטורת. ואע"פ שהוא אחד, שמשמע לכאורה מהכתוב, מין בשמים אחד, לשמן המשחה ולקטורת הסמים. עכ"ז הם שני מיני בשמים מיוחדים, חמש מינים לשמן, שהם בשמים ראש, מר דרוד, קנמן בשם, קנה בשם, וקדה. וחמש מינים לקטרת, שהם, נטף, ושחלת וחלבנה. סמים, ולבנה זכה. (כמ"ש בפ' תשא) וסמים הראשון כולל כולם ואינו מן המנין.

(דפו"י דף קמ"ח ע"א)